M. BEREGOVSKI

JIDIŠER MUZIK-FOLKLOR

MELUXIŠER MUZIK-FARLAG

INSTITUT FAR JIDIŠER PROLETARIŠER KUL'TUR FUN DER ALUKRAINIŠER
VISNŠAFT-AKADEMIE.
ETNOGRAFIŠE SEKCIE. KABINET FAR MUZIK-FOLKLOR.

M. BEREGOVSKI

JIDIŠER MUZIK-FOLKLOR

Band I

UNTER DER ALGEMEJNER REDAKCIE FUN
M. VINER

MOSKVE 1934
MELUXIŠER MUZIK-FARLAG

INHALT

Zajt

Funem farlag 3
Funem prezidium fun institut 4
Latajniše transkripcic far jidiš 5
Arajnfir 6
Tnaj-cejxns 30
I Arbeter-lider
1. Arbet, ekspluatacje un nojt 33
2. Štrajk-lider 57
3. Kamf un korbones 76
4. Revol'ucionere himnen un gezangen 105
5. Melodies cu lider fun M. Vinčevski, D. Edlštat un and 114
II. Lider vegn balmeloxes 123
III. Štejger-un mišpore-lider 131
IV. Priziv-un milxome-lider 148
Vort-tekstn fun di lider 180
Kircungen, vos vern banuct in di bamerkungen 231
Bamerkungen 232
Jedies vegn di zinger un vegn di lider 236

FUNEM FARLAG

Derdoziker bux fun M. Beregovski, dem onfirer fun kabinet far muzik-folklor bam Institut far Jidišer Proletarišer Kul'tur fun der Alukrainišer Visnšaftlexer Akademie, «Jidišer muzik-folklor» anthalt zejer vertfuln material, vos vert do ict cum erštn mol farefntlext (a tejl materialn zajnen variantn cu šojn frier gedrukte lider). Der avter hot durxgefirt a grojse arbet bam cunojfzamlen dem matetial, dešifrirn im, klasificirn, komentirn un d. gl. A bazunder ufmerkzamkajt fardinen di folkloriše arbeter-un revol'ucionere lider, vos farnemen in demdozikn bux dem grestn ort. Di arbet iz durxgefirt gevorn mit visnšaftlexer pinktlexkait un antšprext cu di foderungen, vos undzer sovetiše muzikališe folkloristik štelt cu azelxe arbetn.

In dem arajnfir hot zix M. Beregovski geštelt di ufgabe cucugejn cu di fragn fun muzik-folklor fun a marks-leninišn štandpunkt. Der avter git ojx a fanandergeviklte kritik fun di buržuaze koncepcies, vos hobn geheršt in der jidišer muzikališer folkloristik (Saminski, Sabańejev, Engel u. and.)

Me darf zogn, az undzer marks-leniniše foršung fun muzik-folklor iz nox zejer jung. In tox geredt zajnen nox genoj un pinktlex nit baštimt afile di grenecn fun muzik-folklor.

Deriber iz natirlex, az ejnike hanoxes, vos zajnen faran in M. Beregovskis bux, fodern nox a vajterdike bahandlung un diskusie. Cu didozike hanoxes geher, aštejger, der gedank, az mit der antviklung fun undrer kul'tur farnemen di literariše formes dos ort fun di folkloriše formes.

Dos farminert, farštejt zix, nit dem veit fun demdozikn bux, vos anthalt, vi s'iz ojbn dermont, zejer vertfuln material, baarbet mit fuln visn, un vos rukt arojs a gance reje interesante problemes, biz ict vejnik balojxtene.

Derdoziker bux gejt arojs in cvej ojsgabes, af rusiš un af jidiš.

Derdoziker bux deršajnt in cvej špraxn — in jidiš un rusiš. In jidiš drukn mir im mit der latajnišer transkripcie, vajl in gegebenem fal is dos texniš bakvemer. Axuc dem hobn mir inzinen gehat dem bašlus fun der Centraler jidišer ortografišer komisie vegn dem, az visnšaftlexe ojsgabes darfn behadroge aribergefirt vern afn najem, latajnišn alefbejz.

Prezidium fun Institut

Latajniše transkripcie far jidiš[1])

1. Alefbejz.

A a	א		M m	מ
B b	ב		N n	נ
C c	צ		O o	אָ
Č c	טש		P p	פּ
D d	ד		R r	ר
E e	ע		S s	ס
F f	פֿ		Š s	ש
G g	ג		T t	ט
H h	ה		U u	ו
I i	י		V v	וו
J j	י		X x	כ
K k	ק		Z z	ז
L l	ל		Ž ž	זש

2. Grojshantike ojsies šrajbn zix in ejgnnemen un in onhejb fraze.

3. Vejxe konsonantn vern bacejxnt mit a bazunder farvejx-cejxn: ńańe, kul'tur, Kreml'.

4. Di diftongen vern bacejxnt ej, aj, oj: lojfn, ejropeiš, rajtn, gejn.

5. Apostrof un defis vern banuct vi in jidišn tekst.

10. Bixlal blajbt di ortografie dizelbe, vi ba der gevejnlexer jidišer šrift.

Bamerkung: In demdozikn zamlbux vert di transkripcie fun di vort-tekstn unter di notn gebraxt lojtn dialekt fun di zinger un iz noenter cu fonetišer transkripcie. Dem *y* hobn mir arajngefirt far a hartn *i*. Als farvejx-cejxn ba konsonant hobn mir iber texniše sibes gemuzt oftmol banucn dem apostrof. *M. B.*

---

[1]) Didozike transkripcie iz ongenumen fnm der Centraler jidišer ortografišer komisie. Ze «Di jidiše šprax», žurnal far jidiš špraxvisn. Institut far jidišer kultur ba der alukr. visnšaftlexer. Akademie Filologiše sekcie. Kiev, 1929, juli—oktober, Num. 4—5, šp. 58.

ARAJNFIR

I

1. Inem etnografizm un folklorizm[1]) fun der buržuazie fun der imperialistišer tkufe, d. h. in ir hipertrofirtn praktišn un šaferišn interes un onhengeriškajt benegeje etnografie un folklor, in ir ejgnartikn «panetnografizm», in ir štrebung arajncufirn di etnografiše un folkloriše «grund-zajln» in der politik, publicistik, kunst, literatur un az. v.,—in dem alemen gefint gevejnlex zajn ojsdruk dos štrebn fun derdoziker buržuazie opcuvendn, opcucien di arbeter-masn fun zejer ontejl inem revol'ucionern kamf kegn dem kapitalizm.

Als kegngevixt cum socialn kamf funem proletariat, vos derdoziker kamf hot ongenumen in Rusland zajt di 90-er jorn forikn jorhundert organizirte formes, hot di jidiše buržuazie arojsgerukt di problem fun nacionaler vidergeburt. Di ideologn fun der jidišer buržuazie hobn zix gevendet cum etnografizm un folklorizm, als cu azojne mitlen, vos darfn mithelfn «der nacionaler vidergeburt, der nacionaler zelbstderkenteniš un farejnikung», als cu a mitl, vos «cementirt» un «farfestikt» dem nacionaln organizm on kajn šum unteršejd fun klasn. Inem jidišn muzik-un vort-folklor hobn di ideologn fun der buržuazie gezuxt un gefunen dem ext-jdišn «folks-gajst», di «krištol-rejne folks-nešome», zej hobn gezuxt «di fargangene grojskajt fun undzer umgliklexn folk», funem folk, vos «kukt arojs af der cukunft un vart af besere teg, af di gliklexe teg fun zajn nacionaler bafrajung un vidergeburt afn bodn fun zajn amoliker grojskajt»[2]). In azojne un enlexe reakcionere, puste un santimentale banališkajtn hobn zix di buržuaze folkloristn, kompoziters un muzikale tuer, vi Leo Vinc, Š. Ginzburg, P. Marek, L. Saminski, Š. An—ski N. Prilucki un andere, bamit cu farhojln, cu fardekn di emese sociale vorclen fun der farinteresirtkajt fun di buržuaze ideologn inem etnografizm un folklorizm. A bazundere role hobn badarft špiln der etnografizm un folklorizm benegeje dem klejnbirgertum: der etnografizm un folklorizm

---

[1]) M. Viners termines. Ze zajn arbet «Folklorizm un folkloristik» in: «Problemes fun folkloristik», zamlung I, Institut far jid. kultur ba der Alukrainišer Visnšaftlexer Akademie, etnografiše sekcie, Nacmind-farlag, Kiev, 1932, z. 11. In majn ictiker arbet nem ix on xaver Viners koncepcie vegn di frages fun folklorizm un folkloristik.

[2]) Лео Винц, Старые вопросы и новые задачи, «Восход», 1898, октябрь, inem optejl «Современная летопись», z. 2.

iz geven fai im a min narkoz in di periodn fun faršarftn klasnkamf, ven dos klejnbirgertum hojbt nox on štarker cu filn di vakldikajt fun zajn lage un ven s'farbenkt zix nox «di alte gute cajtn» mit zejer etnografišn štejger, nox amolikn «idilišn» un «patriarxališn» lebn. Mit der hilf fun etnografizm un folklorizm štrebt di buržuazie cucucien in di klasn-šlaxtn af ir cad di vakldike klejnbirgerlexe masn, mit der hilf fun etnografizm un folklorizm štrebt zi opcuvenden dem proletariat funem klasnkamf.

2. Di buržuaz-nacionale kompoziters un muzikališe tuer zuxn in dem muzik-folklor deriker muzikališn inhalt un tematik, muzikališn boj-material far nacionaler kunst. Di jidiše buržuaze kompoziters fun onhejb ictikn jorhundert hobn zix geštelt dem cvek bavustzinik cu šafn a jidiše nacionale muzikališe kul'tur. Zuxndik muzikališ-nacionaln inhalt, tematik un bixlal nacionale muzikališe ojsdruk-mitlen hobn zej zix gevendet cum muzik-folklor vi cu a kval, vos kon historiš barextikn zejer nacional-muzikališe zuxenišn.

Reakcie un nacionalizm hobn alemol geštrebt un štrebn ict ojx ojscunucn di «extkajt», «specifiškajt» un «ejgnartikajt» fun der nacionaler kul'tur far a mitl af opcušvaxn un cu faršlefern di klasnbavegungen fun di unterdrikte un ekspluatirte klasn ba zix in land, ojx far di politiše, imperialistiše cvekn in kamf kegn andere nacies. Di nacionale specifiškajt nuct men ojs far nacionalistiše, šovinistiše cvekn. In azojne faln antplekt di buržuazie nit gern ire klasn-interesn, zi redt deriker klojmeršt in nomen fun der gancer nacie. Di nacionalistiše ideologie hot gefodert funem jidišn kompoziter, az er zol šafn farn gancn folk Jisroel nacionale muzik funem jidišn folklormelos. Mit der cajt hobn di jidiše buržuaze kompoziters gemuzt bamerkn, az di azojgerufene «folks-muzik» iz nit ejnhajtlex in ale ire tejln, az der inhalt, di tematik un di muzikališe ojsdruk-mitlen in muzik-folklor zajnen nit ba ale klasn un šixtn fun demzelbn folk ejne un di zelbe.

Der buržuazer kompoziter un foršer iz nit gern cu batraxtn dem muzik-folklor (vi ojx dem vort-folklor) in zajn historišer antviklung. Er fiksirt blojz di muzik-folkloriše situacie fun a baštimter cajt un vil in ir gefinen di «ejbike, alnacionale un onklasndike rajxtimer», vos drukn ojs dos nacionale vezn funem «folk» ojser cajt un rojm. Af deidoziker hanoxe zajnen gebojt ale pruvn cu šafn di normative «nacional-muzikališe gramatik», cu gefinen di «ejbike» nacionale ejgnartikajt, vos zi darf vern der pruv-štejn farn nacionaln kompoziter fun ale cajtn.

Der historišer umbajt fun di ojsdruk-mitlen in der muzikališer šprax kumt for nit ejncajtik un nit mitamol in ale tejln fun a baštimter folklor-kunst. Banand mit dem, vos drikt ojs dos hajntcajtike, trefn mir inem muzik-folklor (vi ojx inem vort-folklor) reštlex fun noenter un vajter fargangenhajt un amol afile ibergearbete muzikališe špurn fun alte, lang-fargesene gezelšaftlexe situacies. Fun di alte ojsdruk-mitlen, vos farmogn di nojtike sociale ojsdriklexkajt, nemt men af ojscudrukn di naje gezelšaftlexe baciungen, di naje ideologie un ojsdruk-baderfenišn, dos, vos tojg far dem cvek fun jenem ma-

terial. Cuglajx mitn iberšafn di alte ojsdruk-mitlen far di naje ojsdruk-inhaltn vern fun snaj gešafn naje ojsdruk-mitlen ojx. Der kinstlerišer folklor iz nit kajn fargliverte, ejnmol far ale mol gešafene kunst, vos antšprext epes an ejbikn metafizišn «folks-gajst», der ejbiker «folks-nešome» un az. v. un az. v. Di nacionale specifiškajt fun dem muzik-folklor iz di nacionale forme, vos špiglt op baštimte sociale un ekonomiše inhaltn un hot ir historiše antviklung.

Mir hobn šojn frier bamerkt, az der birgerlexer kompoziter muz ojx ajnzeen, az gor nit der gancer muzikališer «folks-farmeg» tojg alcejns far zajn «nacionaler ufgabe». Er gufe muz šojn onkumen cu a baštimtn opklajb, er muz arojszuxn jene ojsdruk-mitlen, vos pasn cum bestn farn geherikn klas, vos zajn ideologie drikt er ojs in zajn «nacionaler» kunst un vos in zajne interesn vil er virkn mit zajn kunst af di iberike klasn ojx.[3])

3. In der jidišer muzikališer folkloristik un in der muzikališer tetikajt fun di jidiše kompoziters onhejb 20-tn jorhundert, der tetikajt, vos iz eng gebundn mit der muzikališer folkloristik — hobn zix ongemerkt cvej rixtungen: 1) di klejnbirgerlexe, liberal-folkistiše (J. Engel, Z. Kiselhof un andere) un 2) di buržuaze, klerikal-cionistiše (L. Saminski, A. C. Idlzon un and.). Me darf zogn: in asax fragn gejen zix didozike cvej rixtungen cunojf, deriber iz šver cu vajzn šarfe gienec-linies in der štelung fun di muzikališe problemes un in der kinstlerišer ideologie ba didozike cvej rixtungen. Dox lozt zix in algemejn zogn: di klerikal-cionistn zajnen geven antšejdn, kategoriš un kemferiš in zejere mejnungen un ongrifn; di liberal-folkistn hobn farnumen vaklendike pozicies, zej hobn gevolt jojce zajn far alemen.

Ober der emeser štrajt-punkt far didozike cvej rixtungen iz di opšacung fun dem azoj gerufenem veltlexn folklor un di baciung cu demdozikn min folklor. Di «demokratn», di liberal-folkistiše rixtung, derhojpt J. Engel un Z. Kiselhof, hobn onerkent dem nacionaln un kinstlerišn vert funem veltlexn folklor. Ankegn hobn zix di klerikal-cionistn (L. Saminski un bifrat A. Idlzon) gemit cu dervajzn, az der veltlexer folklor iz nit mer vi a ništiker «goles»-produkt, derfar ken

---

[3]) In artikl «Старинная народная песня» («За пролетарскую музыку», 1930, № 7) šrajbt N. Br'usova: «Di kompoziters fun der «kul'tureler» muzik hobn šojn lang opgešact dem vert (majn kursiv — *M. B.*) funem nitgekinceltn (folklor — *M. B.*) lid. Zej hobn dos genumen als roj-material far zejere verk un hobn dos «baarbet» vi a halbfabrikat (!)». Nox N. Br'usova nox kumt ojs, az kenen oder nit kenen opšacn «dem vert» funem muzik-folklor iz di ejncike un di vixtikste sibe, farvos ejnike kompoziters vendn zix in baštimte periodn cu dem muzik-folklor un «baarbetn» im in zejere verk, bešas andere tuen dos ništ, un gevise grupes kompoziters bacien zix amol afile mit faraxtung cum muzik-folklor. N. Br'usova falt afile nit ajn cu zuxn di sociale vorclen fun demozikn fakt. Beejs s'iz inderemesn nejtik ufcudekn di sociale vorcln saj in der baciung funem kompoziter cu dem muzik-folklor un saj in dem baštimtn opklajb, vos der kompoziter maxt inem dozikn folklor.

Farštejt zix, az ven mir redn vegn di sociale vorclen funem opklajb, hobn mir inzinen di algemejne ideologiše ajnštelung funem kompoziter un nit blojz dem gegebenem konkretn fal. S'iz klor, az di gegebene konkrete folklor-melodie klajbt der kompoziter op mit der ojsrexenung af der konkreter kinstlerišer ufgabe, vos er štelt zix in dem gegebenem verk.

er nit hobn un hot nit kajn nacionaln vert. Hejojs, vi der veltlexer muzik-folklor štamt nit funem «hejlikn land» baštejt er ingancn — lojt der mejnung fun di klerikal-cionistn — «fun fremde onšixtungen, vos zajnen ibergenumen gevorn fun der orientališer muzik, pojliše folks-tenc un d. gl.» [4]) Kurc—dos iz nit mer vi a «muzikališ-jidišer žargon».[5])

Di klerikal-cionistn, di getraje onhejnger un hiter fun der sinagogaler muzikališer tradicie, hobn farmišpet cum tojt dem jidišn veltlexn muzik-folklor un hobn nit gevolt derlozn, az der «muzikališ-jidišer žargon» zol arajngenumen vern in ojcer fun der «aljidišer» muzikališer kunst. Blojz di «derhojbene templ-melodie», di «zeltnste un ejdlste mustern fun religiezer muzik», jener ext-jidišer melos fun a «folk a ziger» (azoj hert dos Saminskis filbarer nacionalistišer ojer), — blojz derdoziker melos iz vert gelejgt cu vern als grunt far der «jidišer» muzik.

J. Engel un Z. Kiselhof gebn cu Saminskin, az di jidiše religieze muzik iz take hexer fun dem veltlexn muzik-folklor saj in nacionaln un saj in kinstlerišn zinen. Cu rateven dem veltlexn muzik-folklor gibn zej zix an ejce: derdoziker min folklor iz ojx durxgezapt mit religieze muzikališe elementn. Di liberal-folkistn viln deriber arajnemen in dem jidišn nacional-muzikališn «ojcer» saj di religieze muzik, saj di veltlexe.[6])

Di umgelumpertkajt fun Saminskis «teorie» vegn der ximišer rejnkajt fun di «derhojbene templ-melodies», ojx wegn di durxojs fremde onšixtungen in dem jidišn veltlexn folklor, hot šojn farštanen J. Engel, derzelber Engel, vos hot grojs derexerec far religiezer muzik. Ot-di ul'trareakcionere un umgelumperte teorie hot gekont ongenumen vern afn vort blojz ba di arxi-nacionalistiše krajzn. J. Engel hot gevizn, az Saminskis gancer «bavajz-bagaž» — dos iz a kemoj-analiz fun a cendlik folklor-lider un af aza min «masn»-baaxtung bojt Saminski di gehojbene «visnšaftlexe» ojsfirn! Mit a por frazes kumt er op, aštejger, di frejlexsn fun Podolie un derzet dort plucim elementn fun dajčišn tanc fun Baxs un Hendels epoxe; in di litviše «redlex» derfilt er cajtnvajz virkungen fun pojliše folks-tenc un az. v. Azoj patert er op ale zajne problemes, vos er barirt (nacionale specifiškajt, antlajungen un and.), mit nacionalistiše rederajen un liriše drošes. Saminski alejn iz zix mojde, az er ken nit zajn «akademišnik cu di frages vegn dem vert fun di voxedike (рядовые!?) tipn fun undzer melodie». Dem nacionaln held cit blojz cu di hexste, rejnste mustern fun der jidišer muzik (Saminski kon nit on dem superlativ!). Oder ojsgefinen didozike «hexste» un «rejnste» mustern—

---

[4]) Л. Саминский. Художественный итог последних работ «О-ва евр. нар. музыки». «Рассвет», 1915, № 5, šp. 27.

[5]) Леонид Сабанеев «Еврейская национальная школа» в музыке. Arojsgegebn durx der Moskver «Gezelšaft far jidišer muzik», M. 1924. Cu dem ul'trareakcionern bux, vu Sabańejev zogt iber in a hojxn melice-stil Saminskis «teories», velen mir zix nox špeter umkern.

[6]) Ze vegn dem di diskusie cvišn J. Engel'n un L. Saminskin: «Спор о ценности бытовой еврейской мелодии», «Рассвет», 1915, №№ 7, 9; «Еврейская неделя», 1916, №№ 4, 11. 16—17; 22; ze ojx З. А. Кисельгоф, концерт «О-ва евр. нар. музыки», «Новый восход», 1911, № 10 un and.

do muz im šojn bajštejn supernacionale intuicie; mit analiz un visn hot er nit cuton.

J. Engel zogt muser Saminskin (dox an ejgener!): «Ir zajnt an alter emeser arbeter af dem švern un vejnik ojsgeforštn feld fun jidišer muzik. Fun vanen-že nemt zix ajer... umberaxmonesdiker urtejl dem jidišn štejger-lid?.. S'vilt zix mejnen, az do iz forgekumen a misfarštejeniš»...[7])

Kajn misfarštejeniš iz, farštejt zix, nit forgekumen! Saminskin iz fremd der alefbejz-emes, az punkt azojvi s'endern zix ale lebedike špraxn unter der virkung fun ekonomiše, sociale, politiše un kul'turele badingen, punkt azoj blajbt ojx di muzikališe šprax nit umfarenderlex in cajt un dojres.

Saminskin iz dos fremd,—derof iz er a buržuaz-cionistišer muzik-«foršer». Ober afile buržuaze foršer vejsn, az jede folklor-muzik hot af zix di virkung fun di šxejniše felker; di jidiše muzik iz in dem prat kajn mejuxeses nit afile in di «gehojbene cajtn», vos fun zej vil Saminski aropbrengen dem muster far der najer «vider-ufgelebter» jidišer muzik. Ober dos hot šojn Saminski nit gevolt visn.

Saminskin lojnt dos alc nit cuzeen; fun im redt arojs der buržuazer cionist. Zejer gring maxt er cuništ dem gancn «goles»-period. Mit ejn kuncikn šprung špart er on fun Ezro hasojfer až cu der «najer vider-ufgelebter» jidišer muzik. Didozike vider-ufgelebte muzik iz nit abi vos—zi štejt ajn in jidiš-gvirišn salon. Far demdozikn salon iz Ezro hasojfer, farštejt zix, mer jixes ejder der štetldiker jidišer balmeloxišer gezel. Vos iz šojn cu redn funem jidišn arbeter-lid! Der zinger funem dozikn lid, der jidišer arbeter, iz šojn lang geštanen vi a bejn in haldz der jidišer buržuazie.

Der jidišer buržuazie iz farhast di folklor-šafung fun di gedixte arbetndike masn. Sinagogale un religiez-štejgeriše muzik, gešikt un «modern» baarbet, kon gut dinen: kombinirt mit ander ideologiš gever funem birgerlexn arsenal—iz dos an ojsgecejxnt mitl cu haltn jidiše arbetndike in gefengeniš ba der nacionaler «misie» fun an ojsdervejlt folk, opcucien zej funem klasnkamf. Bexejn darf men diskreditirn di šafung fun didozike arbetndike, fun di masn bixlal ba dem nacionaln kompoziter in di ojgn. Didozike misie hot objektiv ojsgefirt Saminski.

4. «Akademiš ruik» vil zajn der «foršer» A. C. Idlzon. Er hot vegn jidišer muzik un vegn muzik-folklor asax gešribn. Er hot zajne «teories»,—brejter vi ale andere jidiše muzik-šrajber,—«velt-onšojlex» argumentirt un bagrindet. Er hot zix ojx mit praktišn zamlen mer farnumen vi ale andere. Er hot farefntlext a filbenderdike zamlung fun «jidišn» muzik-folklor (farštejt zix, blojz fun religiezn un halbreligiezn štejger,—der veltlexer folklor ekzistirt far im nit), bixer un bazundere ojsforšungen vegn der «jidišer» muzik.[8])

---

[7]) Ю. Энгель.—Открытое письмо Л. И. Саминскому. «Рассвет», 1915, № 7, šp. 17.

[8]) A. Z. Idelsohn. Hebräisch-Orientalischer Melodienschatz. B. I. Gesänge der jemenitischen Juden. Leipzig, 1914; B. II. Gesänge der babylonischen Juden, 1922; B. III. Gesänge der persischen, bucharischen und daghestanischen Juden, 1922; B. IY.

Idlzons grunt-tezis lozt zix formulirn azoj: der «goles» hot cerisn dem folks-kerper af štiker un glider, lect opgerisn un dervajtert ejns funem andern; ober jidn hobn mit zix mitgenumen funem «hejlikn land», bahaltn in zix un derhaltn di «jidiše muzik». Idlzonen,—punkt vi ale birgerlex-nacionalistiše muzik-«foršer», — iz dos vixtikste arojscugefinen di emese uralte jidiše muzik, ufšteln zi un zi banajen. Culib dem cvek hot er gezamlt dem muzik-material ba jidn in faršejdene lender un hot zix geflajst arojscubakumen dos šutfesdike in ot der muzik; ot dos «šutfesdike» muz šojn memejle zajn dos originelste, vajl ot dos muz dox štamen take fun jene «gliklexe cajtn», memejle muz es zajn der tamcis fun der ejgntlex-jidišer muzik. Ojb emecer zol cvejflen, cu hot zix take ot di jidiše muzik ajngehit fun «jene» alte cajtn, iz farzixert Idlzon, az «der muzik-kval štromt fun der nešome fun der nacie. Di nešome iz ejbik un bajt nit ir natur», Fun dem iz klor, az «di jidn hobn nit gekent farbajtn zejer semitiš-mizrexdike muzik af an andere muzik» (Gešixte fun jidišer muzik, b. I, zz. 49 un 3).

Vegn derdoziker teorie funem xazonišn profeser hob ix šojn geredt in an ander ort.[9]) S'lojnt derojf ništ cu farlirn kajn iberike rejd.

Mir zeen: di Saminskis, Idlzons, un ale zejere «noxlojfers» hobn far zix ejnem un demzelbn cvek: arojscugefinen di jidiš-muzikališe nešome jesejre, di bejshamikdošdike, ext-orientališe ur-muzik, kedej af demdozikn destilat ufcubojen a naje ext-jidiše muzik, a muzik, vos zol cien di goldene kejt, vos blojz zej alejn zeen zi. Farejnvegs darf šojn durx der einhajtlexkajt fun di «emese» kul'tur-vertn dervizn vern di ejnhajtlexkajt fun der alveltlexer jidišer nacie ojx (onklasndiker nacie, farštejt zix!). Didozike «tifzinike» teories zajnen azoj komiš argumentirt, az zej lejenen zix vi a xojzek af zix alejn. Zej blajbn ober dox reakcioner, memejle šedlex.

5. A pruv cu restavrirn di alte nacionalistiše teories fun di Saminskis un Idlzons trefn mir in Sabanejevs bux «Еврейская национальная школа в музыке», arojsgegebn fun der Moskver «Gezelšaft far jidišer muzik» in 1924. In dem bux dercejlt Sabanejev iber getraj un in «hojxn» stil Saminskis «teorie» un «antdekungen». Inem bux zajnen mobilizirt ale mitlen fun di idealistiše, nacionalistiše un reakcioner-buržuaze teories. Do hot ir i dem «rasn-tip fun der muzik», i di «kinstleriše iberfuremung fun dem jidišn muzikališn vezn (!)», di «nacionale bliung» un d. gl. idealistiše melice.

Vegn dem jidišn muzik-folklor šrajbt Sabanejev azoj: «...dos jidiše štejger-lid mit zajne onšixtungen fun arišn (!) un iranišn (!) tip, mit zajn dajtlex-ejropeizirtn stil štejt punkt in aza farhelteniš cu der derhojbener... templ-melodie un cu der najer jidišer kunst, vos vet fun ir (fun der templ-melodie! — *M. B.*) ojsvaksn... punkt vi der «žargon», vos iz bašafn gevorn afn galiciš (?)-dajčišn (!) bodn cu dem monumentaln un mextikn hebreiš» (dortn, z. 18).

Gesänge der sefardischen Juden; B. Y. Gesänge der marokkanischen Juden, Brl., 1929. Gešixte fun jidišer muzik, B. I (hebreiš), Berlin, 1924, un a gance reje andere bixer, artiklen un az. v.

[9]) Ze majn arbet «Cu di ufgabes fun der jidišer muzikališer folkloristik» inem ojbndermontn zamlbux «Problemes fun folkloristik», zz. 104—114.

Di buržuaz-cionistiše koncepcie štekt do arojs fun jeder šure Sabańejevs. Sabańejev—der rus—zogt do getraj nox di cionistn di tifzinike tojre vegn «žargon» un malegejret mit grojs hispajles di banalitetn vegn monumentaln u.ı mextikn hebreiš un vegn «derhojbener templ-melodie».

Di Saminskis un Idlzons, ojx di Sabańejevs in filosemitišn mentele un zejere klejnbirgerlexe «noxlojfers», ot di getraje kunst-ideologn fun der jidišer buržuazie, hobn nitvilndik dervizn gor andere zaxn un grod nit dos, vos zej hobn gevolt. Zej hobn dervizn, az de: cugang zejerer cum jidišn muzik-folklor un ojx cu der religiezer muzik iz geven gor nit «objektiv», gor nit «rejn visnšaftlex-teoretiš», vi s'hobn zix lib cu atestirn di buržuaze gelernte, — der cugang iz geven befejreš tendenciez: zej hobn gepruvt opklajbn fun dem muzikališn folklor-farmeg grod jene elementn, vos hobn cumbestn getojgt far dem klas, vos zajn ideologie hobn zej ojsgedrikt un vos im hobn zej badint mit zejer gancn muzikališn šafn.

6. Kegnzajtike virkungen in dem muzik-fo'klor ba faršejdene felker kumen for, farštejt zix, nit kedej cu faršafn agmas nefeš di «kener» un «hiter» fun der «rejner» nacional-muzikališer tradicie. Di nacionale specifiškajt inem muzik-folklor iz, vi in ale formes fun nacionaler kul'tur, blojz di histor.š-gegebene ojs.lruk-forme far baštimte sociale inhaltn. Ven es bajt zix der inhalt, bajt zix sofkolsof di ojsdruk-forme ojx. Fun di alte o.sdruk-mitlen blajbn iber un vern ojsgenuct jene, vos pasn merer far di naje ojsdruk-baderfenišn un antšprexen der najer ideologie. Paralel mit dem, vos s'vern gešafn naje ejgene ojsdruk-mitlen, nemt men iber ojx fun der «klingendiker» ander-nacionaler arumringlung di mer pasike intonacies, ritmen un d. gl. Dos ibernemen kumt for nit mexaniš, nit alc, vos «klingt» i.ı der arumringlung, vert pošet un mexaniš ibergenumen un dos ibergenumene blajbt nit vi a «fremder onvaks». Di «fremde» elementn vern ibergenumen ba andere felker un vern ibergefuremt nox dem gešmak nox un der ideologie fun dem gegebenem socialn šixt, vos nemt didozike elementn iber. Me muz ojx gedenken, az nit ale šixtn un grupes, vos nucn folklor, nemen iber fun der ander-nacionaler arumringlung ejne un dizelbe elementn. Jede grupe nemt iber deriker jene elementn, vos zajnen «klang-antšprexndik», pasik far dem najem inhalt.[10])

Mit dem, vos mir šteln fest badajtndike «fremde» virkungen afn jidišn muzik-folklor un haltn dos far natirlex, mejnen mir laxlutn nit cu negirn di ekzistenc fun a nacionaler forme, dem ejgnartikn stil fun dem jidišn muzik-folklor. Punkt azojvi in dem muzik-folklor ba andere felker, azoj vern ojx di fremde elementn inem jidišn muzikfolklor nit pošet ibergenumen un mexaniš arajngeštelt, — zej vern ibergefuremt nox der nacionaler forme nox in ir historišer gegebnkajt, vos furemt zix ojs lojt der socialer psixologie un ideologiše štrebungen fun jene šixtn, velxe hobn ba jidn a šajxes cu folklor.

---

[10]) Kukn mir nox di virkungen fun dem ukrainišn muzik-folklor af dem jidišn iz bamerkn mir gring, az, aštejger, der religiezer un xsidišer melos hot ibergenumen muzikališe elementn ba ejne sociale šixtn, di veltlexe folklor-lider—ba andere.

Di folklor-kunst — cumejnstn di kunst fun di ekspluatirte un unterdrikte klasn, šixtn un grupes,— hot ba di geherike klasn in baštimte etapn fun zejer antviklung punkt azoj feste sociale funkcies, vi di kinstleriš-antviklte, «oficiele», gešribene, «kvalificirte» literatur, muzik, moleraj un az. v. ba di heršndike klasn. Mit dem mejnen mir nit cu bagrenecn di baciung fun di ekspluatirte klasn cu literatur un kunst bixlal, vi ojx a gevise baciung fun di heršndike klasn cum folklor. Mir batonen blojz, az der folklor als azelxer iz dermit xarakteristiš, vos er iz gevejnlex un cumejnstn di kunst fun di ekspluatirte un unterdrikte klasn.

Ober punkt azoj vi mir konen nit zogn, az literatur, muzik, moleraj un. az. v. iz di ejnhajtlexe kunst fun a l e šriftkenevdike stam, on unteršejd fun klasn, šixtn un grupes,— punkt azoj konen mir nit rexenen di f o l k l o r - k u n s t far an e j n h a j t l e x e r kunst fun di «niderike klasn» stam on jeder diferenciacie. Dem pojeršn folklor, aštejger, ba ejn un demzelbn folk darf men diferencirn nox zajn klasn-inhalt nox, in heskem mit der klasn-diferenciacie funem gegebenem pojertum. Foršndik un baarbetndik di materialn funem muzik-folklor blojz lojt dem nacionaln aspect, faršteln mir dermit di klasn-diferenciacie fun demdozikn material.

S'vet zajn nit rixtik mexaniš cu identificirn di ideologie, vos vert ojsgedrikt in baštimte folklor-verk, mit der ideologie fun jene sociale grupes, vos šafn un nucn demdozikn folklor. Di ideologiše ufvirkung funem folklor fast zix ništ arajn ojsšlislex in di ramen fun der klasn-svive, vu er vert cumejnstn gešafn oder ojsgenuct. Nit der gancer folklor, vos mir trefn ba gevise arbeter-šixtn, oder vos iz afile gešafn gevorn fun didozike šixtn, iz der ojsdruk fun der ideologie funem arbeter-klas. Oftmol kon men in im ufdekn virkungen fun fremde klasn.

Es treft nit zeltn, az folklor šafn, nucn afile di heršndike klasn. Di funkcie funem folklor ba didozike klasn iz gor an andere, ejder ba di unterdrikte un ekspluatirte. Far di lecte iz der folklor zejer oft dos ejncik cutretlex mitl fun kinstlerišn ojsdruk. S'iz klor, az, aštejger, der grester tejl rusiše pojerim biz sof 19-tn jorhundert hot faktiš nit gekent onkumen cu der «oficieler» literatur un kunst; in carišn Rusland iz dos pojertum cumejnstn geven analfabetiš. Di folkloriše tendencn in der «kul'tureler» kunst — dos iz oftmol (ober klal nit štendik) a mitl ba gevise klasn ufcuvirkn af di niderike klasn un zix derneentern cu zej. Oftmol in baštimte periodn un in baštimte faln hot di onhengeriškajt cum folklor (ba di heršndike klasn) reakcionere ciln, ober amol hot didozike onhengeriškajt progresive ciln ojx. Der rixtiker cugang cu derdoziker frage kon zajn nor konkret far jeder gegebener gešixtlexer situacie bazunder.

II

1. Di klasn-ongeciltkajt fun di buržuaze folkloristn vajzt zix arojs nit blojz in der visnšaftlex-foršerišer arbet, zi antplekt zix afile in zejer zaml-arbet gufe. Zej kenen nit blajbn «objektive», uminteresirte

zamler fun folklor-materialn «stam». Zej ignorirn bekivn un flajsik, aštejger, di arbeter-šafung, deriker di revol'ucionere šafung. Der «folks-gajst», di koncepcie vegn der umbadingter «ejgnartikajt» fun der folklor-kunst, kon nit onemen di «lakejiše» častuške (An-ski), dos fabrik-lid un derhojpt di revol'ucionere folklor-šafung.

In gevise periodn kumen inem folklor cum ojsdruk mextik-šaferiše, forojsštojsndike štrebungen, hofenungen, der protest, di buntariškajt fun gevise sociale grupn un šixtn,— aštejger, funem amolikn revol'ucionern birgertum un klejnbirgertum, bifrat in der cajt fun der francojzišer revol'ucie; s'kumt cum ojsdruk der revol'ucionerer drang un protest funem lajbejgenem oder «frajem» klejnem pojertum un amol afile,—xoč asax zeltener un vejniker ojsšlislex,—fun der revol'ucionerer arbeteršaft. Me muz ober zogn: in baštimte tejln folklor špiglt zix ojx op di hinterštelikajt, bagrenectkajt, di nacionale farvaksnkajt, vos prest arop di unterdrikte un ekspluatirte masn als rezultat fun unterdrikung, ummenclexer ekspluatacie, nojt, fun der gajstiker farfinctertkajt, vos di heršndike klasn hobn zix flajsik gemit cu derhaltn ba zej.[11])

Di reakcionere buržuaze un klejnbirgerlexe folkloristn hobn zix gerner gevendet grod cu di opgeštanene elementn inem folklor un hobn ignorirt, ojsgemitn un nit gevolt bamerkn di progresive, di revol'ucionere tejln. Ven ober men hot šojn iber gevise umštendn nit gekont mer faršvajgn dem revol'ucionern folklor, hot men ongehojbn cu klogn, az di «folks-šafung» vert fardorbn, az me «patert di folkslider» un d. gl.

Di jidjše buržuaze muziker-folkloristn un kompoziters zajnen geven farnumen dermit, vos zej hobn arojsgecojgn dos «rejne gold»,— di «emes nacionale muzik»,— fun dem muzik-folklorišn «arc» un zej hobn zix nit gekont oprajsn fun aza «gehojbener misie» cu nemen zamlen, mištejnsgezogt, epes arbeter-lider. Zejer oft hobn zej afile gemaxt an onštel, azojvi zej voltn gor nit gevust, az azojne lider zajnen take faran un me zingt zej.

Di gance falange jidiše buržuaze un klejnbirgerlexe folkloristn kon onvajzn ba zix ništ mer vi ejn zamler, vos hot zix interesirt mit arbeter-un revol'ucionere lider — dos iz Š. Leman. In 1921 jor hot er farefntlext di eršte zamlung lider funem period 1905.[12])

2. Š. An-ski hot gelozt faln etlexe verter vegn arbeter-un revol'ucionere lider blojz cufelik. Fun ejn zajt muz er bixlal konstatirn, az «dos folks-lid hot zix, af an ejgenem štejger opgerufn nit blojz af perzenlexe iberlebungen, nor af gevise gezelšaftlexe bavegungen ojx».[13]) S'volt ojsgevizn, az ojb azoj volt šojn far An-skin badarft zajn natirxlex, az der folklor zol reagirn af di naje «gezelšaftlexe bavegungen» ojx. Cufil hot ober An-ski geklept in dem farcajtikn

---

[11]) M. Viner, op. cit., z. 90.

[12]) «Arbajt un frajhajt, zamlung fun lider, vos zenen antštanen in folk in der cajt fun der «frajhajts-bavegung» in carišn Rusland». Verter un melodies gezamlt un derklert fun Šmuel Lehman, Folklor-bibliotek, Varše, 1921. Dort iz gebraxt 73 lider. Cu 56 zajnen ongegebn ojx di melodies.

[13]) Š. An-ski,—Gezamlte šriftn, b. 15.

folkslid, cufil hot er gedvejket in di vildste hinterštelikste reštlex funem jidišn štejger, az er zol konen derzeen, ufhojbn di naje folklor-šafung. «Zint di 80-ker jorn funem forikn jorhundert,—zogt er vajter—ven di idejiše jojrung hot ongehojbn durxcudringen inem hamojnom ojx, iz ufgekumen dos naje folks-lid, vos iz geven zejer vajt fun dem altn saj in der forme, saj in inhalt. Dos farcajtike, dosrov naiv-poetiše, carte un umetike lid hobn farbitn fojle (!) un talantlozike gramen, vos dermonen di rusiše lider fun fabrik-arbeter un lakejen (!)». An-ski, der amoliker «socialist-revol'ucioner», iz ict der baltšuve. «In dem dvejken in ul'tra-nacionalistišer «folkloreraj» zuxt er a tikn far zajne «revol'ucionere» zind. Zajn ojer fartrogt ict ništ nit nor kajn revol'ucionere šafung, er fartrogt ništ kajn ander folklor, vos rirt on di «zajln» fun jidiškajt. An – skin krejnkt, vos «banand mit der alter ext-xsidišer (dos darf hejsn: emeser folks-šafung. — *M. B.*) vern gezungen vulgare (!) antixsidiše lider» (dortn).

Didozike baciung cu der «najer» šafung, ot di reakcionere, estetiš-balebesldike faraxtung fun dem gevezenem «revol'ucioner» cu di «fojle un talantlozike rifmes», afile cum antixsidišn lid, iz genug klor, az me zol cu dem epes darfn cugebn.

In der ganc brejter zaml-arbet far jidišn folklor (speciele ekspedicies 1912-14 un špeter) hot zix An-ski opgegebn kimat gancerhejt mit di «ext-xsidiše», religieze un az. v. folklor-verk. Fun di hunderter revol'ucionere un socialistiše lider ken men in zajn zamlung trefn gecejlte numern.

3. Brejter hot zix arojsgezogt vegn dem jidišn arbeter- un revol'ucionern folklor der bakanter birgerlexer jidišistišer folklorist J. L. Kahan. In zajn fanandergeviklter recenzie af der frier-dermonter Š. Lemans zamlung «Arbet un frajhajt» šrajbt Kahan: «Zol men zej onrufn «folkslider» iz epes cu hametne šojn culib zejer šarfn revol'ucionern ton». [14])

Nox im nox zajnen dos «cezungene sociale lider fun bakante un umbakante dixter» (dort, z. 142). Mit dem vos Kahan zogt zix op oncurufn di arbeter-un revol'ucionere lider mitn nomen «folks-lider», mejnt er cuzogn, az zej hobn bixlal kajn kinstlerišn vert nit, vajl zej zajnen farfast «lešem agitac'e». Der termin «nit-folkiš» bata't ba azojne folkloristn vi Kahan der hexster grad nideršecung cum objekt.

Farštejt zix,—der revol'ucionerer folklor iz nit genoj doszelbe, vos der «tradicioneler» folklor (vegn dem veln mir nox redn špeter). Ober di Kahans, An-skis un d. gl. varfn an umxejn af didozike lider nit derfar, vos zej zajnen nit enlex cum tradicioneln folklor, di lider zajnen zej dervider take derfar, vos zej zajnen revol'ucioner. Di folkloristn fun demdozikn tip zuxn in dem folklor naivkajt, bašejdnkajt un andere majsim tojvim fun der «krištol-rejner folks-nešome». Masovkes, zabas'ovkes (štrajkn), frajhajt, turme, arestn, policej, eksplua-taters un az. v. un az. v.—ot di ale naje verter un naje bagrifn fun

---

[14]) I. L. Kahan. Folks-gezang un folks-lid. Bamerkungen cu «Arbet un frajhajt». Šriftn fun jidišn visnšaftlexn institut. B. I, Vilne, 1926 z. 141.

der arbeter- un revol'ucionerer šafung, grilcn ot di bekovedike folkloristn in ojer.[15])

Ven Kahan zol zajn etvos mer ojsgehaltn in di foderungen cu folklor, demolt volt er gemuzt arojsvarfn fun di folklor-txumen jene eltere folklor-verk, vos hobn af zejer štejger reagirt af di sociale un politiše gešeenišn fun zejer cajt. Inem eltern jidišn folklor zajnen gekumen cum ojsdruk antireligieze štimungen fun gevise sociale šixtn, maskiliše tendencn, protestn kegn kohol un koholše redlfirer, opklangen af politiše gešeenišn un d. gl. Ba a ufmerkzamn analiz iz ojx nit šver ufcudekn, az di baciung cu gezelšaftlexe gešeenišn iz do faršejdn ba faršejdene sociale grupes.

4. Der revol'ucionerer folklor iz nit doszelbe vos der elterer, «tradicioneler» folklor. Di vajterdike antviklung funem arbeter-lid, funem revol'ucionern lid ken šojn nit un darf nit zix arajnšparn in dem primitivn folklor-gang. Der revol'ucionerer folklor iz an ibergang-štapl fun folklor cu revol'ucionerer literatur, cu a kinstlerišn štejger un dos iz take zajn grojse majle, zajn grojser vert.

Mit der antviklung fun di kapitalistiiše producir-formes, ven di brejtste masn vern arajngecojgn in di fabrikn, grubn un d. gl., faršvindt durxanand der «etnografišer» štejger ojx. «Der kapitalizm,— zogt Lenin,— štelt avek af dem ort funem fartemptn, farvaksenem, altgezesenem un beriš-vildn grojsrusišn oder ukrainišn pojer — dem rirevdikn proletarier, vos zajne lebnsbadingen brexn di specifišnacionale bagrenectkajt saj di grojsrusiše und saj di ukrainiše».[16]

Fun der cvejter helft 19-tn jorhundert on, d. h. funem period, ven s'hot zix šturmiš ongehojbn cu antviklen der kapitalizm in Rusland, konstatirn di rusiše etnografn un folkloristn (punkt azoj vi di majrev-ejropeiše tuen dos in majrev-Ejrope), az der «etnografišer» štejger un der «tradicioneler» folklor faršvindn, štarbn op. Es vert untergegrobn un faršvundn di ekonomiše un sociale baze fun dem etnografišn štejger, memejle faršvindt derdoziker štejger gufe.

In di kapitalistiš-opgeštanene lender antviklt zix amol ba der revol'ucionerer ober cumtejl kul'turel-opgeštanener arbeteršaft a revol'ucionerer folklor. Di sistematiše materiele un kul'turele unterdrikung, vos halt dem arbeter af a niderikn kul'tur-nivo, di štendike ummenclexe redifes un represies, di untererdiškajt fun der revol'ucionerer bavegung,— dos alc faršverikt ojsergevejnlex dem arbeter in didozike lender dem cutrit cu a hojx antviklter revol'ucionerer «literarišer» vort-šafung. Cu di pasikste agitacie-mitlen geher do nox dervajl der revol'ucionerer folklor. Der folklor vert do a revol'ucionere kunst, vajl ba di gegebene badingen firt dos ojx cum cvek: mitcuhelfn cu hojbn

---

[15]) Der rusišer folklorist E. V. Barsov klogt zix: «far a bekovedikn menčn iz oftmol a bizojen cu hern jene lidlex, vos vern farfast in di fabrikn un zavodn». (Ze: Барсов, Е. В. О русских народных песнопениях. Лекции, читанные .О-ву московских рабочих. М. 1903, z. 1). Ba der gelegnhajt iz kedaj cu bamerkn, az in dem notic vegn Barsovn in der Grojser Sovetišer Enciklopedie (БСЭ, b. 4, šp. 784) iz mit kajn ejn vort nit dermont Barsovs reakcionere ideologie.

[16]) Ленин. Критические заметки по национальному вопросу. Избранные статьи по нац. вопросу, изд. 2-е, Гиз, М.-Л., 1925, стр. 35–36.

di revol'ucionere aktivkajt ba gevise šixtn arbeter. Ober dos iz šojn der lecter folklor, erev untergang, vajl dort dint er šojn cu jener revol'ucie, vos vet opšvejnken jede baze far der vajterdiker antviklung fun folklor bixlal.

Durx dem iberbrox, vos di Oktober-revol'ucie hot mitgebraxt in di gezelšaftlexe farheltenišn, vert dos opštarbn funem folklor gevis fargixert. Di antviklung fun di kul'turele formes inem lebn-štejger un in der kunst vert bafrajt fun di cojmen, vos di fojlndike buržuaze ordenung hot af ir arufgelejgt. Di mundlexe umivredike kunst fun di unterdrikte klasn un šixtn halt in arojsgeštojsn vern durx der najer proletarišer kunst. Der proletariat ingancn genumen gejt mit a gigantišn špan cu «literarišer» šafung.[17])

Di tendenc funem vort- un muzik-folklor faršvundn cu vern endert zix nit derfun, vos di algemejne muzikališe ivredikajt vet kumen špeter fun der „vort»-ivredikajt. Se gejt blojz in cajt. Me ken cuzeen, vi šojn ict dringen arajn in masn-repertuar lider fun proletariše kompoziters. Di brejtste masn arbetndike bazuxn oft un sistematiš koncertn, operes un d. gl. Ojb dervajl gejt dos nox cumejnstn in mervejniker pasivn «hern» muzik,— iz hobn mir šojn dox di eršte šprocn funem aktivn un šaferišn ontejl fun di masn in der muzikališer arbet ojx.

Dos alc nemt nit arop un farklenert nit dem vert fun der foršungarbet ibern folklor un fun der vajterdiker zaml-arbet, derhojpt fun jene tejln vort-un muzik-folklor, vos di buržuaze un nacionalistiše folkloristn hobn azoj flajsik ignorirt. Es iz nojtik cu zamlen un študirn ojx jene folklor-iberarbetungen, vos vern arajngetrogn in di naje proletariše lider, azojlang vi mir trefn azelxe iberarbetungen.

Xoč di reakcionere folkloristn muzn cugebn, az der tradicioneler folklor vert faršvundn, xoč zej zeen zejer gut di umfarmajdlexkajt fun demdozikn proces, dox konen zej dos nit banemen glajxgiltik. Zej agitirn un štrebn cu farhaltn mit kinstlexe mitlen dos umfarmajdlexe opštarbn un faršvindn fun der tradicioneler etnografiškajt un folkloriškajt.[18])

---

[17]) Ze: M. Viner, op. cit, kapitl YII «Der untergang fun etnografiškajt tun folkloriškajt», zz. 69—72 un v. Xaver Viner bamerkt, az cu dem štejt nit in kajn vidersprux der fakt, vos di folklor-šafung fun ejnike felker in Sovet-farband hot zix gekont antviklen nox in undzer period ojx un vet zix nox a gevise cajt konen vajter antviklen ojx. «Farn dialektiker,— šrajbt M. Viner,— veln azelxe faktn nit faršteln di rixtike opšacung fun der virklexer antviklung-tendenc» (dort, bam. cu z. 70).

[18]) Es zajnen geven faln, ven unter der virkung fun der agitacie fun reakcionere nacionalistn hobn kinstlex ufgelebt afile alte, langfargesene etnografiše minhogim. Vi s'iz cu zeen fun dem fakt, vos git iber prof. Kl. Kvitka, hot in Gadjač in di jorn 1916—1920 ufgelebt, unter der virkung fun kontrrevol'ucionere krajzn, der minhog «kol'adki» vos iz šojn funlang on in jenem ort arojs fun štejger. (Ze Кл. Квітка, Українські народні мелодії, Farl. «Slovo», Kiev, 1922, bam. cu num. 611, z. 236). Dos iz ejn epizod fum a gancer sistem etnografizm un folklorizm, vos di ukrainiše buržuaze reakcioner-nacionalistiše krajzn hobn durxgefirt in der litetatur, šprax, politik, moleraj, muzik un d. gl. S'iz kedaj cu dermonen di «nacionale» kost'umen fun der Petl'urišer un Hetmanišer armej un d. gl.

III

1. Di jidiše arbeter- un revol'ucionere lider konen mir ajntejln in cvej kategories: 1) lider, vos zajnen gešafn farn ufkum fun der organizirter arbeter-bavegung un 2) lider, vos zajnen gešafn direkt unter der virkung fun der organizirter revol'ucionerer arbeter-bavegung, un špiglen op faršejdene etapn fun derdoziker bavegung.

In di lider fun der eršter grupe špiglt zix op di farproletariše psixologie fun di jidiše arbetndike, a psixologie fun a gedungenem gezel fun a klejnem varštat. Di arbeteršaft iz nox nit farejnikt far gemejnzamn kamf. Derdoziker balmeloxišer gezel zet nox nit klor zajn klasn-sojne, er hot nox nit anerkent di nojtikajt un di mitlen fun klasn-kamf. In zajne lider heršt cumejnstn dos pasive klogn zix, trern un krexcn, cumol trefn mir do afile a vendung cu got. In di lider fun dei cvejter grupe, in di revol'ucionere lider kumt šojn cum ojsdruk di psixologie fun a klas, vos hot šojn derkent zajne meglexkajtn, optimizm, a tif glojbn, az demdozikn klas geher di cukunft. Šver gejt cu der kamf, er fodert asax korbones. Ober der arbeter filt zix šojn far a glid fun der grojser proletarišer mišpoxe un vejst, az di korbones zajnen nit umzist. Ba arestn, faršikungen un farfolgungen hot er mut cu trejstn di eltern: «af ajere kinder vet men ajx amol mekane zajn, vajl zej stradajen, nebex, farn gancn narod» (Num, 39 in undzer zamlung). Er iz tif ibercajgt, az der «narod» vet zign.

Der ufkum fun derdoziker grupe lider geher zu di 90-ker jorn funem fargangenem jorhundert. Zogn ober epes genojer, ven zajnen ufgekumen di lider fun der eršter grupe,—dos iz asax šverer. Nox di specifiše štejger-štrixn nox, vos trefn zix in didozike lider, kon men rexenen, az zej zajnen ufgekumen in der cvejter helft 19-tn jorhundert, un tejlvajz afile frier. Ober azelxe lider zajnen ojx gevis ufgekumen ba di mer-opgeštanene šixtn arbeter šojn noxn ufkum fun der organizirter arbeter-bavegung.

Der jidišer arbeter in der cvejter helft 19-tn jorhundert — dos iz cumejnstn der arbeter fun a klejnem varštat, vu xuc dem balebos arbet ejner oder cvej gedungene gezeln. In aza varštat heršt gevejnlex an ummenčlexe ekspluatacie (dermit vil zix der balebos vern kegn der konkurencie fun der fabrik). Der arbetstog cit zix do fun 12 biz 20 šo (bifrat far jontejvim). Ojserlex iz di ekspluatacje fardekt mit patriarxale baciungen funem balebos cu di arbeter: cumejnstn vojnt der arbeter bam balebos un iz ba im af kest ojx; der balebos alejn arbet fun fri biz špet banaxt, inejnem mit zajn gancer familie. Der gezel halt zix far a lojnarbeter af dervajl—er trojmt ingixn alejn cu vern balebesl fun aza min varštat. Dos alc fartempt un farhalt di antviklung funem klasn-bavustzajn ba aza min lojn-arbeter. Nox vejniker kon zix antviklen der klasn-bavustzajn ba der froj. der arbetern. Di arbetern fun jener cajt zet far zix ejn ojsveg ojsgelejzt cu vern fun der umenčlex-šverer arbet: zi vet klajbn «a kopke cu a kopke» (nadn), xasene hobn un vern a baleboste.

Mit der antviklung funem industrieln kapital fun ejn zajt un mit der organizacie un vuks fun der arbeter-bavegung fun der anderer

zajt vakst der klasn-bavustzajn fun di jidiše arbeter. Fun klogn zix af «zajn mazl», fun bavejnen di «finctere teg un bitere jor» gejen di arbeter ariber cu organizirtn revol'ucionern kamf far naje lebns-formes. Dos hot zix af a baštimtn ojfn ojsgedrukt in di lider, vos mir hobn ojsgetejlt in der grupe.[19])

2. Inem jidišn arbeter- un revol'ucionern lid trefn mir cumejnstn azelxe fir žanren: 1) lirišer, 2) baladnartikei, 3) satirišer un 4) heroišer.

Lojt der muzikališer ojsfirung kon men di lider ajntejln in sololider un xor-lider. Cu di solo-lider gehern derhojpt di liriše, baladnartike un cumtejl di satiriše lider; cu xor-lider gehern derhojpt heroiše, cumtejl di satiriše lider. Di lider, vos mir bacejxenen vi sololider fleg cumejnstn zingen ejn ojsfirer alejn, lojt dem muzikališn xarakter, lojt der muzikališer konstrukcie zajnen didozike lider nit bakvem far xor-gezang. Ankegn zajnen di lider, vos mir rufn zej xorlider, cumejnstn baštimt geven far dem kolektivn masn-gezang.

«Ix»- un «mir» in lid iz ništ kajn simen far a solo-oder xor-lid; dos iz a simen (cvišn andere simonim), cu vos far a period dos lid gehert, cum farevol'ucionern oder cum revol'ucionern. Ven mir zogn «xor-lider», mejnen mir dermit, az a geviser tip lider (cumejnstn satiriše un heroiše) hobn nox der muzik nox g e k e n t gezungen vern kolektiv, un nit «mir» iz dortn deriker. «Mir» treft men zejer oft in a liriš, in a baladiš lid ojx; me redt dort in nomen fun «švester un brider», faktiš ober zingt dos lid ejn perzon: der zinger hot far zajne ojgn dem kolektiv, far vemen er zingt, oder, zingendik, dermont er zix un lebt vider iber zajn revol'ucionere arojstretung (cuzamen mitn kolektiv).

3. Lehejpex cum pojer un cum štotišn, fun dorf gekumenem švarcarbeter hobn jidiše arbetndike kajn tipiš-kolektive arbetn, vi šlogn pal'es, trogn boj-materialn un andere masoes, šlepn baržes, rudern, melejcen un d. gl. in di lecte jorhundertn (bizn 20-tn) gevejnlex nit geton.[20]) Di meloxes un arbetn, vos jidn hobn gevejnlex geton, zajnen cugegangen mit individuele arbets-tempn. Mit dem štimt, vos dos jidiše folklor-lid iz nit nor ejnštimik,—es lozt zix bixlal nit zingen kolektiv, in xor. Di populerste jidiše folklor-lider zingt jeder ejnciker zinger bazunder, derfun nemt zix, vos ba jedn kumt dos ojs etvos varjirt. Kajn stimul un baderfeniš zix cucupasn cum cvejtn zinger,— un aza stimul iz faran mer ba kolektiver arbet,— dos iz do nit geven.

Dermit mejnen mir nit cu zogn, az di ejnštimikajt un der soloxarakter funem tradicioneln jidišn folklor-lid kumt blojz fun di arbets-

---

[19]) Di ojbn gebraxte klasifikacie un algemejne xarakteristik funen jidišn arbeter-un revol'ucionern lid hot fanandergearbet xaver Z. Skudicki; ze xajn arbet «Vegn folklorišn arbeter-lid» in der zamlung «Problemes fun folkloristik», z. 146—182.

[20]) S'iz kedaj cu bamerkn, az inem jidišn folklor-lid trefn mir nit dem cuzing oder firgezang fun ojsrufn oder batajtlozike klangen-kombinacies, vos baglejtn gevejnlex di eltere kolektive arbet-lider. Ze: К Бюхер, Работа и ритм, «Новая Москва», 1923, zz. 128—173 un. v.

formes. Di frage iz zejer komplicirt un fodert a speciele un an alzajtike ojsforšung. Me muz ober fort gedenken, az dos jidiše tradicionele folklor-lid fleg men zingen cumejnstn (ober nit ojsšlislex) ba der arbet, dos hot zix in a voser s'iz mos gevis opgerufn af der melodie gufe, individualizirt di melodie, gemaxt zi šver cugenglex far kolektivn gezang. Ba švern, iberlangn arbetstog iz memejle nit geblibn nit kajn cajt, nit kajn gemit cu zingen nox der arbet. Derfun iz šojn klor, az zingen fleg der jidišer arbeter un gezel derhojpt ba der arbet,—der repertuar zajner iz geven genug grojs. Mit dem lid fleg der arbeter opfrišn di ejntonikajt un di midkajt fun arbetn lange, švere teg—oftmol next ojx,—in di primitivste arbet-badingen. Az der arbeter fleg zingen derhojpt ba der arbet—dos baštetikn ojx direkte jedies, vos mir hobn fun jener cajt.

In undzer zaml-arbet hobn mir getrofn zinger, vos durxzingen a lidništ direkt ba der arbet hobn zej zix badarft onštrengen. Fraj, natirlex cezingen zix flegn zej eršt demolt, ven zej flegn, «markirn» mit der hant bavegungen, vi ba der arbet.

Mir hobn gepruvt fesšteln vi vajt tradicionele jidiše folklor-lider lozn zix zingen kolektiv, in xor. Cu dem cvek hobn mir in undzere ekspedicies ejnike mol gepruvt cunojfcufirn etlexe zinger, azojne, vos flegn zix oft bagegenen oder zej hobn gearbet cuzamen a lengere cajt. Kajn pozitive rezultatn hobn mir zix nit deršlogn—jeder ojsfirer hot gezungen dos alemen bakante lid etvos varjirt, s'iz im šver geven zix cucupasn cu di iberike zinger.[21])

4. Vos far a žanren funem arbeter- un revol'ucionern-lid hobn cumejnstn gekont ibernemen di muzikališe tradicie funem eltern jidišn folklor-lid?

Dos hot gekont gešeen bam lirišn, bam baladnartikn, un cumtejl bam satirišn lid. Didozike žanren.—cumejnstn solo-artike nox der muzikališer ojsfirung nox, — hobn gekont gefinen far zix inem tradicioneln folklor gevise pasike ojsdruk-mitlen.

In di satiriše revol'ucionere lider,—azoj vi in di eltere satiriše lider bixlal,—vert ojsgenuct kontrast un parodie, vi an ojsdruks-mitl. Parodirndik dem sinagogaln un religiez-štejgerišn melos, dergrejxt oftmol dos satiriše lid a bazunder šarfkajt un ojsdruklexkajt.[22]) In satiriše lider trefn mir dem firgezang mitn cuzing fun xor.[23])

Far a principiel najer problem iz geštanen der revol'ucionerer heroišer (un maršartiker) žaner. Derdoziker žaner hot badarft hobn naje muzikališe ojsdruk-mitlen, naje melodiše, ritmiše vendungen un konstruktive formes. Didozike lider drikn ojs a naje ideologie un dinen dem kolektiv far an organizirndikn moment af masovkes, demonstracies un andere masn-uftretungen.

Dermit viln mir nit zogn, az in di revol'ucionere solo-lider, d. h. in di liriše un baladnartike lider, kumt nit cum ojsdruk di naje pro-

---

[21]) Mir batonen: dos geher blojz cu der ojsfirung fun a gevisn tip jidiše tradicionele folklor-lider. A populer ukrainiš lid (vi, aštejger, dos lid «Ой у полі верба рясна») git zix aza improvizirtn xor jo ajn mer-vejniker bafridikndik.

[22]) Ze, aštejger, di Num. 4 un 9 in Lemans zamlung. Num. 21 in undzer zamlung.

[23]) Ze Lemans zaml. Num. 11, undzer zaml. Num. 20.

letariše psixologie fun dem jidišn arbeter. S'iz genug oncurufn dos Hirš Lekert-lid un asax andere fun dem min. Ober didozike lider zajnen dox cumejnstn gezungen gevorn fun ejnejncikn zinger un zajnen geven nit bakvem far xor-gezang—saj iber der liriškait zejerer, saj nox der muzikališer konstrukcie nox. Gor anderš iz dos heroiš, maršartik lid, dos lid, vos dint far an organizirndikn moment af masn-uftretungen: masovkes, demonstracies un d. gl.

Lider fun demdozikn žaner hobn deriber gedarft gezungen vern funem gancn kolektiv, fun der gancer mase. Der jidišer tradicioneler veltlexer folklor hot kajn xor-lider nit farmogt. Xor-štik ken men trefn in xsidiše nigunim (kimat ojsšlislex mener-gezang in unison) un tenc, cumtejl in sinagogaler muzik. Bexejn: ba dem veltlexn folklor-lid, d. h. cumejnstn solo-lid, hot der heroišer, maršartiker žaner nit gehat vos ibercunemen, ober ba der religiezer un xsidišer muzik hot derdoziker žaner nit gekont ibernemen. Der socialer mehus un funkcie fun der religiezer muzik un funem xsidišn nign iz geven a fremde, a fajntlexe dem revol'ucionern arbeter, hot zix deriber dos revol'ucionere lid opgezogt fun demdozikn stil. Dos heroiš un maršartik lid hot gezuxt ojsdruk-mitlen in an ander muzikališer tradicie.

5. Der veg cu a najem stil, derhojpt cu a xor-stil, iz far dem jidišn muzik-folklor gornit geven kajn gringer. Di eršte pruvn ibercufuremen fremde muzlkališe tradicies zajnen do oft geven nit kajn gelungene; s'hobn zix do gelozt filn laxlutn fremede, umpasike muzikališe hašpoes ojx. Di melodie fun der «alter» arbeter-švue,[24]) aštejger (ze Num. 60 un 61 in notn-tekst), iz cunojfgeštelt fun draj štiker. Di eršte štik iz genumen fun dem rusišn kirxn-himn «Kol' slaven» (eršter tejl), di cvejte iz a populere melodie fun a dajčišn lid,[25]) di drite — dos iz a tipišer galop funem repertuar fun blozorkestrs. Dem jidišn arbeter iz geven fremd, umbakant jene gezangštik, saj in vort, saj in melodie—memejle hot dos nit gekont vekn jene asociacies, vos zajnen gevejnlex gebundn mit di gezang-štik: di melodies zajnen deriber nit dervider geven dem jidišn arbeter.

An ajndruk in didozike melodies hot gekont maxn di fajerlexkajt zejere. Ober far dem jidišn a:beter iz fremd geblibn di religieze un patriotiše asociacies fun derdoziker fajerlexkajt.[26])

---

[24]) Me darf dos nit ojsmišn mit der cvejter arbeter-švue, vos hojbt zix on mit di verter «Brider un švester fun arbet un nojt» un. az. v.

[25]) Dos iz dizelbe melodie, vos me hot in di eršte revol'ucie-jorn cugepast cu dem pionern-lid «Dem heln tog antkegn» (ibergezect fun rusišn «Вперед, заре навстречу»; mit derzelber melodie hot men gezungen dem rusišn tekst ojx). S'iz kedaj agev cu bamerkn, az didozike melodie iz genumen fun dem patriotiš-reakcionern «Andreas Hofer-Lied. von Julius Mosen, komponiert von Leopold Knebelsberger». Ze: «Andreas Hofer und das Jahre 1809. Erzählt von Alois Menghin, 4-te Aufl., Graz» (on jor). Menghin git iber, az Knebelsberger, der kompoziter, iz gebojrn dem 15-tn sentjaber 1814. Er iz geven direkter fun a vanderndiker zingertrupe. Lojt ejnike jedies iz didozike melodie ict ibergenumen in Dajčland far a fašistiš lid.

[26]) S'is kedaj cu dermonen, az ojx di heroiše, maršartike lider hobn di jidise arbeter gevejnlex gezungen ejnštimik. Merštimikajt inem gegebenem lid volt gixer ojsgegebn di xoralartike opštamung fun di melodies. S'iz ibergenumen blojz di eršte štime, di ejgntlexe melodie. Di melodie fun «kol' slaven» farmogt agev kimat inganen nit jene intonacies, vos zajnen xarakteristiš far der rusišer religiezer muzik.

Der folklor-period funem jidišn revol'ucionern lid iz geven a ganc kurcer, derdoziker min folklor-lid hot zix nit gekont brejtei antviklen. Dox kon men vajzn a gevise col gute un afile ojsgecejxnte mustern cvišn di liriše un baladnartike lider (aštejger num. 3—4, 16, 17, 18, 19, 27, 38, 44 un. and. in undzer zamlung). In a tejl liriše un baladnartike revol'ucionere lider iz ojsgenuct,— ober in a geviser mos ibergefuremt ojx,—dos kinstleriše, dos ojsdruklexe (ojsdruklex—far dem žaner) funem eltern folklor-lid. Ober ništ in dem baštejt der uftu inem revolucionern lid. Der iker uftu iz do, vos me hot bavizn cu šteln un pruvn cu lejzn af an ejgenem štejger di problem fun heroišn žaner. Derdoziker žaner hot šojn cu farcejxenen a gevise col gute lider (num. 62, 63, 64, 65. 72, 73 un and. in undzer zamlung)— dos iz šojn a dergrejxung fun dem revol'ucionern period.

Di arbeter-lider fun der eršter grupe (bizn ufkum fun der arbeter-bavegung) hobn af zix virkungen deriker fun dem lider-repertuar fun andernacionale «meščaniše», klejnbirgerlexe šixtn. In di liriše un baládnartike lider hobn mir a gevise col iberarbetungen fun dem azojgerufenem «harcrajsndikn» («жестокий») un sentimentaln romans.[27]) In di heroiše, maršartike lider bamerkn mir šojn virkungen fun dem algemejnem revol'ucionern repertuar, fun der rusišer «Dubinuška», vos iz inem period 1905 populer geven in di arbeter-krajzn. Mir gefinen ober in didozike lider kimat gornit kajn virkungen fun der «klingendiker» sentimental-meščanišer svive. In di heroiše, maršartike lider trefn mir cum erštn mol (farn jidišn veltlexn folklor) mutike ritmik, a zixern masn-špan. Nox dem algemejnem xarakter nox klingen didozike lider fajerlex, mutik, mit gehojbener štimung, Far zejer cajt hobn ot di lider gehat a grojse revol'ucionizirndike badajtung.

Ven der jidišer arbeter hot ongehojbn maxn zajne ešte revol'ucionere trit, hot er baglajx mit der proklamacie, mit der ufklei-brošur, mit der cajtung un d. gl. gešafn dos revol'ucionere lid ojx. Dos lid hot mitgedint cu organizirn nit blojz dem bavustzajn, s'hot gevekt gefil, s'hot geštarkt gemit, s'hot gerufn cum kamf. Durx di lejdn un korbones, durx di frejdn fun nicxojnes fun a najem kemfndikn kolektiv, durx dem revol'ucionern kamf iz dos lid tifer, vogiker gevorn un hot fun zajn zajt noxmer mitgeholfn dem alteglexn kamf. Ict klingt šojn di melodie funem eltern revol'ucionern lid, opgezeen fun ir «objektivn» muzikališn vert, vi lixtike dokumentn funem švern veg funem arbeter-klas, fun kamfn, štrajkn, turmes, fun švere durxfaln un grojse nicxojnex. Dos iz zingendike ufrufn cu vajterdike kamfn.

6. Der muzik-folklor hot a badajtndikn vert vi a cvajg in der muzik-gešixte bixlal. Ignorirn dem muzik-folklor—hejst ignorirn dem muzikališn štejger, dem muzikališn ojsdruk fun di unterdrikte un ekspluatirte masn, vos hobn a lange cajt nit gekont kumen cu der «kunst-muzik», un folklor iz far zej geven dos ejncik-cugenglex mitl far kinstlerišn ojsdruk. A bazunder batajt hobn jene tejln folklor,

---

[27]) Azoj, aštejger, di num. 10, 11 un 12 fun undzer zaml. zajnen an iberarbetung funem romans «Карие глазки»; di num. 32, 33—funem lid «Не плачь, ты Маруся» un and. Azojne «antlajungen» treft men in dem tradicionein folklor ojx.

vos hobn ojsgedrukt dem protest, di buntariškajt, di revol'ucionere štimung fun di unterdrikte klasn. Di revol'ucionere folklor-materialn hobn a vixtikn batajt far dem onhejb-period fun der proletarišer kunst. Didozike materialn hobn ober a grojsn batajt far der gešixte fun der revol'ucionerer bavegung ojx.

Cu iz meglex ojscunucn dem muzik-folklor far der hajntcajtiker proletarišer muzik?

Deruf darf men zogn: der tradicioneler muzik-folklor kon punkt azoj ojsgenuct vern, vi jede muzikališe tradicie bixlal, vi di gance muzikališe jeruše. Ober ejn zax iz az me zet in folklor nit kajn ergern jeruše-material vi in der gancer iberiker «kunst-muzik» un amol afile, in baštimte faln, a mer noentn, a mer «mitklingendikn» cu undzer hajnt, un got epes anderš iz ojb me vil der vajterdiker antviklung fun der muzik onbindn dem folklor als dominante, ojb me vil di muzik folklorizirn, azojvi dos viln hobn di klejnbirgerlexe nacionalistn.

Nit opvarfn di muzikališe tradicie, nor šaferiš, socialistiš, dialektiš zi iberbojen un gojver zajn—dos geher cum muzik-folklor ojx. A bazunder batajt bakumt far undz der revol'ucionerer folklor.

Der kompoziter, vos vil dinen dem arbeter-klas, kon un darf ojsnucn in zajn šafung di social-ongezetikte elementn funem folklor-lid, bazunders funem folklorišn arbeter-lid, vi vajt dos iz «mitklingendik» cu di ictike inhalt- un form-baderfenišn funem proletariat. Di muzikališe tematik, vos vert genumen funem folklor-lid (farštejt zix, fun di besere mustern), bifrat funem arbeter-lid, iz noent, lib dem arbeter, dos maxt far im farštenlexer, cugenglexer naje muzikališe verk, vos zajnen gebojt af derdoziker tematik.

IV

1. Di ictike zamlung hot fir optejlungen: 1) arbeter-un revol'ucionere lider, 2) lider fun balmeloxišn štejger, 3) lider fun mušpoxe-štejger, 4) priziv- un milxome-lider.

Undzer iker-ufmerkzamkajt hobn mir do opgegebn der eršter optejlung,—di arbeter-un revol'ucionere lider (83 num. fun der algemejner col 140). Didozike optejlung hobn mir ajngetejlt in finf grupes: 1) Arbet, exspluatacje un nojt, 2) štrajk-lider, 3) kamf un korbones, 4) revol'ucionere himnen un gezangen, 5) melodies cu di revol'ucionere lider M. Vincevskis, D. Edelštats un and.

Der arbeter-un revol'ucionerer folklor, derhojpt in zajn onhejb-period, vakst ojs funem tradicioneln folklor. Kedej bojleter cu vajzn dos naje, vos dos revol'ucionere lid hot arajngebraxt in jidišn muzik-folklor, hobn mir ajngešlosn in derdoziker zamlung mustern fun andere folklor-optejlungen, c. b., lider fun mišpoxe-štejger un priziv-milxome-lider.

Vos iz šajex di melodies cu di arbeter-un revol'ucionere folklor-lider darf men festšteln, az axuc der frier dermonter Š. Lemans zamlung, «Arbet un frajhajt» (56 melodies), zajnen biz ict kajn muzikališe zamlungen fun dem min nit farefntlext. Undzer zamlung bavajzt, az

Lemans «Arbet un frajhajt» hot gor nit ojsgešept demdozikn vixtikstn material, un dos vajzt an iberik mol, vi vejnik interes s'iz biz ict geven cum eltern un najern folklorišn arbeter-lid.

Lemans materialn zajnen deriker gezamlt in Pojln. Mir trefn do zejer vejnik lider fun Ukraine un kimat gornit fun Vajsrusland. Di klejnbirgerlex-reakcionere jidiše «Historiš-etnografiše gezelšaft», vos hot ekzistirt in Leningrad biz onhejb 1930, hot deriker gevejkt in «jidiškajt», in fardvejkete xsidiše nigunim, in der «samorodner», «uralt-nacionaler» besmedreš-muzik, vos kon zix legitimirn mit jixesbriv fun Ezro hasojfers cajtn. Vos hot aza gezelšaft gekont ongejn, «mištejnsgezogt», dos arbeter-lid!

Didozike zamlung iz, bixlal genumen, a rezultat fun ergšte, nit genug sistematiš-gefirte pruvn ufcuzamlen di arbeter-šafung, deriker in Ukraine.

Dos iz, farštejt zix, vajt fun an ojsšepiker zamlung fun a l e arbeter-lider, afile blojz far Ukraine (fun Vajsrusland hobn mir blojz a por gecejlte numern). Di derfarung fun undzere pruvn vajzt klor, az a gruntlexe, sistematiše zaml-arbet kon nox in dem prat asax arojsbrengen. Dos hejst: me darf zix ict ernst, sistematiš opgebn mit derdoziker zaml-arbet. Ober afile inem ictikn ojszeen, mejnen mir, az di zamlung hot a interes, vet dinen far a bazis far vajterdiker arbet, far sistematišer visnšaftlexer foršung iber dem material.

2. Opgeklibn un grupirt di lider in der ictiker zamlung hobn mir nox der vort-tematik nox. Di greste col lider iz do farefntlext cum erštn mol; a klenerer tejl — dos zajnen variantn cu frier farefntlexte lider. Priziv- un milxome-lider zajnen bixlal biz ict farefntlext in a ganc hipšer col, ober in der ibergrester merhajt, blojz in vort-tekst. Melodies cu a geviser col azojne lider farefntlexn mir cum erštn mol in undzer zamlung.

Di melodies cu di lider Vinčevskis, Edelštats un and. hobn mir ojsgetejlt in a bazunder grupe. Nox di vort-tekstn nox kon men zej, natirlex, far folklor-šafung nit farexenen (agev, ejnike fun didozike lider hobn gegebn asax folklor-variantn). In muzikališn prat ober hobn didozike lider gevise tipiše simonim fun folkloriškajt: anonimkajt, di faršprejtung ojsšlislex lojt der mundlexer tradicie (azojvi folklor-štik bixlal), di ojfanim viazoj me hot varjirt di melodies un d. gl.[28]) Di folklor-variantn fun didozike melodies voltn nit ongevojrn zejer interes ojx demolt, ven s'volt zix arojsvajzn, az di uršpunglexe originaln zajnen ven s'nit iz jo farefntlext.[29]) Lejder muz men zogn, az di col lider, vos mir brengen in derdoziker grupe, iz gor klejn

---

[28]) S'iz faran a grunt cu rexenen, az di melodies zajnen nit geven farfast speciel cu didozike lider. Dos zol zajn alt-bakante melodies, vos m'hot zej cugepast cu di lider-tekstn šojn noxdem, vi zej zajnen geven farefntlext in druk.

M. Vinčevski dercejlt in zajne «Erinerungen» (farlag «Šul un Bux», M. 1926), az, aštejger, cu zajn lid «Ir lempelex lamternelex, dercejlt mir vos banaxt» (undz hot zix nit ajngegebn faršrajbn di melodie) iz cugepast gevorn a jidiše melodie un me hot es kimat umetum gezungen (z. 231). Ojx cu andere lider Vinčevskis zajnen geven cugepast eltere populere melodies (dortn, zz. 236, 246).

[29]) Undz iz nit bakant kajn ejn zamlung, kajn ejn lid-flugblat un d. gl. fun eltere jidiše revol'ucionere lider, vos zoln zajn gedrukt mit notn.

un štimt gor ništ, in prat fun gezungene jidiše revol'ucionere lider (Vinčevskis, Edlštats un andere), afile mit dem repertuar-cetl, vos mir hobn cunojfgeštelt nox faršejdene kvaln nox. Farfiln demdozikn blojz—dos iz a vixtike ufgabe fun der vajterdiker zaml-arbet.

3. Fir finftl fun der col lider in undzer zamlung (112 fun 140) zajnen dešifrirt (opgešribn) fun fonograf-val'cn, vos gehern cu der fonoteke (fonogrames-arxiv) funem kabinet far muzik-folklor ba der etnografišer sekcie funem Institut far Jidišer Proletarišer Kul'tur ba der Alukrainišer Visnšaftlexer Akademie (Kiev). Dešifrirndik di lider fun di val'cn, hobn mir geštrebt cu dem, az di dešifrirung zol zajn vi vajt meglex pinktlex, original-getraj.

Mir hobn nit gehat di meglexkajt oncuvendn kajn speciele tonometriše aparatur af pinktlex ojscumestn di absol'ute hojx fun bazundere klangen. Speciele cejxns hobn mir ongegebn blojz ba jene klangen, vos vegn zej kon men baštimen direkt mitn geher, az zej zajnen hexer oder nideriker far di antšprexndike temperirte klangen fun undzer muzik-sistem (ze tnaj-cejxns). Ober dos iz, farštejt zis, ništ genug, ništ genoj ojx. Noxn geher-ajndruk nox duxt zix, az di hexerungen fun bazundere klangen in didozike lider nemen zix fun cufelike sibes. Di farniderikungen fun bazundere klangen zajnen, vajzt ojs, vejniker cufelik. Azoj, aštejger, iberxazerndik a muzikališe fraze, zingt der zinger oftmol a klejne sekunde (fun der tonike aruf) onštot a grojser. Ober afile ot di klejne sekunde štrebt der zinger etvos nideriker cu maxn, aropcuzecn zi.

Es treft amol, az der zinger hot nit bavizn glajx fun onhejb on cu farfestikn zix inem geherikn gust, un di eršte muzikališe fraze oder halbfraze zingt er nit gor zixer. Derfun bakumt zix der ajndruk, az di eršte fraze klingt in an ander gust. Azoj, aštejger, hern mir in Num. 49 in der eršter fraze si bekar un mi bekar. Ober šojn glajx fun der cvejter fraze on farfestikt zix der zinger in minorn gust un vajter hern mir kajn ejnmol nit mer nit kajn si bekar un nit kajn mi bekar, umetum si bemol—mi bemol. An enlexn fal trefn mir in Num. 130.[30]) In azelxe faln hobn mir ongegebn inem notntekst jene note, vos štimt mit dem geherikn gust funem gancn lid.[31]

Dem temp hobn mir bacejxnt noxn metremom nox. Mit der hilf fun metronom alejn hobn mtr gekont mer-vejniker pinktlex bacejxenen dem temp blojz in jene lider (oder in bazundere tejln funem lid), vos klingen mer-vejniker glajxmesik. S'iz ober umeglex geven cu bacejxenen di tempo-enderungen dort, vu der zinger ceštert ofter dem dojer-ejns. Di greste col zinger fun di lider in derdoziker zamlung hobn fargixert dem temp cu der cvejter helft funem lid. Zingendik speciel farn registrir-aparat, d. h. ništ in kajn gevejnlexer situacie, hejbt der zinger oftmol on in a langzamern temp. Bislexvajz gejt der zinger arajn in der natirlexer role un cu der cvejter helft štelt zix ajn der temp, vos iz natirlex far dem gegebenem lid (ba dem

---

[30]) Fargl. Num. 130 mit di gustiš-konstruktiv noente Numern 126 un 127.
[31]) Af enlexe faln vajzt on ojx Linjova, ze «Опыт записи фонографом укр. нар. песен», M., 1905, z. 252, bamerkung cum lid № 4.

gegebenem zinger). Se treft ober ojx, az der zinger fargixert dem temp biz cum sof lid. In undzer zamlarbet zajnen geven faln, ven der zinger hot noxn lectn kuplet vider ongehojbn, af undzer bakoše,— dos lid fun onhejb. Der unteršejd inem temp fun bejde mol zingen bakumt zix a ganc badajtndiker. Aštejger: dos eršte mol a fertl—63, dos cvejte mol—92; dos eršte mol a fertl—56, dos cvejte mol—80 un d. gl.

Di d i n a m i k (štarkajt-grad) funem folklor-gezang iz gevejnlex in di grenecn cvišn mezzoforte un forte (halbštark, štark). Zeltn hobn mir bagegnt ba folklor-zinger rajxere dinamiše ńuansn.[32])

Der klangen-farnem fun di folklor-zinger iz do gevejnlex in di grenecn cvišn la—si in der klejner oktave biz fa—sol in der cvejter oktave (far mener-štimen af an oktave nideriker). Ejn zinger (46 jor, a rimer fun a štetl lebn Odes) hot gezungen mit a hojx fal'cet, zejer enlex cu a jinglšer diskant-štim.

In der gezang-manir kimat fun ale zinger lozn zix ojstejln azojne xarakteristiše štrixn: 1) Zejer ofte glissando. S'trefn ojx glissando funem niderikn klang cum hexern. Di glissando gebn cu dem gezang,—derhojpt in mesikn un langzamn temp,—an ejgnartike gebundnkajt, cumol afile a min «klepikajt» funem muzikališn geboj: jeder klang gist zix glissando-artik arajn in dem kumendikn klang. Fun dem kumen ojx ofte anticipacies (предъем). 2) Der lecter klang in der muzikališer fraze lozt zix amol arop («glict» zix arop) af a kvarte nideriker, amol ojx cu an umbaštimtn klang. 3) Di zinger brengen arojs ofene, oftmol šrajendike klangen (merstntejl ba frojen mit mezzo-soprano oder al't-štimen). Mener-štimen (derhojpt hojxe, fun tenor-xarakter) hobn oftmol a haldz-oder noz-tember. 4) S'trefn zix krexcndike oder xlipendike intonacies. Tipiše mustern fun azelxe intonacies hern mir in di Num. 27, 55, 128, 130 un and.

Ale lider fun undzer zamlung zajnen transponirt i n e j n t o n a r t— g. Mir hobn gehaltn far iberik cu gebn di lider in original-tonart (azoj veln mir onrufn dem tonart, in velxn der zinger hot gezungen dos lid): alcejns zingt der jidišer folklor-zinger dos gegebene lid nit alemol in ejn un demzelbn tonart. Di transpozicie in ejn tonart maxt cutretlex di dešifrirung far a brejtern krajz muzik-lejner, zi fargringert ojx dos študium un di klasifikacie fun di muzik-folkloriše materialn lojt muzikališe elementn: alcejn- (oder enlex-) klingendike muzikališe frazes, endungen, vendungen un d. gl. hobn in ale muzikštik ejn un dizelbe grafiše bacejxenung un s'varft rix gringer in ojg saj di krojvešaft, saj di faršejdnkajt in glajx- (oder enlex-) klingendike tejln. In der tabele «Jedies vegn di zinger un vegn di lider» hobn mir ongegebn dem original-tonart. Lider, vos zajnen cunojfgeštelt fun cvej un mer štik (un fun cvej un mer melodies, aštejger, Num. 40, 42, 61 un d. gl.) hobn mir transponirt nox der eršter melodie nox. Di iberike zajnen geblibn in jenem tonart, vos iz nojtik geven lojtn modulirplan.[33])

---

[32]) Mir hobn do inzinen jene faln, ven der folklor-zinger zingt far emecn, ober nit ven er zingt far zix alejn («zingt zix unter»).

[33]) Fun 140 Num. in undzer zamlung iz der tonart *g* nit gor bakvem far a 5—6 lider, vu es bagegnt zix **si** bemol fun der cvejter oktave.

A por verter cu der transkripcie fun di vort-tekstn u n t e r d i n o t n. Mir hobn zix vi vajt meglex gemit noxgejn klang nox klang nox dem zinger (lojtn fonograf-val'c), ober far kajn visnšaftlex-fonetišer transkripcie funem vort-tekst darf men dos ništ haltn. Mir hobn nit gezuxt genoj cu fiksirn di bazunderkajtn in der ojsšprax funem vort-tekst, azojvi er volt dos arojsgebraxt in zajne gevejnlexe rejd, af gezungenem vort-material iz azojns nit cu derlangen. Di ojszing (di «ojsšprax» bam zingen) iz oftmol an a n d e r e vi di ojsšprax. Dos lid vert oft ibergenumen mit ejnike fremde dialektiše elementn, vos in der red-šprax funem zinger trefn zej zix nit. Af dem ojszing funem vort-tekst kenen ojx zajn virkungen funem literarišn ojslejg, elementn, vos dringen arajn fun gešribene ekzemplarn.[34])

In ojszing kumen nox cu axuc dem asax iberike trafn. Ven di muzikališe fraze hot mer klangen ejder di vort-fraze, demolt git cu der folklor-zinger naje trafn. Dos iz cumejnstns ojsruf-verter: oj, oj vej un d. gl. In andere faln cecit er dos vort mit cugegebene vokaln. Aštejger: b l y j e t upegegosn,[35]) blyjet upegijejisn (blut opgegosn blut opgisn), yne (un, in), cigenyjemene (cugenumen), jingere zelenere, jinygere zelener (junger zelner), un az. v. un az. v. In zeltenere faln kumen cu gor fremde trafn, aštejger: po-vo-licie (policie), ju-vu-rn (jorn) un d. gl. Mir hobn nit fiksirt dem xarakter funem «e» in azojne pozicies: dyem (dem), gyegejbn (gegebn), tyeg (teg) un d. gl. Mir hobn do gešribn: **e**.

Cunojfgegosene verter vi: hocax (hot zix), zetus (zet dos) un d. gl. hobn mir gešribn b a z u n d e r, kedej nit bizgor šver cu maxn dos lejenen di vort-tekstn unter di notn. Di speciele ojsšprax fun konsonantn hobn mir nit fiksirt. Di nemen fun di lider (alemol di eršte šure oder halb-šure) hobn mir ongegebn in dem literarišn ojslejg.

Di vort-tekstn, vos zajnen gebraxt bazunder in tekst-optejl, hobn mir gegebn in dem literarišn ojslejg. Di minimal-dialektiše ejgnšaftn hobn mir do opgehit blojz ba di gram-verter (biter—myter, nit—blyt un d. gl.).

Mir hobn nit gehat di meglexkajt do cu brengen cu di lider a l e variantn zejere, vos gefinen zix in muzik-folklorišn arxiv bam kabinet. Fun 140 numern in undzer zamlung zajnen 100 grunt-numern un 40 variantn cu zej. Di variantn fun di melodies hobn mir in ejnike faln gebraxt nit gancerhejt; mir hobn genumen fun zej blojz di mer xarakteristiše kupletn. Iberxazerndik a muzikališe fraze, zingt oftmol der ojsfirer ergec-vu onštot ejn klang an andern. In azelxe faln hobn mir gegebn bejde notn un gešribn zejere dojerštrixn in faršejdene rixtungen.

Di bibliografie fun variantn cu di melodies un cu di vort-tekstn hobn mir ongegebn blojz fun di j i d i š e folklor-zamlungen.

* * *

---

[34]) Ven der vejnikivrediker zinger faršrajbt alejn di verter, iz zajn transkripcie dox noenter cu zajn dialekt un nit cu dem literarišn ojslejg.

[35]) Der os *y* bacejxnt dem hartn *i*.

Dem grestn tejl lider, vos mir brengen do, hobn mir fonografirt in di jorn 1928—1931 in Kiev, Odes, Belocerkve, Umań, Skvire. 21 numern hobn mir dešifrirt fun der fonoteke fun der gevezener Leningrader «Historiš-etnografišer gezelšaft» (di fonoteke iz in fevral 1930 ariber cum Institut far Jidišer Proletarišer Kul'tur (Kiev)).[36]) Di jedies, vos mir gebn on cu didozike lider, hobn mir genumen blojz fun di kurce noticn af di val'c-pudelex (azoj vajt zej zajnen dort geven). In di faln, ven mir hobn vegn a lid nit gekrign kejne jedies, hobn mir blojz ongegebn: mener-štim, frojen-štim. Di cajt, ven didozike lider zajnen fonografirt gevorn, hobn mir bacejxnt 1912—1914. Jene jorn cumejnstn hobn gezamlt saj Š. An-ski saj di «Gezelšaft far jidišer folks-muzik», vos zejere materialn zajnen arajn in der fonoteke cu der Leningrader «Historiš-etnografišer gezelšaft».

Di temp-bacejxenungen un original-tonart fun didozike lider (fun der Leningrader fonoteke) hobn mir ajngešlosn in halbkajlexdike klamern. Der fonograf, vos kon reproducirn didozike lider, hot nit kajn regulater mit a graduirter škale, vos zol gebn di meglexkajt cu bacejxenen di grad gixkajt bam ufnemen di muzikališe štik. Iber dem iz nit meglex cu reproducirn di lider genoj in demzelbn temp un in derzelber hojx vi zej zajnen gezungen gevorn.[37]) Mir hobn in jedn bazunder fal ongegebn jene temp-bacejxenung (un dermit jene absol'ute hojx), vos kon,—nox undzer derfarung nox,—mervejniker štimen mit dem xarakter funem gegebenem lid un funem ojsfirer.

In halbkajlexdike klamern hobn mir ajngešlosn ojx di tempo-bacejxenungen ba di lider, vos mir hobn faršribn lojtn geher direkt fun zinger, oder vos s'hobn undz cugešikt undzere korespondentn.

Dos lid Num. 85 hobn mir dešifrirt fun J. Engels fonoteke.[38] Ejn numer (71), a melodie cu Vinčevskis lid, hobn mir genumen fun J. Engels arxiv.[39]) In Engels manuskript iz farcejxnt nit der gancer vort-tekst fun der eršter strofe. Mir hobn im derganct lojt M. Vinčevskis gedruktn tekst.

Zeks lider hot faršribn xaver B. Gutjanski (Num, 8, 95, 97, 98, 100, 106). Draj lider hot faršribn xaver J. Xabenski (Num. 50, 94, 131). Ejn lid (Num. 58) hot undz cugešikt vaver M. Špol'anski

---

[36]) Dos zajnen di numern: arbeter-un revol'ucionere lider Num. 2, 17, 19, 27, 37, 42, 45, 63, 78, 79 un 82; lider vegn bałmeloxes — Num. 90; lider vegn mišpoxeštejger — Num. 93, 96, 102 un 104; priziv-un milxome-lider — Num. 110, 112, 113, 115, 121.

[37]) Bam ufnemen muzik-folklorišе štik af azelxe aparatn, vos hobn nit kajn pinktlexn regulater mit a graduirter škale, helfn zix di zamler arojs af aza ojfn: ejder der zinger hejbt on cu zingen dos lid, farfiksirt men afn val'c a baštimtn klang fun a fajfl-kamerton (gevejnlex **a** oder **c**). Lojt demdozikn klang kon men alemol onšteln dem registrir-aparat un reproducirn dos lid punkt azoj vi s'iz gezungen gevorn. In der Leningrader fonoteke iz dosdozike mitl nit ongevendt.

[38]) J. Engels fonoteke baštejt fun 29 fonograf-val'cn, af velxe er hot cuzamen mit Š. An-skin in 1912 ufgenumen (deriker in Volin) faršejdene muzik-folklorišе štik. Didozike val'cn, cuzamen mit J. Engels fonograf, hot A. Engel (dem farštorbenem kompoziters toxter) ibergegebn dem kabinet far muzik-folklor in fevral 1930).

[39]) Di almone A. K. Engel hot in 1929 ibergegebn dem kabinet far muzik-folklor J. Engels arxiv: 12 papkes mit faršejdene nit-farefntlexte artiklen, muzikališe verk, brif, dokumentn, koncert-programes, fotografiše bilder un d. gl. (ba 300 numern).

(Belocerkve). Num. 3. 9, 13, 14, 19, 38 un 39 hot unter undzer kontrol dešifrirt xaverte S. Šnejder.

Di bibliografie cum grestn tejl vort-tekstn hot cugegrejt xaver Z. Skudicki. Xaver Z. Skudicki hot faršribn di vort-tekstn fun der xaverte L. Bresler un ejnike andere zinger.

* * *

Ix halt far an angenumenem xojv cu zogn majn dank di xavejrim V. Xarkiv, M. Pekelis (Moskve), J. Margolina, M. Gejlik far zejere frajntlexe onvajzungen bam ojshern ejnike lider.

Asax balerndike onvajzungen in prat fun ejnike notn-tekstn hob ix cu danken dem prof. Kl. Kvitka, onfirer funem kabinet far muzikališer etnografie ba der Alukrainišer Visnšaftlexer Akademie.

Dem xaver N. Štif, onfirer fun der filologišer sekcie bam Institut far Jidišer Proletarišer Kul'tur, hob ix cu danken far zajne vixtike xaveriše bamerkungen, ojx far zajne onvajzn cu der latajnišer transkripcie.

Ojx dem xaver A. Gurštein dank ix far faršejdener vertfuler hilf in majn arbet.

Ix dank ojx di cendliker xavejrim in Kiev un in andere štet, vos hobn far undz firgezingen, ojx di ale, vos hobn alemol mit xaverišer grejtkajt undz mitgeholfn in der zaml-arbet saj in Kiev, saj in undzere ekspedicies. Bazunder darfn mir farcejxenen di hilf funem folklor-zamler xaver Š. Kuperšmid (Belocerkve): mit zajn mitvirkung iz cuštand gekumen undzer ešte muzik-folkloriše ekspedicie kajn Belocerkve (Maj—Juni 1929). Xaver Kuperšmid hot faršribn di vort-tekstn fun di lider, vos ix hob fonografirt in Belocerkve.

On der beemes xaverišer hilf fun di ale xavejrim volt fil šverer geven undzer zaml-arbet, oft—gor umeglex.

Zejer asax gutn rot, nuclexe, vixtike onvajzn hob ix cu fardanken xaver M. Viner. Xaver Viners mithilf hob ix gehat bam cunojfšteln dem plan fun der zamlung, in faršejdene stadies fun der arbet gufe. Xaver M. Viner hot ojx af zix genumen di algemejne redakcie fun der zamlung. Far derdoziker xaverišer mithilf — majn tifstn dank!

Kiev, 5-tn dekaber, 1932.

M. Beregovski.

TNAJ-CEJXNS

⌣ Derdoziker cejxn iber der note bavajzt, az der klang dojert etvos vejniker fun zajn cajt-vert.

⌢ Der klang dojert etvos merer fun zajn cajt-vert.

↑ Der klang iz hexer (vejniker fun a halbn ton) fun dem antšprexnbikn temperirtn klang.

↓ Der klang iz nideriker fun dem antšprexndikn temperirtn klang.

Gllssando.

↑8 Di gegebene muzikališe fraze oder dem gegebenem klang hot der zinger gezuungen mit an oktave hexer.

8↓ Di gegebene muzikališe fraze oder dem gegebenem klang hot der zinger gezungen mit an oktave nideriker.

Di melizmatik nit gor dajtlex.

+ A klang fun nit baštimter hojx.

In azelxe klamern [ ] hobn mir ajngešlosn bazundeie notn oder grupes notn in di faln ven mir zajnen geven nit gor zixer in der pinktlexkajt fun der dešifrirung (ven, lemošl, der klnag oder di fraze klingt zejer švax, der klang vert varšlingen bam otemnemen un d. gl.).

In azelxe klamern hobn mir ajngešlosn ojx jene frazes, vos hobn ojsgefelt afn val'c (cumejnstn cun sof lid) un mir hobn zej genumen fun a friediker strofe.

I Arbeter-lider

1. Arbet, ekspluatacje un nojt . . . . №№ 1—24

2. Štrajk-lider. . . . . №№ 25—37

3. Kamf un korbones . . . . №№ 38—60

4. Revol'ucionere himnen un gezangen . . . . №№ 61—66

5. Melodies cu lider fun M. Vinčevski, D. Edlštat
un andere . . . . №№ 67—83

I Arbeter-lider.

1. Arbet, ekspluatacje un nojt.

1.

1. Šver un biter vi der tojt
Azoj i'dox nor dem arbetorers lebn,
|: Oj, az far dem trukenem štikele brojt
Muz er zajne kreftn avekgebn. :|

2. Oj, ale tog |: vinč ix mir dem tojt, :|
Beser volt ix nit geven gebojrn vern gor
Ejder cu lajdn aza bitern nojt.
Se mir fincter di teg, se mir biter di jor,
Oj, ale tog vinč ix mir dem tojt.

3. Oj, x'kum arajn inderfri un štel mix avek
|: bam baleboes af der tir, :|
Un smeje nox nit ojsrejdn a hojex vort.
|: Ix hob dox mojre, er zol nit opzogn mir,
Un zol nit cunemen a cvejtn af majn ort. :|

2.

Ix štej dox uf gancfri,
Ix zec mix cum genej,
In harcn iz fartruknt
Un x'vil a glezl tej.
Oj, vist un vej
Iz cu majne junge jorn,
Vos ix bin fun dr'hejm avekgeforn.

3.

1. Ajn šnej, mame, ajn šnej, muter,
|: Ajn šnej, mame, mit ajn regn... :|
|: Un majn mame hot mix ojsgexovet,
Oj, fun dem šnajders vegn. :|

2. Der šnajder šelt un bagrobt —
|: Un me muz dos ales cu lajdn, :|
|: Un majn mame hot mix ojsgexovet
Funem šnajders vegn. :|

3. Az ix kum halb zeks a zejger,
|: Oj, zogt der šnajder, s'iz gut, :|
|: Un az ix kum, oj, cen minut špeter
Capt er mir majn blut. :|

4. Oj vej, mame, oj vej, muter,
Ix gej durex [1]) in mark,
Ix vil zix epes kojfn,
|: Tut a kling der zvonok —
Muz men gixer lojfn. :|

[1]) Durx.

KRICUNGEN,
vos vern banuct in di bamerkungen[1]

And — Andersen, V. «Dos lid fun der mobilizacie». Šriftn fun jidišn visnšaftlexn Institut II. Filologiše šriftn, cvejter band Vilne, 1928 zz. 401—414.
Ba undz — Ba undz jidn. Zamlbux far folklor un filologie. Redagirt fun M. Vanvild Varše, 1923, farlag P. Graubard.
Bst — Bastomski, Š. Bajm kval. Materialn cum jidišn folklor. Jidiše folkslider, gezamlt, derklert, klasificirt, kontrolirt un ibergegebn cum druk mit a forvort fun zamler. Farlag «Naje jidiše folksšul». Vilne, 1923.
Cšr — Cajtšrift far jidišer gešixte, demografie un ekonomik, literatur-foršung, šprax-visnšaft un etnografie. Band II—III. Minsk, Institut far vajsruslendišer kul'tur, jidišer sekter, 1928.
GM — Гинзбург, С. М. и Марек, П. С.—Еврейские народные песни в России, собраны и изданы под ред. и с введением С. М. Гинзбурга и П. С. Марека. Изд. редакции «Восхода». СПБ, 1901.
KhI — Kahan, J. L. — Jidiše folkslider mit melodien ojs dem folksmojl gezamlt. I band. Arojsgegebn fun di internacionale bibliotek-ferlag Ko. Nju-Jork — Varše, 1912.
KhII — Doszelbe, II band.
KhIII — Kahan, J. L — Jidiše folkslider, naje zamlung mit farglajxndike bamerkungen fun J. L. Kahan. Separater opdruk fun «Pinkes» b. I, arojsgegebn fun Amoptejl Jivo. Nju-Jork, 1930.
Kp I — Folkslider fun M. Kipnis un Z. Zeligfelds koncert-repertuar (60).
Kp II — 80 folkslider fun Zimro Zeligfelds un M. Kipnises koncert-repertuar. Gezamlt durx M. Kipnis. Cvejte tejl. Bejde zamlbixer arojsgegebn fun A. Gitlin, Varše. On jor.
L I — Lehman, Š. Arbajt un frajhajt, zamlung fun lider, vos zenen entštanen in folk in der cajt fun der «frajhajts-bavegung» in carišn Rusland. Verter un melodies gezamlt un derklert fun Šmuel Lehman. Folklor-bibliotek, Varše, 1921.
L II — Lehman, Š. Ganovim-lider mit melodies, gezamlt fun Šmuel Lehman. Farglag Pinxes Graubard, Varše, 1928.
LbI — «Leben». Heftn fun cajt cu cajt far literatur, kunst un publicistik unter der redakcie fun M. Šalit. Vilne, 1921, Num. 9—10.
LbII — «Leben» un az. v. Fun di milxome-jorn I. Vilne, 1922.
Pinkes — Der pinkes, jorbux far der gešixte fun der jidišer literatur un šprax, far folklor, kritik un bibliografie. Eršter jorgang. Redaktirt fun Š. Niger. Vilner ferlag fun B. A. Kleckin. 1913.

---

[1]) Di nemen fun di bixer un artiklen, vos vern do gebaxt, zajnen in original gedrukt mit jidišn šrift.

BAMERKUNGEN

Cu Num. 1. Der fonograf-val'c iz ertervajz defekt. Di melodie iz inem stil fun gevise klezmeriše verk. Me kon bixlal rexenem, az dos folklor-lid hot fil melodies ibergenumen funem klezmerišn repertuar. Genojer baarbetn didozike frage iz dervajl nox nit meglex iber dem, vos biz ict iz farefntlext bizgor a klejne col muzikališe verk funem klezmerišn repertuar.

Cu Num. 3. Var. cu der driter strofe ze LI Nu. 70, z. 134. In der cvejter strofe (undzer zamlung) hot der zinger, vajzt ojs, fargesn di drite un ferte šure. Zingendik dos lid farn fonograf hot der zinger in derdoziker strofe ibergexazert di drite un ferte šure fun der eršter strofe.

Cu Num. 4. Der zinger hot dos lid gehert in Skvire (1925) fun arbeterns.

Cu di Num. 5—6. Var. funem vort-tekst un fun der melodie ze LI Num. 69, z. 123. In arxiv funem kabinet iz faran a variant fun demdozikn lid faršribn fun Juli Engel. Dos lid iz ba Engeln aranžirt far gezang mit piano-baglejtung Dem variant fun der melodie, vos mir brejngen nox dem notn-tekst Num. 5, hobn mir ufgenumen in Odes (maj - juni 1930) fun an arbetern fun der Odeser nej-fabrik. Bejde zingerns (fun Num. 5 un fun dem var. bam notn-tekst Num. 5) flegn zix oft bagegenen un hobn a lengere cajt cuzamen gearbet in ejn varštat. Nit gekukt af dem, zingen zej dos lid faršejdn.

Cu Num. 12. Di verter hot faršribn S. Kuperšmid un farefntlext in zajn folklor-zamlung in Cšr, šp. 809, Num. 28.

Cu Num. 17. Var. fun dem vort-tekst (on melodie), ze KhIII Num, 32, z. 36. Dort iz gebraxt mer tekst.

Cu di Num. 18—19. Var. funem vort-tekst (mit an ander melodie) ze LI Num. 64, 64a, 64b, zz. 125—128. Der zinger fun Num. 18 hot gehert dosdozike lid kindvajz fun beker (Odes 1898—1900).

Cu Num. 20. Var. fun der melodie (mit andere verter) ze KhII Num. 62, z. 140; KhIII Num. 88, z. 70.

Cu Num. 21. Der cvejter tejl fun der melodie (zibeter takt, 2/4) iz genumen funem populern tiš-nign «Sabejnu» (cvejter fal). In satiriše lider vert oft ojsgenuct sinagogaler un religiez-štejgeriše melos. Derdoziker melos bakumt oft in dem satirišn lid a bazunder šarfkajt un ojsdruklexkajt.

Cu Num. 22. Der fonograf-val'c iz ertervajz defekt. Var. fun dem vort-tekst un fun der melodie ze LI Num. 60, zz. 118—119. Var. funem vort-tekst (on melodie) ze dort Num. 60a, 60b, zz. 120—121. Di zingern hot gehert dos lid fun arbeter af a konfektn-fabrik in Umań (1922).

Cu Num. 23. Var. fun der eršter strofe (mit an ander melodie) ze LI Num. 69, z. 132.

Cu Num. 25. Farglajx di 2-te strofe mit LI Num. 15a, z. 32. Onštot «Petl'urovces» iz frier gevis geven an ander vort (policie, žandarmen?). In der cajt funem birger-krig oder etvos špeter iz dos eltere vort farbitn gevorn af a mer-aktuel vort «Petl'urovces».

Cu Num. 26. Dosdozike lid iz an iberarbetung fun a populer jidiš folklor-lid (ze Num 85 in undzer zamlung). Di zingern hot gehert dos lid in Berdičev (1903).

Cu Num. 27. A fragment. Var. fun der melodie ze LI Num. 17, z. 40. Dort iz mer vort-tekst, ojx a var. Num. 17a, zz. 37—42.

Cu Num. 28. Farglajx LI, Num. 16, 16a, 16b, zz. 33—37. In LI dizelbe melodie, etvos varjirt.

Cu Num. 29. Di zingern, L. Bresler (ze Num. 21, 25, 28, 29, 39, 41, 43, 47, 48, 122 un 140 in undzer zamlung) git iber, az dem grestn tejl fun didozike lider, vos gehern zixer cum repertuar funem period 1905, hot zi gehert in Skvire in di jorn 1917—1918, af der tabak-fabrik, vu zi hot demolt gearbet. Lipson

1. Arbet, eкspluatacje un nojt

Труд, эксплоатация и нужда

1. Sver un biter vi der tojt

♩=88

Šver yn by_ter vi der tojt a - zoj y'dox nor dejm

ar_be_tu - rers le_je_bn, oj, az far dejm try_ке_nem

♩=116

šty_кe_le brojt muz er zaj_ne кref_tn a_veк

♩=67

ge - ej_bn, az fardejmtry_ кe_nem šty_кe_le brojt

muz er zaj_ne кref_tn a_veк ge - ej_bn. 2. Oj,

♩=100

y_le tug vynčix mir dejm tojt, vynčix mir dejm tojt,

be_ser volt ix nyt ge_ven ge_boj_rn ve_rn gur.

ej_der cy laj_dn a_za by_te_rn nojt. Se mir

fyn _ cter di tejg, se mir by _ ter di jur. oj

♩= 92
y _ le tuug vync̃ ix mir dejm to _ o _ ojt.

Parlando
7
9
3. Oj, ix kim a _ rajn yn _ der _ fri yn štel mix a _ vek bamba _ le _

♩= 88
bu _ es ojf der tir, bambale bu _ es ojf der tir yn

♩= 100
smejenoxnyt ojs _ re _ dn kajn hojexvort, ix hob dox

moj _ re er zol nyt up _ zu _ gn mir yn

♩= 88
zolnyt ci _ ne _ men a cvej _ tn af majn o _ o _ ort, ix

hob doxe moj _ re er zol nyt upe _ zu _ gn mir yn

zol nyt ci _ ne _ men a cvej _ tn af majn o ort.

2. Jx štej dox uf gancfri

(♩=138)

Jx štejdox if ganc-fri, ix zec mix cymge - nej, yn

har-cn yz far - try - knt yn x'vyl a gle-zl tej.

Oje vist yn vej yz cy maj-ne jin-ge ju - rn 'k

vus ix byn fyn dr'he-jem a - rojs ge - fu - rn.

3. Ajn šnej, mame

♩=106–112

Ajn šnej, ma-me, ajn šnej, my-ter, an šnej,mame,myt ajn

re-gn,-an šnej,mame,myt ajn re - gn. Ynmajnma-me hotmix

ojs-ge-xo-vet, oj, fyndejmšnaj - ders vej - gn,

yn dy ma-me hotmix ojs-ge-xo-vet, oj, fardejmšnaj-ders

vej - gn. 2. Der šnajder šelt yn ba-grubt, yn me

myz dus a - les cy - laj - du me myz dus a - les cy-
laj - dn, yn majn ma - me hot mix ojs - ge - xo - vet oj,
fyn dejm šnaj - ders vej - gn. 3. Az ix кim halb
zeкs a - zej - ger, oj, zugt der šnaj - der s'yz git, e,
zugt der šnaj - der s'yz git, yn az ix кim, oj
cen my - nyt špe - ter capt er mir maj - ne blyt.

4. A šnej, mame

(♩. = 104)
A šnej, ma - me, a šnej, mu - ter, a šnej mit a
re - gn, a šnej mit a re - gn. Oj, du host mix
ojs - ge - xo - vet fun dem šnaj - ders ve - gn, fun dem šnaj - ders ve - gn.

5 Tog azojvi naxt

♩ = 116 - 120

1)

Tug a_zoj - vi naxt yn naxt a_zoj - vi tug yn

ne_jen yn ne_jen yn ne - jen, yn ne_jen yn ne_jen yn

ne - jen Helf mir šojn, go - te - ňu, majn

šej_ner zol šojn кy_men yn fyn der ar_bet zol ix a_veк

1 ge - jen, 2 ge - jen. 2.Nox - a_mul ge_nejt yn

vyder - a_mul ge_nejt, ge - nejt yn ge - nejt yn ge_

što - xn, ge_nejt yn ge_nejt yn ge_što - xn.

Oj, di zi_ser go - te - ňu, di vejst dox dem e - mes, vi

maj_ne bej_ner zo_nen mir ce_bro - xn, bro - xn.

1) Var. Oj, naxt a_zoj - vi tug yn tug a_zoj - vi naxt yn ne - jen н. т. д.

6. Jn drojsn gist a regn

♩=116

Yn droj_sn gist a re_gn yn droj_sn gist a re_gn

yn se ši_it a snej, a šnej, yn se ši_it a

šnej, a šnej. A _ zoj zo_nen a_vek_ge_gajn_gen

♩=138

a_le maj_ne jin_ge ju rn zy_ cn_dik šten_dyk bam ge_

1. 2.

nej, bamge_nej. A _nej, bamge_nej. 2.Tug a_zoj vi naxt,

♩=152

naxt a_zoj_vi tug, ke _ sej_der myt der nu_dl nor ge_

što _ xn. Oj, di go_ot, di vejst dox,oj,dem e_mes, az

maj_ne bej_ner zo _ nen mir ce _ bro _ xn. bro _ xn. 3.Ce_

1. 2.

bro_xn zo_nen maj_ne bej_ner vej_sn vejs nyt kej_ner nor ejn got a_

lejn, a_lejn, nor ejn got a lejn, a lejn...

[nit farendikt.]
[не закончена.]

7. Bin ix mir a nejterke

♩= 84

Byn ix mir a nej - ter - ke, di mu - dl af majn far - meg, ix
darf zix sojn nyt zor - gn far mor - ge - dy - ke - teg. Jx
darf zix mer nyt zor - gn, se - yz mir nyt kajn nojt, ix
kon zix mir far - di - nen af majn šty - ke - le brojt.

8. Ba di mašinen

(♩= 108)

Ba di ma - ši - nen ajn - ge - boj - gn zic ix, ma - me - nu, dajn
ejn - cik kind, aj, je - der bejn - de - le ce - nojf - ge - coj - gn
fun der ar - bet ver ix šir nit blind. Kajn i - be - ri - ke za - xn zix
nit far - gi - nen, vajl di kop - ke kumt on ze - jer šver, un
ba - der - baj hob ix mir in - zi - nen, az mir hel - fn hot nit ver

9. Oj, in fabrik zic ix ajngebojgn

♩=126

Oj, yn fa - brik zyc ix ajn - ge - boj - gn

'na - zej zyc ix, an u - remkind, oj, maj - ne gly - der ce -

nojf - ge - coj - gn, az fynmajn ar - bet ver ix šir nyt blynd. 2. Ce -

nojf - ge - ny - men, oj, o - le koj - xes, a vek ge - le - jegt

ojf a zajt, yn majn mo - jex vert mir ojs - ge - try - knt, az

cy 'na šy - dex yz šojn nyte vajt 3. [-----------------------------------

-----------------------------------] est er no - dn,

trinkt dus blyt. Oj, fyn majn lej - bn vel ix

zajn ce - fri - dn, ix vel nox hu - bn an an - tyk.

10. Oj, ba majn arbet tu ix zicn

♩=88

Oj, ba majn ar-bet ti ixe zy-cn, oj, ajn-ge-boj-

gn, ix u-reme kynd, oj, je-dere bejn-de-le ce-

nojf-ge-coje-gn, az fyn majn ar-bete ver ix

šir nyt blynd, šir nyt blynd. 2. Oj, x'ho' ge-kloj-bn a kop-ke

cy naj kop-ke vajl di kop-ke, zi kymt un šver. Oj,

vy-der hejb ix zix un cy ba-re-xe-nen, az

cy kajn šy-dax yz šojn ojx nyt va-ajt, aj, ojx nyt vajt.

11. Ba majn mašindl tu ix zicn

♩=50

Ba majn ma-šyn-dl ti ixe zy-cn un-ge-boj-gn, ix

u-rem kynd. Je-dn bejn-de le ce-nojf-ge-coj-gn yn

fyn majn ar-bet ver ix šir nyt blynd. Oj, je-dn
bejnde-le ce-noj(i)-ge-coje-gn yn fyn majnarbet ver ix
šir nyte blynd. 2. A-zoj dy kop-kehobix ce-nojf-ge-kloj-
-bn, oj, a-vekgelejgthobixzi ojf a zajt. Oj, majnmo-jaxvert
mir ce-fa-ln yn cy kajn ši-dax yz šojn ojxe nyt vajt.

12. Ba majn mašindele tu ix zicn

♩. = 44

Ba majnma-šyn-de-le ti ix zy-cn un-ge-boj-
gn, ajn u-rem kynd, yn jej-der bejn-de-le ce-
nejf-ge-coj-gn, yn fyn majn ar-bet ver ix
šir nyteblynd, yn jej-der bejnde-le ce-nejfge-coj-
gn yn fynmajnar-bet ver ix šir nyte blynd.

КЛ 1296

13. A gance vox

14. A gance vox

♩=80

A gon_ce vox, a gon_ce vox zyc ix af der

kol_ke, dem ej_nem tuge šo_bes far_

kem ix zix di pol_ke. Far_ ♩=104 kem ix zix di

pol_ke un lejg mir ojs di hur, ix ti a kik yn

špi_ge_le ny_tu cy mir kajn pur. 2.Ix gei a_rois yn

droj_sn, ix gej a_rajn yn štib, majn mo_me tit mix

šel_ tn: „zolst hu_bn a_zel_xe vel_ tn." Ax

cu_rese ne_pri _jat_host, se maxt mir nyt ojs, a_

bi majn ko_tike zugt mir: „ax, ty ne bes_po_kojs."

15. A gance vox horevet zi

♩ = 84

A gan-ce vox ho-re-vet zi bam šnaj-der ojf der
kol-ke. Se kimt der fraj-tyk far-naxt vert zi fyn der
ar-bet vol — ne, zi vašt cex ojs dem kop, zi fran-
zirt zix un dejm čub, zi us-pe-jet nyt e-sn dy
lok-šn myt der jux, az zi šojn yn štib ny-tu. 2. Zi
xapt dus roj-te ša-le-xl far ym-pet ojf ejn o-jer. Zi
hot kajn cajt nyt myt kej-nem cy-rej-dn, vajl der
šej-ner vart bam to — jer. Zi gejt myt im a-rym byz
cve-lf a zej-ger af-der-naxt yn af mor-gn na-
zna-čet zi im yn tanc-klas af a zej — ger axt. 3. Myt

cu-res yn ne-pri-jat-nost yz zi šten-dyk ge-vojnt, se

maxt šojn ba ir nyt ojes. Dem er-štn pe-ča-tek xapt zi

ojs fy-nem dvor-nik: „če-vo ty mne tak poz-dno bes-po-

ko-jiš!" Zi xapt a-rojs a pi-ta-kl yn

štypt dem dvor-nik yn-ter, zi yz šojn ga-ran tirt cy

gejn my tn šej-nem a ganc vyn-ter. 4. Dem

cvej-tn pe-ča-tek xapt zi ojs fyn der my-ter, ven zi

kymt nor a-rajn yn štijeb, ven zi kymt nor a-rajn yn

štib a-rajn hejbt dy my-ter zi un cy šel-tn:,

„Oj, majn tox-ter, ves-ti ly-gn yn drerd, di vest

fi - rn a - zoj - ne vel - tn Di gejst a - rim my - tn

šej - nem byz cve - lf a zej - ger ba - naxt, ix der -

ken dox šojn yn dir, 'stim na - zna - čet af mor - gn af - der -

naxt!" 5. Vi zi der - hert a xo - se - ne ba ir

xa ver tes a frajn - tl, ojf der xo - se - ne

myz zi gejn, zi myz dox xa - pn a ten - cl. Der

šej - ner yz ras - pa - ra di - tel yn zi tanct no - xn

kla - ang yn af mor - gn ba - rajst er zi, kymt

zi yn a ce - ry - se - nem pal - to.

16. Oj ix hob šojn nit kajn kojex

♩=76

Oj, ix hob šojnnyt kajn koj – jax ba majn arbet ajn –
cy – zy–je – cn, yn majn mo–me zugt, az zi zyt dus
nyt a – ro–jes, oje vej, oj, di hob af mir raxe–
mu – nes, yn di ver far mir a xu – sn, oj, di
nem mix fyn der vis–ter fab–ry–ke a – rojs. 2. Oj, v'a–
zoj zol exe dix fyn der fab–ry–ke a–rojs – ne –
men, az ix hob an el – te – re šve – ster fyn
mir, oje vej. Oj, az got vet mir hel – fn, az majn

♩=80

šve–ster vet a ko – le ve – rn, oje, xo–se–ne
ju–bn oje vel ix far dir. Oj, az dir. 3. Oj, a

1. 2.

КЛ 1293

vis — tn sof, oje, zol dajn mo — me

ju — bn, yn af i — re fis zol zi nyt ke — nene

gejn af der velt. Oj, a — za sko-re po — mešč, vus er

furt a — rim y — ber der gon-cer velt, er vet zi

ne-men un klej-der, oj, yn un a kop — ke gelt. 4. Oj, vus

hos — te, lu-be-le, cy šel — tn majn movo-men, di

šelst majn mo-men yz glax a — zoj — vi mir, oje

vej. Ot 'es-te ze-jene, lu be-nu, az der xa —

rak — ter vet zix ba ir ba — tn, vest nox

zajn a — mul ba ir dy un-ge — lejeg — te šnir.

17. Ix hob šojn nit kajn kojex

(♩=88)

Ix hob šojn nyt kajn ko _ jax, oj e, ba majn

ar _ bet cy zy _ cn, oj, n'af majn pu _ nym zejt

kej_ner nyt a _ rojs, oj, n'af majn pu_ nym zejt

kej_ner nyt a _ rojs, oj, hob šojn raxe _

mu_nes yrrver far mir a xu_sn, fyn der vis_ter ar_bete

nem mex šojen a _ rojs. Oj, rojs. 2. Ix volt šojn far dier,

oj, ___ a xu_sn ge _ vo _ rn, a xu_sn vej_rn

[verst dox] nyšt a _ lejn, a xu_sn vej_rn [verst dox] nyšt a _

lejn, oj, ix byn a jin_ge_le myt ej_ge_ne ge _

dajn_ken, az ix ba _ re _ xn, cy ix darf cym pry_zyv

štejn. Oj, ix вyn a jin-ge-le myt ej-ge-ne ge-

dajn-ken, az ix вa-re-xn, az x'darf cym pry-zyv štejn.

18. Oj, undzere jorelex gejen undz avek

♩ 80

Oj, hyndze-re ju-ra-lax ge-jen yndz a-ve-ek

myt hyc yne my-ji-jit ro-jax, oj, oj. Git nor

a-kik vi a jid fyn zex-cyk ju-er, er hot šojn, oj,

mejn fyn indz ko-jax, ko-jax. 2. A-zoj vi a miji-ji!,

vus zi ar-вet ke-sej-der, hot zi вa got an up-

štand, oj, oj. Ša-вes far-naxt, vi me

zejt nox nyt kajn šte-rn mir hal-tnšojndus fa-jer ynder

hant, hant. 3. Oj, zy-mer yn di hy-cn, yn

vynter yn di kel - tn, oj, saj ba - tug- yn saj ba-

na - axt, oje, oj. Far - šol-tn zol ve - rn der - do - zy - ker

menč, vus er hot dus be - keraj ojs - getraxt Far traxt

1 2

19. Oj, undzere kojxes, oj, gejen undz ojs -

♩=138

Oj, indze - re koj - xes, oje, ge - jen indz o - vo - vojs, az mir

ne - men ci yn hyc yn yn ro - ojx, az mir

ne - men ci yn hyc yn yn ro - ojx. A fi - le dere

menč fyn zy - be - cyk ju - ur hot er noxe ko - jax mer fyn indz.

20. Di baleboste gejt arajn

(♩=126)

Di ba - le - bo - ste gejt a - rajn, hop du - naj, du - naj,

xev - re, xev - re, štil zol zajn, hop du - naj, du - naj.

21. Di madam Rabinovič gejt arajn

Parlando

♩ = 140

Di ma_dam Ra_bi_no_vič gejt a_rajn 'my_tn plu_še_nem sak, my_tn fe_je_nem kol_ner mejnt, az zi dy kli_ge. Dy gan_ce ra_bo_če zugt, a' ziz for_mal_ne me_ši_ge oj, hy_le, kap_en, vus darf_ste zor_gn, vus darf_ste zor_gn vus se vet zajn mor_gn, hy_le, kap_en, dir fejlt o_les, yn hy_le, kap_en, freje_le_xer do_les.

22. Di mašines klapn

(♩ = 116–120)

Di ma_ši_nes kla_pn, di re_der, zej dre_jen zix, in fab_ri_ke z'a raš mit a ge_vald.

Oj, vej, nemt zix ce_no_ojf, šve_ster un bri_der, no_mir a_le ba_fra_jen und_zer land.

23. In drojsn iz fincter

♩=80-84

Yn droj-sn yz fyncter, yn droj-sn yz xmarne, yn se vet bald gejn a šnej, a šnej. A-zej zo-nen a-vek-ge-gajn-gen o-le maj-ne jin-ge ju-rn zy-cn-dik šten-dyk bam ge-nej, bam ge-nej, a-zej zo-nen a-vek-ge-gajn-gen o-le maj-ne jin-ge ju-rn zy-cn-dik šten-dyk bam ge-nej.

6. Ox, kak že ne za-vi-do-vat na-še-mu xa-za-i-nu, kak on ros-koš-no ži-vjot, ži-vjot, čaj vy-pi-va-jet, ga-že-ty on či-ta-jet a nam, ra-bo-čim, ot-dyx ne da-jot. Čaj vy-pi-va-jet, ga-že-ty on či-ta-jet, a nam, ra-bo-čim, ot-dyx ne da-jot.

24 Viazoj zol ix nit mekane zajn

♩ = 108

Vi-a - zoj zol ix nyt me - ka - ne zajn dem

maj-sters lej - bn, er lejbt zix šojn, ze ix vi ajn

graf. Er trinktdy gi - te vaj - nen, er

rej - xert dy cy - gar - kes yn lejgt dus alc a - fn

1 ar - be tu - rer a rof, er 2 ar - be tu - rer a -

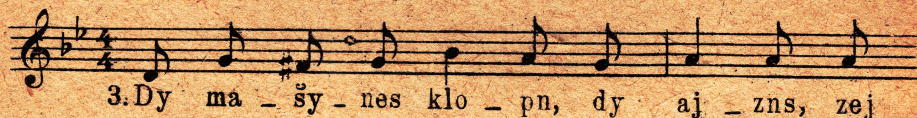
rof. 2. Vi a - zoj zol mir nor ajn ge - jen dy

klej - der, majn gu - la - jen, X - lej - bn, az se

gejt mir gurnyt ajn, az ix ti zix der - mo - nen, az

mor_gn zeks dem zej _ ger ba _ darf ix šojn yn

1
2
man_ster_ska_je zan, az man_ster_ka_je zan.

3. Dy ma _ šy _ nes klo _ pn, dy aj _ zns, zej

ča_dn, yn štib yz ajn rojex_yn s'yz hejs, der

kop vert ojs-ge_dart, dy oj_gn ve_rn tin _ kl

nor fyn ho_re_va_ne yn fyn švejs, der

kop vert ojs_ge _dart yn di oj_gn tin_kl

nor fyn ho _ re _va _ ne yn fyn švejs.

2. Štrajk = lider

Пэсни о забастовках.

25. Ir, balebatim, ir, merder.

♩=108

Ir, ba_le_ba_tym, ir, mer _ der, vus capt ir fyn dem

ar_be_tu_rer dus blyt. Jr mejnt, az di mal_xu_me vet ajx

gly _ kn, ir mejnt, se vet ajx tu_myd zajn git? Se

zol a _ fi _ le dy _ ne _ rn yn bly _ _ cn, se

meg a _ fi _ le yn _ ter_gejn dy velt, ——— axt šu yn

tug veln mir zy ——— cn, dus y_be_ry_ke vet ajx ko_stn

1. gelt, 2. gelt. Mir ♩=138 ho_bn y _ le ju _ rn ge _

ho _ re _ vet, byz mir ho_bn dy svo_bo_de der _ lebt, yn

yc - ter yz dox un - ge - ki - men Pet - lu - rov - ces yn

vy - ln dy svo - bo - de ce - - ryk, nor mir ve - ln

ge - jen byz dem bly - yt, mir ne - men dy svo -

- bo - de ce - ryk. Mir ve - ln ge - jen byz dem

bly - yt, mi - rn ne - men dy svo - bo - de ce - ryk.

26. Arbet der šnajder a gance vox

♩=88

1. Ar - bet der šnaj - der a gan - ce vox, far - dint er a
2. Far - a - ju - rn nyt hajnt ge - daxt ho - bn mir ge -

gi - ln myt a lox. Ot a - zej nejet a šnaj - der
ar - bet a gan - ce naxt.

Ot a - zej klopt er ci, ot a - zej nejet a šnaj - der
t'a - zej t'a - zej

ot a - zej klopt er ci. 3. Jn - dzer stru - ćke hot un - ge - maxt, mir

ar - be - tn šojn mer nyt fyn axt byz axt. Ot a - zej u. a. z. v. и. т. д.

27. Musju Maxovski, vos capt ir mir majn blut

(♩=116)

Mu - sju Ma - xov-ski, vus capt ir mir majn blyt,
a - le men-čn lozt ir ar-be-tn mir ej - nem, oj,
nyt. Mir ve-ln ax ba - fej - ln [. . . . .] mir
ve-ln ax ojs - bre-nen myt o-lin a - je-re oj - gn: 2. A-
zoj hot er zax un-ge-hej-bn ka-čen vi a fajl fyn bojgn:
„Oj, ge-va — ald, men-čn, ix hob šen nyt kajn oj-gn." A-
zoj ho-bn zax un-ge-ri - fn a-le myt ajn mul: „A-
des yz dox ajn groj-se štut, vi s'yz du ajn go - špy - tul."

28. Lipson iz a balebos

♩=104

Lip - son yz a ba - le - bos nor m'et im far-der

nuz nyt fi - rn, zej vy - ln ajn na - bav - ke, zej

ve - ln zi ojs - fi - rn, zej vy - ln ajn na - bav - ke, zej

ho - bn es di vert yn az ir vylt nyt gi - bn tu

♩=120

vet ir ma - xn šlext. 2. Oj, šlex - te mejd lax, yn

vejst ax der rix, ir vylt a na - bav - ke, ir zugt, s'yz

ta - jer šix. ir vylt a na - bav - ke, ir hot zi nyt dy

vert, yn az ir vylt nyt gi - bn e vet ir ma - xn šlext.

♩=144

3. Oj, Av - rum Du - vyd, zej vy - ln a na - bav - ke, zej

vy - ln ajn na - bav - ke, zej ma - xn za - ba - stov - ke, zej

vy - ln a na - bav - ke, zej ho - bn nyt dy vert, yn

az ir vet nyt gi - bn e vet ir ma - xn šlext.

♩=160

4. Ra_bi_no_vič myt Lip_so_nen ho_bn zix ge_maxt ejn

hant, zej ho_bn if_ge_klept ob_jav_lė_nes af der

vant, draj_syk kop_kes ojf dem toj_znt gib ix dem na_rod, yn

az zej vy_ln nyt ne_men 'e_ln zej gejn af „čor_ny

xod." Draj_syk kop_kes af dem toj_znt git er dem na_rod, yn

az zej vy_ln nyt ne_men 'e_ln zej gejn af „čor_ny xod."

5. Pa_pi_ros_ni_ces, kar_don_šči_kes ho_bn zix ge_maxt ejn

hant, zej ho_bn if_ge_klept ob_jav_lė_nes af der vant, fercyk

ru_bl dem xoj_deš vyl der na_rod, yn az ir vet nyt

ge_bn ve_ln mir gejn „pa_rad_ny xod." Fer_cyk

gejn „pa_rad_ny xod." 6. Lip_son yz dox

dyrx_ge_gajn, dus kvy_tl y_ber_ge_lejnt, er hot y_ber_ge_lejnt, er hot o_koršt nyt ge_vejnt, fyn zynt er yze ba_le_bus, ge_hert hot er dos nyt, di par_šy_ve mejd_lax, zej ca_pn im dus blyt.

29. A gut morgn ajx, Rabinovič

♩ = 152

A git morgn ajx, Ra_bi_no_vič, a git jur ajx, Jo_sl Lip_son, vus hert zix ba ajx yn fa_brik? – Ba mir yn fa_brik yz ajn bu_re myt ajn stač_ke, dy ar_be_tu_rer zi_xn ba mir glyk. Ba glyk. 2. Oj, ar_be_tn vus vej_ny_ker yn sxi_res vus mer, dus 'et men ba mir nyt ojs_fi_rn, ot 'el ix a_rajn_fi_rn dem fin_yn_

spek_ter myt žan_dar_me_ske vet men ajx šojn y_le a_re_

sti_rn. Ot sti_rn. 3. Der fin_yn_spek_ter myt žan_dar_me_ske

dre_jen zix a_rym: „myt dy ar_be_tu_rer kon men gur_nyt

ma_xn, git zej šojn up, oj, a_les, vus zej tre_be_ven,

mejn kajn za_ba_stov_kes nyt ma_xn. Git zej šojn up, oj

a_les vus zej tre_be_ven mejn kajn za_ba_stov_kes nyt ma_xn.“

30. A gut morgn dir, Mojške

(♩ = 108)

A gut mor_gn dir, Mojš_ke, a gut jor, Jo_s!

Lip son, vos hert zix e_pes ba dir in fa_brik? -

Ba mir in fa_brik iz a l'a_rem mit a

stač_ke, di ar_be_ter zu_xn ba mir glik.

№ 31. A gut morgn dir, Avremele

♩ = 108–116

„A git mor-gn dir, Av-re-me-le, a git jur dir e,

Me-jer-vus hert zix ba dir yn fa-bryk?“ – „Ba mir yn fa-

bryk yz a bunt myt a stač-ke, ar-be-tu-rer

zi-xn ba mir glyk.

2. Ar-be-tn vus vej-ny-ker yn

gelt vus me-rer, zej ve-ln dox ba mir nyt ojs-

fi-rn. On gejt dox bal da-rajn der žan-darme ske pol-kov-nik

vet er zej o-le a-re-sti-rn.

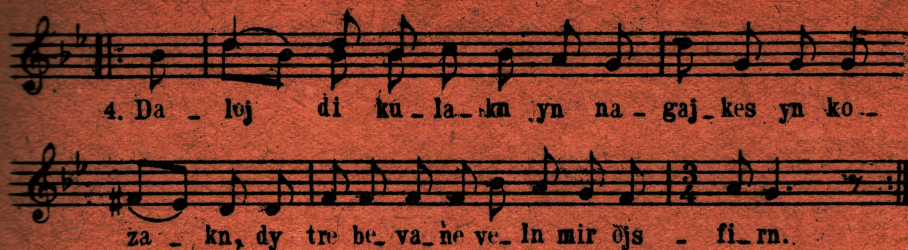
3. A-zoj vi der žan-

dar-me-ske yz a-rajn-ge-ki-men: „myt kyn ra-bo-če

ke-nen mir gur nyt ma-xn.

Jr git zej dy na-bav-ke yn

axt šu yn tug ar-be-tn ve-ln zej kajn sta-čkes nyt ma-xn.

32. Af maloarnautske un puškinske

♩ = 92

Af ma - lo - ar - na - ut - ske yn puš - kin - ske, ba Po -

po - vu yn fa - bryk hot zax un - ge - hej - bn

ze - jer a grej - ser bynt. Der bynt yz ge - ve - zn

i - ber a na - bov - ke, to - mer vet ir yndz nyt gi - bn veln mir

ma - xn a za - ba - stov - ke. 2. Cen e kop - kes a - fn toj - znt

♩ = 104

yz dox nyt kajn sax, git yndz di na - bov - ke a - nyt

ge - jen mir af glax, git yndz di na - bov - ke vet ir ma - xn

be - ser, to - mer vet ir yndz nyt gi - bn, git yndz up di

♩= 112

pe - ser. 3.Gor-do - vy - je, nad - zi - ra - te - li na fa - bri - ku pri-šli, pod-na - li na - gaj - ki i krik-nu-li: „žy-dy! - sad-te na ra-bo - tu, ja vam go - vo - ru, jes-li vy ne sa-de- te v' tur-mu po - sa - žu.

33. Der bunt iz gevorn iber a nabavкe

♩= 100

Der bunt yz ge - vo - rn y - ber a na - bav - ke, m'hot nyt gi - volt gi - bn yz ge - vo - rn a za - ba - stov - ke. 2.Ba Lan-des-ma-nenyn fa - bry-ke z'ge-vo-rn a ge - ri - der, dort ho-bn zix ce - bun-te - vet di šve ster yn bri - der. Zej ho-bn zix ge-bun-te - vet, se ge - vo - rn a ge - šrej, s'a rajn ge gajn po-li - ci-je: „po - li - ci - je, da - loj!"

♩= 112

3. Po - li - ci - je z'a - rajn - ge - gajn hot men ge - ge - bn a ge -

šrej: „za - be - ri - te vot e - ti bun - tov - šči - ki

to'l - ko po - sko - rej." - „Hert nor ojs, Krom - berg, ir

vet es nyt ojs - fi - rn, in - dze - re ra - bo - če vet men

nyt a re - sti - rn." 4. A - zej ho - bn mir six ojs - ge - zect

y - le ojf di ty - šn, a - zoj hot men ge - ge - bn

Fyš - ki - nen cy vy - sn. Yn Fyškinyz a rajn - ge - ki - men:

„Vustit ir du štejn, ver se vyl na - bav - kese megzixgeina hejm."

5. Fyš - kin hot ge - mejnt, az er vet ma - xn be - ser, mir

ho - bn ge - ge - bn a ge - šrej: „git indzup di pe - ser."

Oj, mu - sje Fyš - kin, ix ken es nyt far - štejn,

34. In ale gasn vi me geijt *)

*) Vegn didozike meščaniše, parodistiše lider (N №34-37) ze bam. 1, z 192.
Об этих мещанских, пародийных песнях (№ 34-37) см. примечание на стр. 286

pu - šet, bri - der, un fan - ta - zje, maxt a za - by -

- stov-ke. Ty dy ra la la la la, ta ra ra la la la

la, ta ra ra la la la la ta ra la la la la.

2. A šna-der-mej-dl ojs- ge-blejxt, zi kymta-hejmnyt ce -

fri - dn, zi šrajt: „ge-nig šojn zajn a knext fyf - cn šo cym

ji - dn." Vi lang yz zi geven a pro - ste ge -

vejnt-le - xe mo - dist - ke, a cynd gejt zi dy

hur ce - flox - tn, a py - skl vi an ar - tist - ke, zi

šyt myt ver - ter gur un šir, a gon - ce fi - lo - zof - ke, zi

šrajt: „di ar - bet lejgt a - vek yn e maxt a za - ba -

stov ke." Ty - dy ra la la la la ta ra ra la la la

la ta ra ra la la la la, ta ra la la la la.

3. A jin_ger_man, a yn_ty_li gent, er redt zix vej_nyk ge-

šly_fn, cym šraj_bn hot er cvej gil_der_ne hent yn

ly - pe - lax ojf šru_fn, kin_stlaxredt er ru_ syš git,

ji dyš nyt kajn vort, oj, lon - ge hur myt

švar_ce von_cn, a kop_cn per_vy sort, er git zix a

štel tar ajn ka - sir yn maxta sa_mandi - rov_ ke,(?) far_

nemt dy ka - se byz dem šir yn maxt a za - by -

stov ke. Ty dy ra la la la la ta ra ra la la la

la, ta ra ra la la la la la la la la la la.

5. Dort šrajta da_me oy ir man, zi darf hu_bngelt afklej_der,

se vet ki_men dy gol_de_ne cajt cy fu_rn yn dy

va_re_me bej_der, er yz dox ir trejf paskidne,zi

rift im un:„do_xľa_če, di zolst a_fi_le dem

tojt ba_ky_men darf ix hu_bn a da_če. Di

zolst a_fi_le špringenca_pom, ba_darľix hubn ma_

jov_ke, ojs_špi_ln vel ix min_ha_stam fyn

in_dzere za_ba_stov_ke." Ty_dy ra la ľa la la ta

ra la la la la ta ra ra la la la la ta ra la la la la.

35. Jn ale gasn vi me gejt

♩= 108

Yn a_le ga_sn vi me gejt hert men za_ba_stovkes,

jin glax mejd lax kind yn kejt, me redt šojn fyn pri_bav_kes, yn

a_le ga_sn tit men šrajen: „Bri_der, lomir lej_bn fraj, ge -

nig šojn, brider, bor_gn yn la_jen yn ho - re - ven ge_traj,

az der šlexter bor_že, er zejgt indzvi ajn pjavke, ge -

nig šojn, brider, un fan_ta_zje ma - xn za - ba_stov_ke.“

2. Ajn šnaj_der mej_dl un_ge_blejxt_zi kymt a hejm ce -

fri - dn, zi redt di ver_ter gur un šrek

fer_cn šucy rej_dn, vi - lang yz zi ge - veje - zn a

pro_ste ge_vi - se mo_dist - ke, ject gejt zi dy

hur ce - lozt, ajn e pys_kl a - nar_xist_ke, zi

redt di ver_ter gur un šrek fyn der na_sov_ke, fyn

a - jer ar_bet maxt an ek yn ejnkol za - ba_stov_ke.

3. Šrajt ajn da_me, vej iz ir, „ir tox_ter yz me_ši_ge, zi

hot cy_tun myt pek pa_pir yn iz dermyt ajn kli_ge. To-

va_riš_čes, oj, šir a šire loj_ter loj myt bry_ln,

ki_men zej šojn dy_ln. „Oj vej, majn tox_ter, di

byst šojn greb_lax dav_ke, štra_da_jest šojn draj

fer_tl jur ce_lib der za_ba_stov_ke."

38. Vi me gejt un vi me štejt hert men zabastovke

♩=63

Vi me gejt yn vi me štejt, oj, hert men e za_ba_stov_ke,

al_te men_ěn, kyndyn e kejt, zej vy_ln ajn na_bav_ke,

♩=72

al_te men_ěn kyndyn kejt, zej vy_ln lej_bn fraj, ge-

nig cy la_jen yn cy bor_gn yn ar_be_tn ge_traj.

♩=84

2. Dort krigtzix a man myt zajne vajb, zi šrajtaf im: „dyxe-

l'a - če, di megst a - fi - le dem tojt ba - ky - men,

šrajt zi, ix vyl a da če. Ajne da - cë, da - cë vyl ix

cy-der - ci po - prav-ke, zi krejnkt šojn, oj, draj fer-tl jur fyn der

♩=92

eršter za-ba-stov-ke. Oj, vi me gejt yn vi me štejt

hert men za - ba-stovke, al-te men-ën, kynd yn kejt, zej

vy - ln ajn na - bav-ke, al-te men-ën, kyndyn kejt, zej

vy - ln lej - bn fraj, ge - nig cy bor - gn

yn cy la - jen yn ar - be - tn ge-traj.

♩=92-96

Ej-ner zugt: „lejg a - vek e, lejg a vek dy ar-bet," der,

cvej ter zugt: „lejg a - vek, a - nyt ver-sti ge - harget," der

37. Jn ale gasn vi me gejt

(♩=80)

Yn a _ le ga sn vi me gejt e hertmen za_ba _
stov_kes, jinglax,mejdlax,kyndynkejt,zej re _ dn fyn par _
bav_kes, ge _ nig šen, oj, cy bor_gn cy la _ jen
hu _ bn lej_bn fraj, yn di ar _ bete varft a _ vek yn
are_be _ tn ge_traj, yn di ar_betevarfta_vekyn
ar _ be _ tn ge _ traj. Ge nig šen, oj, dem
šlex_n bur_žuj ajx cy zej_gn vi a pjav_ke,
un fan_ta _ zje, bri _ der yn maxt a za _ ba_stov_ke.

3. Kamf un korbones

Борьба и жертвы

38. Vi mir hobn zix ale sobirajet

♩= 88

Vi mir ho-bn zix a-le sa-bi-ra-jet Sa-ka-

vic-kes šil yz ge-vej-zn far yndz šmul yn ver se

hot ge-ge-bn po-vo-li-cje cy-vej-sn der zol

lej-gn yn Kiev yn go-špy-tul. 2. Vi der u-

♩= 126

rad-nik yz nor yn šil a-rajn-ge-ki-men, a-

♩=116.

zej ho-bn mir zix far-ny-men myt im kri-gn, se baldyn

šil a-rajn-ge-ki-men ko-za-kn myt žin-da-rn

yn m'hot indz un-ge-hej-bn, oj, a-le a-res-ti-rn.

3. Vi me hot indz, oj, a-le a-re-stirt cvej a-

39. Oj vej, švester un brider

♩ = 126

Uj vej, šve_ster yn bri_der, mir ho_bn zax

y_le e_mes lib, mir ho_bn zax y_le e _mes

lib, yn az po_li_cje, zi vet zax der _ vy-

sn, az mir sa_bi _ ra_jen zax y_le yn ejn

štib. Nor yn az po_li_cje, zi vet zax der_

vy _ sn, az mir sa_bi _ ra_jen zax y_le yn ejn

štib. 2. A fi_le štib ho_bn mir zax y_le sa bi

ra _ jet, mir zo_nen ge_ven y_le myt a _ mul, mir

zo_nen ge_ven y_le myt a_mul yn ver se hot ge_

ge_bn po_li_cje cy_vy_sn der zol foj_ln yn

Kievyn go_spy tul. Oj, yn tul. 3. Afe

mor_gn yz cyn'indz der pry_stev ci_ge_fu_rn. Mir

ho_bn zax myt im e_pes far_krigt mir krigt a_

zej yz un_ge_lo_fn po_li_cje myt żyn_da_rn yn me

hot indz šojn y_le a_re_stirt. 4. A_re_stirt

hot men indz y_le. Dus yz ge_vejn a_rem cvej a zej_ger ba_

naxt, dus yz ge_vejn a_rem cvej a zej_ger ba_naxt, a_

zej hot men indz o_le ce_nejef_ge_ny_men yn me

hot indz, oj, yn ostrog far_špart. Oj, a špart. 5. Afe

mor_gn hot men indz ge_darft kajn Va_sil _ kov a _ rojs

šy _ kn. Dus yz ge_vejn a _ rem_evej a zej _ ger ba_

tug a _ zej yz un_ge _ lo _ fn dy fu_ters myt dy

my _ ters yn s'yz ge _ vo _ rn a ju_mer myt ajn

1. klug. Oj, a _ 2. klug. 6. Oj, hert šojn ojf cy vej_nen yn cy

klu _ gn, falt ba zix af a _ zoj_fil myt a _

rup, af a_je_re kin_der vet men ajx a_mul me _

ka_ne zajn, vajl zej stra _ da_jen ne_bax far_rn

gan_cn na _ rod. Nor af a_je_re kin_

der vet men ajx a_mul me _ ka_ne zajn, vajl zej stra_

da_jen ne_bax far dem gan _ cn na _ rod.

40. Unter der Sofievke

♩ = 120

Yn_ter der So_fi_ev_ke hert zix a_ge_ri_der se

ho_bn zix so_bi_ra_jet šve_ster yn bri_der, se

ho_bn zix so_bi_ra_jet a groj_se kom_pa_ne

af der fra_je yn af so_bra_ne

41. A sobrańe hobn mir zix sobirajet

♩ = 104

A so_bra_ne ho_bn mir zix so_bi_ra_jet yn

a špi_jun hot yndz der_zejn, ♩ = 112 myt grojs pa_rad hot men

yndz far_ne_men ♩ = 126 glax cym spra_av_nik, oj, a hejm.

2. Pri_ka_za_njes ho_bn mir u'_ge_ge_bn yn

u'_ge_lozt hot men yndz a_hejm, ♩ = 132 u'_ge_lozt hot men

yndz a hejm dem el-ctn bri-der fyn yndz nyt, mir

dar-fn ze-jen far im ge-jen byz yn der lec-ter

kap-li blyt. 3. Nemt zix ce-no-jef, oj, šve-ster yn bri-der, vel

♩=152

ix ax ge-bn cy-far-štejn, az mir ar-be-tn fyn

axt byz ce-jen ho-re-ven mir gur ym-zyst, yn

az mir ar-be-tn fyn axt byz zeks, vel ix ax ge-bn

cy far-štejn. 4. Šve-ster yn bri-der, mir zin-gen li-der, mir

zin-gen li-der fyn zix a-lejn, mir

zin-gen li-der myt fil ge-ri-der, az

got vet ge-bn ve-ln mir ky-men a-hejm.

42. Dem najntn janvar

(♩=120)

Dem najn - tn jan - var ajn ju - mer myt a klug me

firt in - dze - re bri - der fyn bir - že yn ast - rog, me

firt in - dze - re bri - der fyn bir - že yn ast - rog.

43. Šabes batog iz a jomer mit a klog

♩=152

Ša - bes ba - tug yz a ju - mer myt ajn klug, me

firt di ra - bo - cĕ fyn bir - že yn os - trog, me

firt di ra - bo - če fyn bir - že yn os - trog. 2. e

Vi me hot zej nor yn os - trog, a - rajn ge - braxt, a -

zej hot men bold a pry - to - kol ge - maxt, a -

zej hot men bo - old a pry - to - kol ge - maxt.

3. Šve-ster yn bri-der, fyn tur-mes nyt up-sre-kn, a-
rojst fyn der t'ur-me di bri-der-lax der-ve-kn, a-
rojst fyn der t'ur-me dy bri-der-lax der-ve-kn. 4. A-
rojst fyn der t'ur-me myt bom-bes, myt ra-bir, nyt švaj-gn dy ti-
ra-nen, zej zej-gn in-dzer blyt, nyt švaj-gn di ti-ra-nen, zej
zej-gn in-dzer blyt. 5. Zej zej-gn in-dzer blyt, zej
trin-ken dem be-stn van, Mi-kol-ke myt pra-vi-tel'-stve
zo-ln yn dr'erd a-ran, Mi-kol myt pra-vi-tel'-stve
zo-ln yn dr'erd a-ran. 6. Az Mi-kol-ke vet yn dr'erd a-
rup e ve-ln in-dze-re ar-be-ter eršt if-hej-bn dy
kop, ve-ln in-dze-re ar-be-ter eršt if-hej-bn di kop.

К.Л.1296

44 Vi Jisker iz fun štub arojsgegangen

(Variant fun Hirš Lekert-lid)

2. Vi Jis_ker z'yn ti _ ja _ ter a_rajn_ge _ gajin_gen ge _

ny_men hot er a bi _ ĺet yn ṕer_vy ŕad, vi

Jis_ker z'yn ti _ ja_ter a_rajn_ge_gajn_gen dort hot er zajn

cajet ojs_ge _ vart, vi Jis_ker z'yn ti _ ja_ter a _ rajn ge _

gajn_gen dort hot er zajn cajet ojs_ge _ vart. 3.Vi der gu_ber_

na_ter yz fy_nem ti _ ja_ter a_rojs ge_gajin_gen a ge_

šrej hot er ge_gi_bn:„iz _ voš_čik, śu _ da!"

Jis_ker hot a _ rojs _ ge_xopt dem re _ voĺ_ver yn hot im gi_

tro_fn glax yn zat. 4.Vi Jis ker t'dem gu_ber _

na_ter der _ šo_sn yz ge _ vo_rn a raš myt a ge_

ri_der s'hot zix un_ge_ri_fn ej_ner cy dem

evej_tn: „a_ du yz šojn far_ fa_ln in_dzer

bri_der," s'hot zix un_ge_ri_fn ej_ner cy dem

evej_tn: „a du yz šojn far_ fa_ln in_dzer bri_der!"

45. Rojšxojdeš elel, mamenu

(♩ =100-104)

Reš_xojdeše_lel,mamenu, ojef dere naxt, oj, lyg ixmir yn

traxt, oj, a_ zej hot men baGrinber_gn di ob_la_ ve ge_

maxt, oj vej. Majn haro hot mir ge_zugt, oj, ma_me, az

hajnt yz šojn der lec_ter af_der_ naxt. Oj, lyg ix mir yn traxt.

46 Genesje iz fun ir arbet gegangen

(♩ =92)

Ge_ ne_sje z'fun ir ar_bet ge_ gan_ gen, zi

hot nox fun ir um_glik nit ge_vyst, a_rojs_ge_gan der

mer_der, der pri_ stev un hot zi ge_šo_ sn um_zyst.

47. Oj, mitvox iz pervi maj

(♩ = 138-144)

Oj, myt_vox yz per - vy maj, yz indzer
xo_ver J - ši - ke gegajn_gen zax bu_dn, nore
ply_cling yz un - ge - ki_men a vi_sty - ke ty - li -
gram, az indzer xo_ver J - ši_ke yz der_trejn_ken ge -
vo - rn. vo - rn. 2.Vy mir, ta - - va_riš_čes, mir
ho_bn dus nor der_hert y'my_tn pu_nem zo_nen mir ge_
fa_ln cy der erd. Nore mir, ta - va_riš_čes, mir
vy_ln gejen a_le gla - ax, mir vy_ln ba - rin_glen dem
Pej - te - ru_ver tax. Nore tax. 3.Vi mir
ho_bn zix myt lod_kes ge_lozt švy_men, me hot dem

xo.ver J.ši.ke nyšt gekont ge - - fi - nen, nore

Jo - sl der fi_ler hot a nec yn vo_ser a - rup - ge_lozt,

m'hot dem xo_ver J - ši - ke far a - fis a - rojs - ge -

ny_men. Nore ny_men. 4. Vi me hot im fy_nem

tax a_rojs_ge - - ny_men y_ber gone Pej_te_ruv hot men

im ge - firt, nore zajn kop ku_če - rn, vus hot

un_ge_heje_bn cy bli_jen my_tn vaj_sn laj_lax zajn

punem ci_ge - - dekt, nore dekt. 5. Oj, vi me hot im ge -

rubato

ny_men e fi - rn yz dox un - ge_ki_men der pry_stev yn

♩=138

hot im nyt ge_lozt ci - ne_men. Oj, a - vek, di mer_der, di

grej_ser xa - li - - gan, mir ho - bn dem ta -

va_riš Ši_ken yn štib a_rajn ge_ _ ny_men. Oj a_

vek e di mer_eder_digrej_ser xa_li_ _ gan!" mir dem ta_

va_riš Ši_ken yn štib a_rajn ge_ _ ny_men. 6. Yn vi me

hot im yn štib a rajn ge_ ny_men a_zej z'di my_ter bold xa

lu_šes ge_ _ bleje_bn, oje mir, ta_va_riš_čes, mir

dar_fn veje_nen yn klu_gn, vus mir ti_jen ba_gru_bn a_

1
2
za_min gi_tn bri_der. Oje bri_der. 7. Oj, a

šu_myt fy_nf my_nyt hot ge_ do_vert zaj_ne klej_der yn m

tit dem xo_ver J_ši_ke fyn_der, velt ci_ _ ne_men, nor di

rej_te fun, vus zi hejngt y_ber zajen koji_ver, myt der

1
2
na_ser erd Ši_kes pu_nem ci_ge_ dekt. Nor di dekt.

48. Di bixer mit di sekretn

♩ = 160

Dy bi-xer mit di se-kre-tn, vus ho-bn xa-

vej-rim un-ge-vo-rn. A dus yz, xa-vej-rim, nyt a-

zoj, ot gejt der gar-de-voj. Nore voj. 2. Der

gar-de-voj yz cy mir ci-ge-ki-men yn hot ba

mir dy pri-ka-za-n'e up-ge-ny-men, nore zu-gn,

zug ix im, az nejn, az ix byn af der sa-bra-nje nyt ge-

vejn. Nore vejn. 3. Er hot mix ge-nymencym

šlu-gn, ix zol im dem e-mes ojs-zu-gn, nor az

ix el im dem e-mes ojs-zu-gn vet er mix kajn Sim-

bir a-vek ju-gn. Nor az ju-gn. 4. Er hot mix a-

rajn_ge_zect yn a fyn_cte_rer t'ur_me, vi ba _ tug yz nox

er ger vi ba _ naxt. Me zect indz, xa_vej rim, yn dy

tur _ mes, yn dy fyn_cte _ re ka_me_rn far _spart. Me

spart. 5. Cy hob ix a men _ c̆n ge _ ra_net, cy hob ix a

men_c̆n ge _ tejt, far_vus kimt mir yn t'ur _ me cy

zy _ cn, far_vus kimt mir af Ar _ xan gelsk cy

gejn. Far_vus kimt mir yn t'ure _ me cy zy _ cn, far vus

kimt mir yn Ar _ xan _ gelsk cy ge _ ejn.

49. X'hob gekonc̆et di axt klasn

♩ = 116

X'hob ge_kon_c̆et di axt kla _ sn, ix byn a jin _ ge_

le fyn der gim _ na_zje a_rojs, ix hob far_firt, far_firt a

+) Исполнитель пел этот звук как si бекар.

++) Исполнитель пел этот звук как mi бекар.

groj_se ro _ le, šve_ster yn bri_der, ir halt zax ejns.

2. M'hot mix gexapt myt maj_ne bi_xer, m'hot mix a_rajn_gezeet yn

dejm o_strog, ir nemt zix ce_no_ojf, šve_ster yn bri_der, cy

yz den du ojf der_velt a got? 3. M'hot mix far_su_d'et yn a

fyn_cter xej _ der, kajn tynt yn fej_der hob ix nyt ba zix,

ix her ajn kol,ajn kol fyn maj _ ne bri _ der, a _

rojs gejn cy zeje ken ix nyt. ken ix nyt. 4. Ver že strojet di

šej_ ne mo_ve _ rn? — Di šej _ ne mo_ve _ rn stro_jet der

arbajts-man, oj, tit a frejg, a frejg ver vojnt dor _ tn? —

Dor_tn vojnt zix der ra_xer man. 5. Der a _ re_man, vus er

vojnt yn kej_ler nas yn sy_rest' ka_pet fyn zaj_ne vent,

50. Me firt mix arajn in a finctern xejder

(♩ = 66)

51. Ver tut strojen movern, palacn

♩ = 92

Ver tit stro_jen mo_ve_rn, pa_la - cn, yn
ver tit stro_jen? — Der ar_bets=man, oj, tit ajn kik, oj,
ver sevojnt yn zej, se gur_nyt er, nor der raj - xer man.

2. Der ar_bets=man vojnt yn a ke_ler yn a na - sn, oj,
vus dy va_ser rynt, oj, fyn di vent, der - fin ba_kimt er ajn
fe_ler, ajn groj - sn, oj, yn di fi - is yn yn di hent.

3. X'hob up_ge_le_rnt ajn blat ge_mu - re, ix byn,
got cy dajn_ken, fyn majn xej_der a - rojs, ix
hob far - fi - irt a na_je ro le, oj,
sve_ster yn bri - der ir halt far ejns.

52. Di hojxe movern, ver tit zej strojen

♩=46

Di ho_je_xe_move_rn, ver tit zej stro_jen, ver

♩=58

tit zej stro_jen?-Der ar_bet_man, yne tit a ki_ik, ver

tit dort voj_nen?- Ale nyt er, der ra_xer_man. Aj,

ra_xer man. 2. Der u_re_ma_an, er vo ojnt yn ke_ler y_

yn dus va_ser rynt fyn di vent. Der_fyn ba_kymt er re_ma_

ti_zym fe_ler yn zaj_ne fis yne zaj_ne hent. Der

zaj_ne hent. 3. Oj, li_be bri_der, az ixe vele štar_bn cy

majn e_va_je zolt ir gejn, di rej_te fu_ne myt

i_re far_bn ba mir ce_ko_pns zol zi štejn. Di

zol zi štejn 4. X hob up_ge_le_rnt ajn blat ge_mu_re y_

yn ix byn fyn demxejder a.rojs. Jx hob far_fi - irt a

na_je ro - lè, šve_ster, bri_der halt zix ejns Jx.halt es ojs.

53. Dort in vinkl, in nasnkeler

(♩ = 72-76)

Dort yn vin - kl yn na_sn kej_ler hart ajf drerd, af a

by - sl štrej, ligt ajn ar_be_ter ojf ajn ling = fej_ler, er

(♩ = 66)

ligt yn krexct yn šrajt: „oj, vej, her nor ojs, majne kind, majne

lec_te rejd, her nor ci - myt far - štand, be -

(♩ = 84)

for ix nem fyndir up - šejd, her nor ci yn gib mir dajn

hant, az di zolst nyt švaj - gn far majn lej_bn, vus ix

gej cym štar_bn jin ger hejt, di zolst nor cej - ln yn far -

šraj_bn, di zolst nemen ra_xe far majn fri_caj_ty_kn tojt.

54. Dort in vinkl, in keler

♩ = 60

Dort yn vin - kl in kej - ler hart

ojf ba der erd, af a byn - tl štrej lygt ajn

ar - be - ter myt ajn bryst - fej - ler, ere lygt yn šrajt yn

krex - čet: „oj, her ojs, majn kind, majne lec - te rejd,

her zej ojs myt grojs far - štand, ej - der ix

nem fyn dir op - sejd, šver mir cu yn

gib mir dajn hant a' di vest nyt svaj - gn dox

far majn le - bn, vus ix gej cum štand a - zoj jin - ger - hejt

yn yn or - de - nung štarbt er on a

gloj - bn. Zelst ne - men ra - xe far majn far - caj - ti - kn tojt

55. Di trit fun tiranen

♩= 100

Dy tryt fyn ti_ra_hen ho_bn z ix ge_lozt

he_rn a_rem cvej a zej_ger_ba_

naxt, a_rem cvej a zej_ger ba_naxt,,

dene_nult yz ba indz a šte_rn ge_fa_ln fyn

di, vus zej lojx_tn ba_naxt Mir ho_bn nox nyt

of_ge_hert cy vej_nen yn cy klu_gn fyn

di, vus m'hot kajn Si_bir a_vek ge šikt. šikt,

plyc_ling, az mir he_rn a psi_re un_zu_gn, azm'hot

Parlando.

in_dze_rn a bri_der a_re_stirt. Ax vi

(♩=69)

by_ter yz dus land, vus mir ge_jen cy dem stand far

accell. ♩=69

in_dze_re ge_tra_je, oj, šve_ster yn bri_der, nore

𝅗𝅥.=66

ver, ver, ver vejst, mi_rn hu_bn dem trejst cy

ze_jen zix myt zej vy_der Nore vy_der. 2. A_

zoj_vi me far_nart a foj_ge_le yn a klėt_ke, a_

zoj t'men in_dze_re bri_der far_ny men, a

yn der fyn_cte_rer tur_me, vi kajn šajn kimt nyt

ci, vi_kajn menė ken a_hin nyt ki_men.

Dor_tn yn_ter di gro_be vent zict er dort

švare vi ajn kojl, kojl, dem kop un_ge_

špart ojf di da_re hent, er zyfct, az dus hareken ce

gejn. Oj, di fra_je velt, zi yz yn im far

štelt, ex kon af der gas nyt a_rojs, cy hel_fn zej

dort xoč myt ajn git vort in_dze_re bri_der, vus far hin_ger

gejn zej ojs. 3. Der hej_ly_ker gajst, er lozt mix nyt le_je_bn a

fi_le du yn karc, a_fi_le du yn karc,

jej_dn tug kimtci na_je ma_ši_nes far dem gajst yz di ti_

ran_stvo ci klejn. Jr megt myt mir ten a_zej_vi myt a

ru_sy_šu špi_jon ir megt mir fare_dor_bn maj_ne gly_der

nor a dus vus ix vejs a dus zug ix nyt ojs, ge_traj vel

ix far_blaj_bn maj_ne bri_der. ♩= 108 4. Nyt der e_er_šter, nyt der

le_cter falt a_hi_in a_rajn za_mlt kej_xes

ojf a re_vo_l'u_ci_je yn a held ve_sty zajn zajn.

56. Di trit fun tiranen

♩=92

Dy trejt fyn ti - ra_nen ho_bn zix ge_lozt he - rn

♩=104 ♩=108

cvej deme zej_ger ba - naxt, plyc_ling yz a ŝte_rn um_ge_

fa_ - ln s'hot indz far - ymert ge_ maxt. Mir ho_bn nox nyt

uf_ ge_hert cy vej_nen yn cy klu - gn, m'hot in_dzers a

Rubato (♩=56)

bri_der a_re - stirt. Ax vi by_ter yz dus land, vus mir

ge_jen cym ŝtand, ba - fra_jen, oj, in_dze_re bri - der. Ax vi

♩=108

bri - der. 2. A - zoj_vi_me far - nemt a foj_ge_le 'na

klet - ke_le a - zoj hot men in_dze_re bri - der, oj, far_

ne_men, yn der fyn_cte_rer tur_me hot men indz far_

ne_men, vi me ken a hin nyt ki - men. Er e lejgt dem

kop un-ge - špart ojf di da - re hent, er vejnt, az dus

Parlando

harc ken ce - - gejn. Oj, di fra - je velt yz far im far-

štelt cy ba - fra - jen, oj, in - dze - re bri - der.

57. In dem vajtn land Sibir

♩=52

Yn dejm vaj - tn lond Si - bi — ir, vi der

hy - ml 'z'tu - myd fyn di xma - res švarc, dort a -

lejn byn ix ge-vejn far - šy - ykt fa-rn ej - nem vort, far der

♩=48

fraj. Myt der na - gaj - ke hot men mix ge - šlu gn, az

♩=52

ix zol mer nyt zu-gn: „Da zdra-stvu - jet svo - bo - da, yn

♩=60

dr'erd myt Ni - ko - laj!" 2. Oj, yn dem vaj - tn lo - ond Si -

bir, vi se kimt kejn-mul dy zin nyt ci, dort a -

lejn byn ix land ge - vej zn alc far dejm vort, far der

fraj. Zy-mer yn di hy- en yn vyn-ter yn di
kel- tn, di tač-ke flejg ix šle-pn alc e far dejm vort.

♩=80 ♩=132-138 ♩=80
3. Ven vet šojn ki-men dy glyk-le-xe cajt, yc-ter vejs men saj fyn
Šyz šojn ge ki-men

♩=92
nu-vnt yn fyn vajt, az Ru-sn-lond yz lix-tik, az Ru-sn-
rit
lond yz fraj, da zdra-stvu jet svo-bo-da, yn dr'erd yz Ni-ko-laj!

58. In dem vajtn kaltn Sibir

(♩=84)
In dem vaj-tn kal-tn Si-bir, vi der hi-ml
xma-re-švarc, dort hob ix ge- li-tn on a šir,
af štik-lex ce- bro-xn majn harc. In der gre-ster
kelt na-ket af dem feld hot men undz ge-tri-bn
c-to dort. Ge-pajnikt undz, ge-šlo-gn, az mir zo-lnmejn nit
zo-gn: „da zdrav-stvu-jet svo-bo-da, in-ter-na-ci-nal."

59. In vajtn kaltn Sibir

♩=104

In vaj-tn kal-tn Si-bir, vi der hi-mi

xma-ret švarc, dort hob ix ge-li-tn on a šir, ge-

bro-xn af šti-ker di o-re-me harc. In der gre-ster

kelt na-ket a-fn feld hot men mix ge-tri-bn

dort, ge-pajnigt un ge-šlo-gn, az ix zol mer nit

zo-gn: „da zdrav-stvujet svo-bo-da, da-loj Ni-ko-laj!"

S'iz šojn ge-ku-men di glik-le-xe cajt, az mir a-le

he-rn fun no-hent un fun vajt, az Rus-land iz šojn

glik-lex, az Rus-land iz šojn fraj, da zdrav-stvu-jet svo-

bo-da, da-loj Ni-ko-laj. Az loj Ni-ko-laj!"

4 Revolucionere himnen un gezangen

Революционные гимны и песни

60. Vi hejlik iz di natur

♩=56

Vi hej_lyk yz di na_tur myt i_re fi_ja_je

fi _ ring, e_mes yn li_be ir ci_ring, ir

♩=104

šmuk. Mir lej_gn oj_fn har_cn di rex_te hant yn

šve_rn myt dem so_vest ject, az fyn tejt un fyn

le _ bn vi an aj_zer_ne vant, ven der šverd fyn e _mes

𝅗𝅥=66

blyct. Ven ej_ner fun undz iz cu švax ge_vis den cu

gif _ tig der ka _ pi _ tal a _ zej_vi fun dem

♩=9.

šlang der bys. Ven myt e_mes un li_be ge _

bun _ dn un_dzer bund yz vi a mo_jer štejt

fest un di li_be yz yn har_cn on_ge _ cyn dn, dy

𝅗𝅥=66 𝅘𝅥=104

li _ be fun fraj_hajt un menč_ly _ xes glyk. Di ne _

ko _ me fo_dert un_dzer blyt, fun un_dzer blyt vakst

šten_dyk ze _ jer gits, gits un rajx ci _ en zej fun

un_dze_re bej _ ner, ax, un cum sof tret men undz vi di

𝅘𝅥=116

štej_ner. Bri_der un šve_ster, nemt ajx far di hent,

kumt cu dem fa_jer vi der fla_ker brent, mir zaj_nen

pro_le_ta_rjat, dos hejst ra_bo_či na_rod, di aj_zer_ne

kej_tn lo _ mir ce _ raj _ sn, dem šve _ rn jox a _

rit.

run_ter cu šmaj_sn, šrajt: „na_rod, vpe_rjod, vpe _ rjod, vpe_rjod!“

61. Lomir lejgn afn harcn di rexte hant

♩=112

Lo-mir lejgn oj-fn har-cn di rex-te hant, un be-

švern zix myt so-vest ject, az durx tejt un le-bn vi an

aj-zer-ne vant, ven dos šverd fun e-mes blyct. Un ven

𝅗𝅥=72

ej-ner fun undz yz cu švax ge-vis, den cu

♩=96

gif-tig yz der ka-pi-tal vi fun dem šlang der bis.

♩=100

Ven mit e-mes un li-de ge-bun-dn un-dzer bund štejt, vi ajn

mo-jer štejt ganc fest, far-gejt di zun in un-dzer harc on-ge-

cun-dn di zu-ne fun fraj-hajt gejt of. De-rum,

♩=88

bri-der un šve-ster, git zix a-le di hent un ba-

švert zix bam fla-ker vi der fa-jer brent, mir

zaj ne der pro - le - ta - rjat, dos hejst der pro - ster na -

ro - hod, di kej - tn, di šve - re mu - zn mir ce - raj - sn, dem

jox, dem šve - rn a - run - ter cu - šmaj - sn, to šrajt: „na - rod, vpe - rjod!"

♩ – 108

Bri - der, no - mir zix er - va - xn, fun ti - ra - ne -

raj an en - de ma - xn, mir mu - zn ce - tre - tn

di ti - ra - ne raj, un ma - xn Rus - land fraj.

62. Dos eršte veln mir nemen nox regirn

♩ = 100

Dus er - šte ve - ln mir ne - men nox re - gi ——

rn, d'eks - pla - ta - ters, vus zej zej - gn in - dzer blyt yn

in - dze - re za - ba - stov - kes ojs - fi —— rn yn ba - fra — jen

in - dze - re my - nyt, oj oj, yn ba - fra - jen in - dze - re my -

nyt. 2.Cy ba - fra - jen u - re - me men - čn, vel - xe

laj - dn fil hin - ger yn nojt, di erd fyn

fraj - hajt zol zej ben — čn, se zol ojf zej šojn nyt zajn kajn

nojt, oj, oj, oj, se zol ojf zej nyt zajn mer kajn nojt.

3.Nemt a - rojs di fu - nen fyn di šti — ber, vel - xe

šte - jen nox yn fyn - cte - rn ge - celt, nemt zix ce - nojf a - le

šve - ster yn bri - der cy ba - fra — jen in - dze - re

velt, oj, oj, oj, ba - fra - jen di u - re - me velt.

63. Gejt, brider, gejt ajx fodern brojt

♩ = 112

Gejt, bri - der, gejt ajex fo - de - rn brejt ba kej -

so - rim un ba kna - zn un ba gra - fn, fo - dert

menč - le - xe rext, me zol ajx nit ba - han - dlen a - zej šlext, fo - dert
a - les dos, vos mir ho - bn ba — ša - fn, fo - dert
menč - le - xe rext, me zol ajx nit ba - han - dlen vi di knext, fo - dert
a - les dos, vos mir ho - bn ba - ša - fn. Štejt ojf, bri - der, mir
ve - ken ajx, un for - vets cum kamf un nit šrekt ajx
un cum lej - bn, un cum strej - bn, un cum kem - fn in a štrajk,
gejt un vert ba - frajt fun der na - jer cajt. 2. Der rov mi - tn
pop, zej far - dre - jen undz dem kop mit a - vej - res,
mit ze - je - re re - li - gi - jo - nen, ot di mic - ves mit di
zynd ma - xn dem ar - be - ter blind, er zol nit ze - jen
v'a - zej me tut im ba - rej - bn. Štejt ojf, bri - der, men

vekt ajx un for-verts cum kamf un nit šrekt ajx,

Un cum lej-bn, un cum štrej-bn un cum kem-fn in a štrajk

gejt un vert ba-frajt fun der na-jer cajt. 3. Der

si-ca-list iz ništ kajn jid un nit kajn krist, nor a

menč mit a rej-nem ge-vi-sn. Un-ter zajn rej-te

fon iz ni-to kajn re-li-gjon, nor cvej kla-sn:

or'-me un raj-xe. Un-ter zajn rej-te fon iz ni-

to kajn re-li-gjon, nor cvej kla-sn or'-me un raj-xe. Štejt

ojf, bri-der, mir ve-ken ajx, un for-verts cum kamf un nit

šrekt ajx un cum lej-bn un cum štrej-bn un cum kem-fn

in a štrajk gejt un vert ba-frajt fun der na-jer cajt.

64. Vos viln di heršer

♩=56

Vos vi_ln di her_šer, vos vi_ln dy lam:pi_rn, zej

ca_pn fun dem ar_baj_ter dos lect bi_sl blut.

♩=76

Un dan vet ir vi_sn vos se hejst eks_pla_ti 1)

rn, ajn be_se_rn le_bn cu zi_xn zix far ajx. 2)

♩=84

2. Dem ar_baj_ters kamf gejt vaj_ter un vaj_ter, štelt zix in

kamf [far dem ar_baj_ter klas] un dan vet ir vi_sn, vos se

hejst eks_pla_ti_rn ajn be_se_rn le_bn cu

kem_fn zix far ajx. Un ajx.

Var. 1) hejst eks_pla_ti_rn, ajn 2) zix far 2) zix far

65. Brider, ejb got vet undz nit helfn

♩=72

Bri_der, ejb got vet undz nit he_e_le_fn lo_mir zix ba

fra_jen a _ lejn, un lo_mir zix ce_raj_sn fun di_

ke _ je _ tn un lo _ mir a _ lejn cu _ za _ men gejn.

36. Oj, ir nariše cionistn

♩=100

Oj, ir na _ ry _ še ci _ a _ ni _ stn myt

♩=120

a_jer na_ry_šn sej _ xl, ir megt dox gejen cy dem

ar _ be _ ter yn ler_nen ba im e sej _ xl. Jr

sej _ xl. 2.Jr vylt indz fi _ rn kajn Je _ ri _ šo _

la _ jim, mir zo _ ln dort go _ lo _ da _ jen, mir

ve _ ln be _ ser zajn yn Ru _ sn _ land, mir

ve _ ln zix ba _ fra _ jen. Mir fra _ jen.

5. Melodies cu lider fun M. Vinčevski, D. Edlštat u. a.

Мелодии к песням М. Винчевского, Д. Эдльштата и др.

67. Der frajhajts-gajst

(M. Vinčevski.)

68. Es rirt zix

(M. Vinčevski.)

69. Cum arbeter-frajnt

(M. Vinčevski.)

70 Draj švester

(M. Vinčevski)

♩=100

In England iz do a štot Les_ter un in London iz do a_za skver. In skveršte jen teglex draj šve_ster di mejd lex, zej ken ver_nit_ver. In ver.

71 A bezem un a ker

(M. Vinčevski)

♩=60

Ge_nug! ix vil nit fi_te_rn kajn lej_dik_ge_jers mer, ge_nug far fir_štn ci_te_rn, a be_zem mir a_her, a_rojsmajn lord un a_dl_man, du sve_ter, di_ker bojx, du mu_ser=zo_ger, ta_dl_man, du, ki_tl_man, gej ojx! Ix darf nit mer kajn mi_tl_man, a be_zm un a ker! kajn mi_tl_man, kajn ti_tl man, kajn ki_tl_man nit mer!

72. Majn cavoe

(D. Edlštat)

73. Majn cavoe

(D. Edlštat)

74. Der ovnt=ĝlok

(D. Edlŝtat)

♩=63–69

O, mu-ze, ruf mix nit mit daj-ne coj-ber-fin-ger!
Vek nit di stru-nes fun majn kran-kes herc! Far-mi-ŝpet
iz cum tojt dajn bla-ser zin-ger cu en-de iz dos
lid fun kamf un ŝmerc. Far kamf un ŝmerc.

75. Der ovnt=glok

(D. Edlŝtat)

♩=70

O, mu-ze, ruf mix nit mit daj-ne coj-ber-
fin-ger! Nit ce-rajs di stru-nes fun majn jun-gn
harc. Far-mi ŝpet iz cum tojt dajn bla-ser zin-ger, cu
en-de iz dos lid fun kamf un ŝmarc. Far-kamf un ŝmarc

76. Der ovnt-glok

(D. Edlštat)

♩=66–69

O, mu - ze, ruf mix nit mit daj - ne coj - ber-fin-ger.

Vek nit di stru-nes fun majn kran-kes herc. Far - mi - špet

iz cum tojt dajn bla - ser zin — ger, cu en - de

iz dos lid fun kamf un nojt. Far - kamf un nojt.

77. Vaxt uf

(D. Edlštat)

(♩=112)

Vi lang, o, vi lang vet ir blaj - bn nox škla - fn un

tro - gn di šen - dle-xe kejt?! Vi lang vet ir glen - cn - de

rajx-ti-mer ša - fn far dem, vos ba - rojbt un-dzer brojt? Vi brojt?

78. In kamf

(D. Edlštat)

♩=84

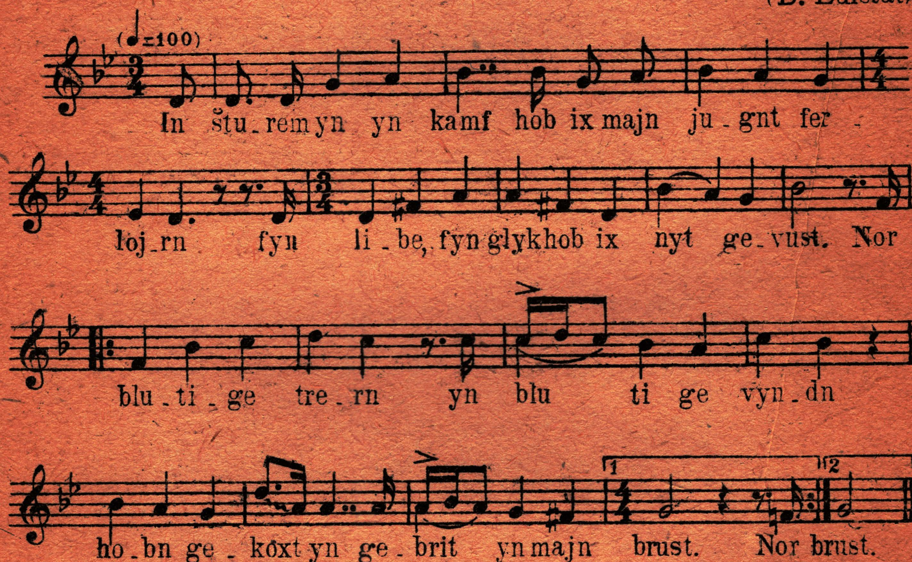
Mir ve - rn ge-hast yn ge - tri — bn, mir

ve - rn geplagt yn far - folgt yn a - lesder-far, vajl mir

79. Majn lecte hofenung

(D. Edlštat)

80. Cu di arbeter-frojen.

(D. Edlštat)

tem_pl fun fraj_hajt, fun men_cle_xn glik? Helft undz tro_gndi

(1) fo_nen di roj_te! Forverts, durx štu_rem, durx fin_cte_re next!

Helft undz dem e _ mes un lixt cu far_šprej _ tn e _

vi _ šn um_vi _ sn_de e _ ln _ te knext! e _ ln _ te knext!

1) Var

81. Nemt zix cenojf

♩= 88

Nemt zax ce_nojf fyn a _ le na_cjo _ nen a_her cy in_dzer

rej _ ter fon, mir ve _ ln ge _ jen a _ le cy_za _ men, far _

ej_nygt ajx yn ejn na_cjon. Mir ve_ln far_tej _ dy _

kn dy šva _ xe, mir ve _ ln kem _ fn myt di ra _ xe,

kymt a_her, kymt a_her! Mir zo _ nen kyn_der fyn ejn

82. Brider, mir hobn geŝlosn

(M. Sorerives

83. Ŝlof, Olekse

(ŝpot=lid)

(Ŝolem=Alejxem

II. Lider vegn balmeloxes.

Песни о ремесленниках

84. Zict a šnajder

85. Ot azoj nejt a šnajder

86. Der šnajder zict ba zajn genej

kling, er zingt ba je-dn štox; xr, štox, fju, štox, a štox, er

zingt ba je-dn štox. Di ja-re-bet, di ja-re-be-te git er op,

ja-re di-rl, di-rl, di-rl, di-rl, di-rl dam, une nit ere

faltbazix a - rop, xr, rop, fju, ropa - rop une nit erfalt ba zix a-rop.

2. Sim-xas toj-re iz dox ojx, dan nemt er a kapi-be-rn

ko-jex un a ga-be iz er ojx in šul. Er nemt a

-kap i - in der štil. Une vi er kumt in šul a-

rajn, xr, rajn, fju, rajn, a - rajn, une vi er kumt in šul a-rajn:

a ha-ko-fe zol mire zajn, ja-rl di-rl, di-rl, di-rl,

di-rl, di-rl dam, a - nit iz a rux in ta-tn a-

rajn, xr, rajn, fju, rajn, a rajn, a-nit iz a ru-ax in ta-tn a-rajn!

87. Mit a nodl on a nodl

♩ = 80-84

Mit a no - dl, on a no - dl nej ix mir be-
ko-ved go - dl, mit a no - dl, on a no - dl,

accel. 6

nej ix mir be-ko-ved go - dl.

♩ = 76

Zi - en zic ix mir a
fis af a fis, vajl majn ar - bet iz cu-ker zis Mi-

♩ = 96

it a no - dl, on a no - dl nej ix mir be
ko-ved go - dl, mit a no - dl, on a no - dl

6

nej ix mir be-ko-ved go - dl. jx nej un nej a gan - ce
vo - vo-vo-vo-vox un nej mir ojs ___ a pa - rixer lox

♮?

Mit a no - dl u.a.z.v. и т.д. Ci - en ci ix mir di far - stri - ge.
un ix es mir di ma - me - li - ge. Mit a no dl...

Šabesgej ix a-rojs vi in po-sek štejt, in di
ejge-ne be-go-dim, vos x́hob a-lejn ge-nejt.

Mit a nodl u az. v.

98. Hej, ir menčn ale

(♩= 80) Rubato

He-ej ir men-čn a-le fyn gro-ojs byz klejn
Oj ver se hot nox fyn dem ym-glyk nyšt ge-he-ert yn
nyšt ge-zejn, vel ix ajx men-čn gi-bn ject cy-der-
kle-rn, yn bej-tnbejt ix ajx, ir zolt dy li-id myt ge-
dan-ken ojs-he-rn. Oj, dy lid yz dox nox gur fyn a jing kind,
oj, vej men se hot nor ge-tro-fn an ymglyk ge-
švynd, n'zajn ma-lu-xe z'er ge-vej-zn'ajn kal-ter yn
myt zajn li-bn nu-men hot er ge-hej-sn al-ter.

(♩= 108)

(♩= 80)

89. Oj, got, az er colt

♩= 69 Rubato lamento

O-je, got, azer cu-u-ult, culyt er ejnem, oj,yn
got, az er cu-ult,cult er er ve-jes šojn vej-men,
got, az ercult, cult er myt a cul, fynem zaga-
tov-ščyk cy re, je-dn y' šojn dus lec-temul.
Got, az ercult, cuult er myt a cul, fynem zaga-
tov-ščyk cy-re-je-dn y' šojn dus lec-te
mul. 2.Vidus jin-ge-le,der za-ga-tov-ščyk
yz ynder-fri cy drar-bet ge gajn-gen oj, a-

zoj hot im go - ot fa - ar - štelyt sajn ša-ajn a-

zoj hot imgot far - štelyt zajn šajn yn er

hot zix ge-tro - fn my-tn me-ser yn har - cn a-

rajn, a - zoj hot imgot far-šte-lyt zajn šajn yn er

hot zix ge-tro - fn myt dejm me-ser yn har - cn a-,

rajn. 3. Oj, a - zoj - vi er hot nor der-zen af

zi - xe dus bly-jet, hot er ge - gi - bn a ge-

šrej: „gi - te bri - der - lax, sÿz mir e - pes nyt

gi - jet, oj, nemt že, gi - te bri - der, ir

myt a mul, oje, firt že mix a - veк yn dejm

ji - dy - šn špy - tul." A - zo az er hot zix ge-

hej - sn nemen a dro - šке - le myt - a mul. „oje,

firt šojn mix a - ve - eк yn ji - dy - šn šjy - tul. 4. Oj, a-

zoj - vi m'hot dus za-ga-tov - šcyк=jin - ge - le yn špy-tul a-

rajn ge - braxt, oj, a - zoj hot im doк - ter. Zil - ber - štejn

boled ba-tra - axt. Rift cax un doк-ter. Zil - ber-štejn:

„vus y' dus far a štut A - des, ojє,

firt im šojn yn toit=šti - bl, er y' šojn a mes."

90 Aj, efšer hot ir, menčn, gehert

(♩= 92)

Aj, efšer hot ir, men - čn, ge - he - e - jert,
oj vej, ge - ze - jen, yn A - des hot cax an
ymglyk ge - tro - fn, - yn A - des hot cax an
ymglyk ge - tro - fn, oj, a jin - ger - ma - an, ajn
xu - sn - bu - xe - rl bam ma - šyn ge - ze - sn, dy
gaz hot im af tojt, oj, ge - šo - sn,
oj, a jin - ger - ma - an, ajn xu - sn - bu -
xe - rl bam ma - šyn ge - ze - sn, dy gaz hot
im af tojt, oj, ge - šo - sn.

III. Štejger= un mišpoxe= lider

Семейные и бытовые песни

91. Vos den, majn kind, vilstu nox

bivi_ter a sus_ter=ju _ vu_vung iz bivi_ter. 3.Iz vos

den, majn ki _ jind, vil_stu nox, y ef_ser vil _ stu a

smid_jung? Nejn, ma-me, bi_ter, a smid=ju _ vu_vung iz

bi _ ter. A smid = jung, er klapt di ko_va_dle

un er ruft zajn vajb pad _ le, nejn, ma _ me,

rit.

bi ter a smid = ju _ vu_vu_vung iz bivi _ ter.

92. Vos že vilstu, majn tajer kind

♩=88

Vus že vyl _ ste, majn ta _ jer kind, ef_šer gi_bn

dir a ši_ster far ajn man? Nejn, ta_te, sy' nyt

šejn, a ši _ ster=jung klapt di flek_lex yn der vajb pačt

er di bek_lex, nejn, ta _te, sy' nyt šejn. 2. To

vus že vyl - ste, majn ta - jer, kind, ef - šer gi - bn

dir a šna-der far ajn man? Nejn, ta te, sy'nyt

šejn, a šna - der = jung nejt xa - la - tn, dus

vajb šelt er yn ta - tns ta - tn, nejn. ta - te,

sy' nyt šejn. 3.To vus že vyl - ste, majn

ta - jer kind, ef - šer gi - bn dir ajn be - ker

far ajn man? Nejn, ta - te, sy' nyt šejn, a

be - ker = jung bakt dus brojt yn der vajb maxt

er dem tojt, nejn, ta - te, sy' nyt šejn.

93. Ci vos že gibn dir, majn kind

(♩=116)

Cy vus že gi_bn dir, majn kind, cy gi_bn dir a

sto_lèr=jing? Nejn, ma_me, nejn, a sto_lèr-jing,er

maxt a bet yn gejt cy der xy_pe traxt a get ne_ejn

ma_me nejn. 2. Cy vus že gi-bn dir, majn kind, cy

gi_bn dir a ši_ster=jing? e Nejn, ma_me,

nejn, a šis_ter=jing maxt a pur, hot dus vajb

švar_ce jur, ne_e_ejn, ma_me, nejn.

94. Ci gibn dir, majn kind, a šnajder= jung

(♩=76)

Ci gi_bn dir, majn kind, a šnaj_der=jung, oj vej?

Nejn, oj, ma_me_ńu, nejn. A šnaj_der=jin_ge_le

95. Vos že vilšte, majn lib kind

96. Šusterše vajber

97. Git mix op di mame

(♩=88)

Git mix op di ma _ me, git mix op der ta _ te
in ajn vaj _ tn land, un hot dox mir on_ge_zogt,
un hot dox mir un far_zogt ix zol zi_bn jorn nit zajn.

98. Gej ix gix

♩=138

Gej ix gix zogt zi: „du drejst di šix", gej ix pa_
me_lex zogt zi, az ix krix. Oj vej, ma_me, vos že zol ix
ton, x'hob a bej_ze švi_ger zi hot mit mir cu _ ton.
Gej ix nox flejš zogt zi: „go_le bej_ner," gej ix ke_
rik, ba_varft zi mix mit štej_ner. Oj vej, ma_me,
vos že zol ix ton, x'hob a bej_ze švi_ger, zi hot mit mir cu_ton.

99. Ejnem iz dox zejer gut

(♩=80)

Ej_nem iz dox ze_jer gut, dem an_de_rn iz

nox be_ser, trinkt er tej mit cy_ker, trinkt er

tej mit cy_ker, un ix hob dox far_špilt

maj_ne jun_ge jo_rn iz mir dox

fin_cter un by_ter, un by_ter.

100. Got štroft ajn menčn

(♩=108)

Got štroft ajn men_čn far zaj_ne zind,

ej_nem in ajn o_rem_kajt, dem cvej_tn in ajn kind.

Got štroft ajn men_čn in a groj_ser nojt,

ej_nem in ajn o_rem_kajt, dem cvej_tn in ajn tojt.

101. Got štroft a menčn

♩=116

Got štruft a men-čn nor far zaj-ne zind, ej-nem yn ajn

u-rem-kajt, dem cvej-tn in a kind. Mix hot er ge-

štruft yn a šrek-le-xer štruf, er hot far-vigt majn kind yn an

ej-by-kn šluf. Oj, ho-dit, el-te-rn, vej-nen nox mir,

got 'et ajx šen up-ge-bn a cvej-te far mir.

Ho-dit, el-te-rn, vej-nen nox mir, got 'et ajx šen

up-ge-bn a cvej-te far mir. Gej šen, tox-ter, a-

rop fy-nem vaj-sn bet, se štejt far dir šen un-ge-grejt der

švar-cer ka-bi-net. Dor-tn ve-sti ly-gn ej-ne a-

lejn, varf a-vek di fal-še velt yn lo-mir gi-xer gejn.

Ho_dit, el_te_rn, veje_nen yn klugn, lejf yn šil a_

rajn yn loz men ty_lym zu_gn. Far a mi_njen

men_čn a nu_men ci_cy_lej_gn, to_mer vet mix

got bor_xi šejn_ken majn le_bn.

102. Got štroft dem menčn

(♩= 54)

Got štruft dem men_čn nor far zaj_ne zynd,

ej_nem yn par_nu_se dem cveje_tn yn a kind.

♩= 69

Ej_nem yn e_lnd.kajt, dem cvej.tn mujt_a nojt,

ej_nem tit er štru_fn štark myt a by_te_rn

tojt. Ej_nem yn e_lnd.kajt, dem cvej.tn myt a nojt,

ej_nem tit er štru_fn štark myt a by_te_rn tojt.

103. Der lomp vert farlošn

♩=112

Der lompe vert far - lo - šn, ix ho' nox gurkajn
gits e nyt ge - no - sn, se gejt a - vek a jin - ger
menee fyn der velt, vus ve - ln tun e zaj - ne
kin - der - lax, dy ji - dy - še je - soj - mimlax, ver vet zej
gi - bn a kop - ke gelt. 2. Di byst ge - ki - je - men cy
mi - ir, di byst ge - ki - men ne - men di ne - šo - me ba
mir, lozmex nox lejbn ajn hal - be šu. Oj, di
štejst dox lej - bn majn be - et un di tre - be - vest ba mir ajn
ge - et e, lozmex nox lej - bn ej - ne cen my - nyt.

lo' mix zix ge - zej - ge - nen myt majn froj yn klej - ne

kin-der-lax yn got vejst cy vel ix noxe zajn du.

3.Ge - zej - gn zax, ge - zej - gn zax, ge - zej - gn zax e vu' e

gi - xer, di naxt yz šojn et e - vus, oj, klejn. A - fn

hy-ml yz ojs - ge - rije - fn un yn toj - tn bix yz far -

šrije - bn s'vet dir nyt hel - fn kajn - šim ge - vejn.

4.Gi' nor a kik, oj, ma - me, gi' nor a kik, oje,

du - še, der ta - te lygt šojn ete - vus ojf

tejt. Ot hajnt darft ir veje - nen, ir ji - dy - še je -

soj-me - lax, ver vet ajx gi - bn a šty - kl brejt.

104. Der lomp vert farlošn

(♩=92)

Der lompvert far - lo - šn oj, ix hob nox kajn
gits nyt geje - no - sn, oj, ix gej šojn a - zoj
jing fyn der velt. Oj, vi že ve - ln a -
hin-ky-men maj-ne je - ln - te je - soj-me-lax, oj,
ver že vet jar-še-nen majn gits. 2. Oj, di
štejst lem der ti - ir yn di nemst ba mir dy ne
šo - me, oj, mytmajnvajbyn kin-der ho - sti mix gi -
get. Oj vi že ve - ln a - hin-ki-men maj-ne
je - ln - te je - soj - me - lax, oj,
ver že vet jar - še - nen majn gits.

105. Ci hot ir gehert

♩=104

Cy hot ir ge - he - jert, cy hot ir ge - ze - jen

vus yn Ben - der hot zix far - lo - fn, dem ym - glyk dem

groj - sn hot ir, men - cn, ge - mizt hej - rn, oj,

vus ba Av - rem - cis šver, oj, se hot zix ge - tro - fn.

2. Oj, er hot ge - hot a jin - gl fyn ejn yn cvon - cyk

jur, vus er hot fy - nem že - reb un - ge - hoj - bn

dejn - kn, dem er - štn tug švi - jes af a

lod - ke ge - fu - rn, oj, yz yn va - ser a - rajn ge -

fa - ln yn hot zax ge - trejn - ken. 3. Vi er hot zix nor

un - ge - hoj - bn trejn - ken hot er un - ge - hoj - bn cy

ma‑xn myt di hent: „Ra‑te‑vet mir, ta‑va‑riš‑čes

oj, a‑rojs fyn dem va‑ser, vajl ix byn šojn ba dem

mal‑xe‑mu‑ves yn di hent. 4. Oj, vi er yz

nor der‑trejn‑ken ge‑vo‑rn yz er ge‑

le‑gn yn‑ter dejm va‑ser a šu. Oj, a‑zoj yz men

dox ge lo‑fn zu‑gn di el‑te‑rn di pe‑

si‑re: „oje, gejt šojn, gejt šojn Av‑re‑ml yz šojn ny‑

tu.“ 5. Vi zej ho‑bn dus nor der‑he‑jert me

[. . . . .] ge‑vald, ra‑te‑vet, mir

men‑ön majen kind fyn dem va‑ser, ra‑te‑vet ime

♩=112

gix yn bald. 6. Vi m'hot nor Av-rem-len

fyn dem vaser a-rojes ge-ne-men, yz im ge-ven der

kop štark ce-šlu-gn. Oj, ta-va-riš-čes ho-bn im

bald ge-ne-men n'a klun-vajs laj-lax a-rajn-ge-lejgt yn af a

droš-ke zaj-nen zej myt im a hejm ge-fu-rn.

♩=116

7. Vi zent ir ge-veje-zn Avre-mls ta-va-riš-čes,

mir ho-bn zax gur af dem grojsn ym-glyk nyt ge-rixt.

Ejeršt hot ir yn-e-je-nem myt Av-rem-len gu-la-jet,

oj, yn a-cynd trugt ir im ojf dem tojt a-vek.

♩=80

8. Do-ner-styk far naxt hot zix Av-rem-len a xu-lem ge-

xu lemt, er hot imdercejlt yn me hot im ojs - ge -

laxt. Oj, er hot zax ne - bax, lu - be - le, fyn zajn

groj - sn ym - glyk nyt ge - vyst, yn zajn

xu - lem hot im e cy zajn tojt ge - braxt.

106. Tojznter menčn špacirn gegangen

(♩=112)

Toj - zn - ter men - čn špa - ci - rn ge - gan - gen, ge -

gan - gen ze - nen zej a - le glajx, ge - gan - gen ze - nen

zej a - le glajx, un mit der vaj - le der - hert men a

raš, az a menč iz a rajn in tajx.

107. Šimke xazer

(♩=104)

Šim - ke xa - zer iz kajn Stambul ge - fo - rn, er

hot ge - volt far - be - se - rn di jo - rn, er

hot ge - volt dos le - bn ma - xn be - ser

hot men im a - rajn - ge - rukt a za - gra - nič - nem me - ser.

108. Simxe xazer

(♩= 112)

Sim - xe xa - zer iz kajn Stam - bul ge - fo - rn, er

hot ge - mejnt zix far - be - se - rn di jo - rn. Er

hot ge - mejnt dos lej - bn ma - xn be - ser hot men im a -

rajn - ge - rikt a za - gra - nič - nem me - ser, er

hot ge - mejnt dos lej - bn vet zajn be - ser hot men in a -

rajn - ge - rikt a za - gra - nič - nem me - ser.

IV Priziv=un milxome=lider

Песни о солдатчине и о войне

109. In tojznt axt hundert najn un najnciktn jor

♩= 108

1. In toj-znt axt hun-dert najn un najn-cik-tn jo-or
de-molt iz ge-ve-zn a groj-ser na-bor, fun
vej-nen, fun klo-gn bin ix šojn mat, m'hot mir
op-ge-zot di le-go-te x'bin a far-ti-ker sol-
dat, fun vej-nen, fun klo-gn bin ix šojn mat, m'hot mir
op-ge-zogt di le-go-te, x'bin a far-ti-ker sol-
dat. 3. Ix lejg mix a-ni-der af der koj-ke un ix
hejb zix on cu ba-kle-rn vos far a tax-les
ken do fun mir ve-rn e, oj iz mir bi-ter un

cu-der-ci nox fin-cter, az ix darf zix šojn ge - ze-ge-

nen mit maj-ne fo - ter un my - ter O - oj iz mir e

fin - cter un cu-der-ci nox bi - ter az ix

darf mix šojn ge - ze-ge-nen mit maj-ne fo - ter un my - ter.

110. In tojznt axt hundert najn un najnciktn jor

(♩=84)

Yn toj - znt axt hyn - dert najn yn najn - cyk - tn

ju - ur yz dox ge - vejn a groj - ser na - bor

Mhot dox ge - ge-bn a sax gelt min-ha - - stam yn me

hot nyt ge - bra-ke-vet kajn per - vy raz - rad.

111. Ov horaxmim

(♩=69)

Cv ho - rax-mim soj - xejn bam-roj-mim, got iz a

fo-ter i-ber a - le je-sojmim [.........................]

got iz a fo - ter i - ber a - le je - soj - mim. 2. Be - ser cu

zo - gn a - dojn oj lem ej - der cu ku - šn dem kej - sers cej - lem,

[..................] ej - der cu ku - šn dem kej - sers cej - lem.

112. In Odes bin ix gebojrn gevorn

(♩=92)

Yn A - des byn ix ge - boj - rn, ix hob far

braxt maj - ne y - le jin ge ju - vurn, ajn

bri - ve - le, oj, yz mir un - ge - ki - men, az ix

darf šojn cym pry - zyv, oj, fu vurn ——. Maj - ne el - te

rn klo - gn, zej veje - nen, zej klovo - gn, zej lo - znmix nyt.....

113. Oj, najn xadošim hot mix majn mame getrogn

(♩=96)

Oj, najn xa - du - šim hot mex majn ma - me ge - tru - gn

ej - der zi hot mex ge - ha - at fijel fa - xn myt

tre - rn hotmajn ma - me far - go - sn, az ix zo nyt

za - ajn kajn sol - dat. 2. Jej - der bu - xer cyejn yn

cvo - on - cyk jur, er hejbt nor un vus cy bli jen, saj

u - rem, saj ra - ax cym že - reb a - le gla - ax 3. A -

zoj vi se kymt, oj, fraj - tyk cy naxts lyg ix mir of majn

koj - ke yn traaxt, x'holt be - ser ge - ga - ajn cy ka - bu - las ha -

ša bes ej - der derpod - fe bel' a po - ver - ke ge - maxt

114. Gej ix arop afn erštn trep

♩=72-76

Gej ix a - rop a - fn - e - je - jer - stn trep, a - fn

e - je - jer - stn trep, zi - cn di gi - lu - xim mit

o - ge - gol - te kep [

2. Gejt cu cu mir e-pes ej - ner a jat, e-pes

ej - ner a jat,, git a klap in plej-cen zogt „na služ-bu pri-

hat [. . . . .]

115. Vemen veln mir dinen, brider

♩ = 60-72

Ve-men ve-ln mir di - nen, bri - der, ve - men, ve - ln mir

di ——— i-nen, bri - der? - Dem ru - sy - šn ke - ej - ser, bri - der,

dem ru sy - šn ke - ej - ser, bri - der, dem ru - sy - šn

kej - ser di - nen yz nyt git, vajl er tit zix bo - dn yn

ynd - zer blyt, dem ru - sy - šn kej - ser di - nen yz nyt

git, vajl er tit zix bo dn yn ind - zer blyt.

116. Kajn esn un kajn trinken, mame, nemt mix nit

♩=96

Kajn e-sn yn kajn trin-ken, mo-me, nemtmix nyt, ix

gej a-rim-štendyk, štendyk vej-nendyk. Ix fregnorbadir,

ta — je-reregot, far-vuszol zajn majn xu-sn a sal-dot?

2. Ix vel zix ci-šte-ln a lej-te-rl yn ix vel a-

rojf-kri-xn cy got. Ix vel im nor frej-gn ej-ne

cvej-draj ver-ter, far-vus zol zajnmajn xu-sn a sal dot.

3. Se zol zix nor of-xa-pn a šty-remvynt, a-

vek tru-gn zol es mex cy dir, ix zol nor ze-jendajn

šej — nemkophur, ver šmistzix nox ce-ki šnmyt dir.

4. Oj, di ta-je-rer got, va-zoj'el ix es ke-nen cy-
zejn, der kej ser vet ci-ne-men majn ta-je-rn, bru-
ljant yn ix vel dar-fn fyn-der-va-tns štejn.

117. A lejterl cum himl vel ix šteln

(♩=92)

A lej-te-rl cum hi-ml vel ix šte-ln un vel a-
rof-kri-xn cu got, ej-ne cvej ver-ter vel ix ba im
fre-gn, far-vos majn li-ber darf zajn a sol-dat, oj, oj, oj.

118. Oj, a lejterl cum himl vel ix šteln

(♩=92)

Oj, a lej-te-rl cum hi-ml vel ix šte-ln
un a-rojf-gejn vel ix zix cu got— un
ej-ne cvej ver-ter, oj, vel ix ba im fre-gn far-
vos darf zajn majn šej-ner a sol-dat.—

119. Forn forstu fun mir avek

♩= 69

Fu - rn fur - ste fyn mir a - vek, ta - je - rer le - bn

♩= 80

majns oj, fu - rn fur - ste zix cum pry - zyv ste - ln. Oj,

♩= 84

helf že mir šojn, go - te - nu, zolst a - rojs fyn kej - sers hent

yn der gan - cer pri - sut - stve zol - ste nyt ge -

fe ln. Oj fe ln. 2. Vus že ho - ste mir a

zojns up - ge - tun e, ta - je - rer le - bn majns, vus majn

harc cit a - zoj cu dir, cu di ir, ix

hob dir gor nyt up - ge - tun, ta - jer le - bn majns, ix

hob zix po šet ajn - ge - libt yn di ir. Ix

di - ir. 4. Fu - rn e fur - ste fyn mir a - vek e,

ta - je - rer le - bn e majns, fil taj - xn tre - rn e ti - en

far mire gi — sn. Oj, helf že mir šojn, go - te -

nu, zolst a - rojs fyn kej - sers hent. mir zo - ln šojn ke - nen

fyn a xa - se - ne šmi — sn. Oj, šmi — sn. 5. Az

got hot mir ge - hol - fn, az di byzt a - rojs fyn kej - sers

hent, mir ho - bn un - ge - hoj - bn fyn a xa - se - ne cy

re — ej - dn, se ho - bn daj - ne el - te - rn cvy - šn

indz a še - ejd ge - maxt yn mir ho - ste far -

šaft cu - res yn le — ej - dn. Se le — ej - dn.

120. Oj, vos hostu gehat cu mir

♩=76

Oj, vus ho-ste ge-hat cy mir, yn vus ho-ste ge-

volt fyne mir, yn vus ho-ste ge-hat cy maj-ne

jin-ge ju-rn. Far-vus ho-ste mir fri-er nyt ge-zugt,

az di darfste zajn a sal-dat. Ix volt šojn lajng ajn ka-le ge-

vo-rn, yn ef-šer ta-ke xo-se-ne ge-hat. Ix

volt šojn lajng a ka-le ge-vo — rn yn

ef-šer ta-ke xo-se-ne ge-hat.

121. Fun der štub bin ix arojsgegangen

♪=138

Fyn der štib byn ix a-rojs-ge-jë-gajn-gen yn yn

droj-sn yz ajn ju-mer yn ajn klug, n maj-ne

oj - e - rn ho - bn mir ge - tun e ver - tlex klin - gen, a mo - bli -

za - cje hot men ob - ja - vet hajnt far - tug. Oj,

n'o - der maj - ne bej - ner zaj - nen svax yn e krajnk yn di

ju - rn zaj - nen ojx nyt der - baj, cy ly - gn yn ka - zar - me af der

hoj - ler bank, di - nen miz men dox ge - traj, cy traj. 3. Me

kimt mix yn ka - zar - me a - rajn - ri - fn yn ix tur zix nyt ant -

vej - gn zu - gn nejn, me git mir a byks ojf cy ši - sn, m'a pa -

pa - xe myt lajn - ge hur af majn kop cy - gejn. Oj, a

dus, zugt men, vet zajn dajn ba - hi - ter yn dajn hojz - ge - zynd darf - ste far -

ge - sn, far - vus ýz majn ma - zl ject a - zoj by - ter

ta - xn tre - rn ti ix far - gi - sn, far - gi - sn.

122. Fun dem štub zajnen mir arojsgegangen

♪=112

Fyn dem štib zo_nen mir a_rojs_ge_gajn_gen, yn yn

droj_sn yz a ju_mer myt ajn klug, se he_rn zix fyn_

vaj_tn di ge_zan_gen, di mo_bli_za_cje hot men za_

ja_vet hajnt far_tu_ug. A_zoj yz mir far_kilt ge_vo_rn

maj_ne bej_ner, dy oj_e_rn [ ] A zoj

nemt men ce_nojf in_dze_re al_te bri_der yn [

vy_der a_mul di_nen, a_zoj di_nen. 2. Cym vo_jin_ske hot men

indz ge_šykt cy_ri_fn yn me ken zax nyt der_vej_gn zu_gn

nejn, me git mir a byks af cy ši_sn yn a sol_

dat_ske hy_tl a_fn kop cy gejn. Freg ix dix, go_te_nu,

cy s'yz git a - zoj, cy ken es den a menč y - ber -
tri - gn, me trajbt indz a - vek af miz - rax zajt, far - vus kimt indz zajn
fyn der hejm far - jugt. Me trajbt indz a - vek af
miz - rax e zajt, far - vus kimt indz zajn fyn der hejm far - jugt.

123. Fun der štub bin ix in gas arojsgegangen

♪ = 138

Fun der štub bin ix in gas a - rojs - ge - gan - gen, un in
droj - sn iz ajn ju - mer mit ajn klog, n'maj - ne oj - e - rn hot ge -
ton klin - gen a mo - bli - za - cje hot men za - ja - vet hajnt far -
tog. A - le maj - re bej - ner zaj - nen švax un krank un di
jo - rn zaj - nen ojx nit der - baj, cu li - gn in ka -
zar - me af der hoj - ler bank, di - nen muz men dox ge - traj.

124. Oj vej, in tojznt najn hundert un fufcetn jor

♩=126

Oj vej, yn toj - znt najn hyn-dert yn fyf - e - ce - tn
jur z'a - rojs, oj, a na - jer pry - kaz, oj, pry - kaz, oj,
ie - dere fu-ter, tit fi - rn zajn kind a - zoj vi a
šoje-xet di rynd. Oj, rynd 2. Oj vej, fraj - tyke,
fraj - tyk e fraj - tyk cy - naxts, oj, in - dze - re
ly - pe-lex zaj-nen indz far - šmaxt, oj, far - šmaxt. Mir
vol - tn ge - gajn-gen cyn a ji dn af šo - bes, oj,
hot men nox di po - ver-ke nyt ge - maxt, ge - maxt. Mir
maxt. 3. Oj vej, šo - bes, oj, šo - bes oj, šo - bes gonc.
fri: „Na skač - ka vy - xo - di, vy - xo - di!" Cy

ho_bn mir ge _ ge _ sn, cy ho _ bn mir ge-

trin_ken a pač o_ber xaptmen cy_der_ci 1. cy

2. ci. 4. Oj vej, be _ ri_der, mir zaj _ nen far_fa_ln, mir

zaj nen yn mer_der_še hent, oje vej, mir

ho_bn ge _ ny _ men ji _ dy _ še tex_ter yn

ho_bn zej far_špilt ze_jer 1. velt. Mir 2. velt.

125 Jn tojznt najn hundert un fufcetn jor

♩=92

Yne toj_znt najn hyn_dert yn fyfe _ ce_tn jur

♩=126

yz a _ rojs a pry _ kaz, az e je _ der fu_ter zol

fi_rn zajn kind vi cym šoj_xet a 1. hin. Az e

2. hin 2. Oj, vus ken er yndz hel_fn vuse ken er yndz

♩=152

tun, mire zo_nen yn mer_der_se hent. Oj, vej,

bri_der,mir zo_nensol_dain,mir ho_bn far_spiltyndzer velt.

126. Az ix bin a klejn jingele gevezn

♩=66

Az ix e byn a klejnjinga_le ge_ve_je_zn, ge-

ve_je_zn byn ix, mo_me, na_ve,_nod, ge-

ve_je_zn byn ix, mo_me, na_ve_nod, yn e

cajt,mo_me,me hot mex up_ge_ge_bn kajn

gi_tn tueg hob ix nyt ge_hot, yn e hot 2.Vi mir

1. 2.

zo_nen cy ger_ma_nen un_ge_ky_men, dy ger-

man_ces,zej ste_jen far yndz grejt, dy ger_man_ces,zej

ste_jen far yndz grejt, di er_ste pu_le hot dus mex ge-

tro - fn, az fyn maj - ne fi - jes hot'us mex ge -

lejgt, di lejgt. 3.Vi me hot mex yn la - za - ret a - rajn - ge -

ne - men, di dok - toj - rym, zej dre - jen zex a - rem mir, di dok -

toj - rym, zej dre - jen zex a - - rem,

mir, yn a tax b - lyt lyg ix ajn - ge - zo - tn, dy

pu - les, me šlept zej fyne mir, yn a mir. 6.Jx

hob zix gu - la - jet myt ta - va - riš - čes, cy ho - ot -

dus gy - jot a tom, cy ho ot e dus ge -

jot a tom, vi že nemt men šojn dem lee - tn

bri - ji - der, er zo - ol mir šte - ln a com

127. Ix gedenk ix bin a klejnes kind gevezn

♩=80-84

Jx ge-denk, ix byn a klej - nes kind ge - ve - zn, ge-
ve-zn byn ix ba maj - ne el - te-rn ta - jer, ge-
ve-zn byn ix ba maj - ne el - te - rn ta - jer, oj,
ject byn ix dox alt ge-vo - rn ejn yn-cvan-cyk jur, a-zoj
šykt men mix yn dem gre-stn fa - jer oj, fa - jer. 2. Jeet
lyg ix yn der bol - ni - ce ge - ra - het, cvej sa-ni-
ta - rn, zej šte - jen a - rem mi - jer cvej sa - ni-
ta - rn, zej šte - jen a - rem mi - jer, oj, dy
pu - les, du - še - nu, šlept men šojn fyn mir [- - -
- - - - - - - - - - -] oj, dy - - - -]

128. Az vej dem tatn

Az veje demto_tn, ynaz veje dermo_men, vussej

ho_bn a zin a za_pas_noj. Me tit imun di sol_

dat_ske klej_der ynme šykt im, oj vej e, glax yn e

boj. Me tit im un di sol_dat_ske klej_der ynme

šikt im,oj, vejvej, glax yn e boj. 2. Oj, vi mir zo_

nen cym po_jezd ge_ki_men ojf der plaščad_ke

byn ix ge_ bly_bn, oj, štejn. Oj, vi der po_jezd hot

ojs_ge_sviš_čet, oj, ojs_ge_bro_xn hot zi ajn grojs ge_vejn, oj,

grojs ge_vejn. 3. O je, vejn nyt, mame, oje, vejn nyt, my_

ter, az got vet hel_fn vel ix ky_men, oj, cé_ryk. Di

zolst mir, oj vej, majn štib up - hi - tn, di zolst mir up - hi - tn majn

vajb yne kind. Di vajb yne kind. 4. Oj, vi mir zo -

nen af der er - šter po - zi - cje ge - ki - men, oj,

blas byn ix ge - vo - rn vi a blaj, oj, zeks teg yn di o -

ko - pese ly - gn yn e - sn dem dry - tn tug ajn

šty - ke - le brojt, oj, šty - ke - le brojt. 5. Oj vi mir zo -

nen cy der er - šter po - zi - cje ge - ki - men, oj,

tojb byn ix ge - vo - rn vi di vont. Dy er - šte pu -

le hot mir ge - tro - fn, a - rup ge - ny - men hot mir dy

rex - te hont, dy rex - te hont.

129. Dem erštn tog fun der mobilizacje

♩=72–76

Dem erštn tug fynder mobylizacje z'gevorn a

jumer yn a gevejn, dem erštn tug fynder mobili-

zacje zonen ale gešeftn geblybn štejn, dem

blybn štejn 2. Az vej z'dem tatn, n'az vej z'der mamen, vus zej

hobn a zin ava zapasnoj, me tit im un di sol-

datske klejder yn me šykt im avek glax yn e boj.

130. Ix tu dir a brivele šrajbn

♩=52–58

Ix ti[1] dir a bri[1]-va-le šra-a-bn yn

šra-bn šrab i' dire, mo me, fyn majn ge-zynt, oj, a

hont hot men mir a-rupe ge-ne-e-men; n'af

1 Didozike si klingt vi si bekar.
Это си звучит как си бекар. кл 1269

ma-ne oj - gn byn ix, mo-me-nu, blynd. Oj, a blynd. 2. Ix

lyg mir yn bol - ni - ce ge - ra - a - n-et yn

di dok-toj - rym šte - jen a - rem mir, yn dus

hare vert myt bly-jet upe-ge - go - o - sn, yn di ge -

tra-je my-ter yz ny-tu le-je-bn mir, yn dus mir.

131. Šrajbn šrajb ix a briv cu majne eltern

(♩= 104)

Šraj-bn šrajb ix a briv cu maj-ne el - te -

rn, oj, šraj-bn šrajb ix fun majn ge - zynt. Di

rex - te hant hot men mir op - ge - šo - sn, ojf

maj - ne oj - gn bin ix, ma - me, - blind. Di blind.

132 Dos fercnte jor iz ongeкumen.

♩= 76-84

Dus fer_cn_te jur yz un_ge_кi_men, vej, oj vej, dus

fer_cn_te jur yz un_ge_кi_men, far a sol_dat hot men mix

ci_ge_neje_mene vej oj, vej, far a sol_dat hot men mix

ci_ge_neje_mene, vej, oj, vej. 2.Draj teg byn ix yn

sy_rest ge_le_gn, vej, oj, vej, draj teg byn ix yn

sy_rest ge_le_gn, ix hob ge_volt majn leje_bn ge_rn,

vej, oj, vej, ix hob ge_volt majn lej_bn ge_rn

vej, oj, vej. 3.Ix byn oj_fn šlaxt_feld a_rof_ge_кi_men,

vej, oj, vej, oj, ix byn oj_fn šlaxt_feld a_rof_ge_

кi_men hob ix getro_fn majn ta_va_rišč yn blyt švy_men

vej, oj,vej, hob ix getro-fn majn ta-varišč yn blyt švymen,

vej, oj,vej. 4.Af di gri-ne fel-der vel-der, vej, oj,vej a-

af di gri-ne fel-der, vel-der lygt far-legjt dus feld myt zel-ner,

vej, oj,vej, dort lygt far-lejgt dus feld myt zel-ner, vej oj,vej.5Dort

lygt a zel-ner un a ci-re, vej, oj vej, dort lygt a zel-ner

un a ci-re, un a kastn yn un a kvi-re vej, oj vej,

un a ka-stn yn un a kvi-re, vej, oj vej. 6.Dort

lygt a zel-ner der ker-per yz im ce-ry-sn, vej, oj vej, dort

lygt a zel-ner der ker-per yz im ce-ry-sn fyn,zajn har-cn tit blyt

gi-sn, vej, oj vej, fyn zajn har-cn tit blyt gi-sn, vej, oj vej.

7. Kimt a fej_gl un_cy_fli_jen, vej, oj vej, kimt a fej_gl un_cy_

fii_ jen štelt zax oj_fn zel_ner up_cy_ri_ jen, vej, oj vej, yn

štelt zax oj_fn zel_ner up_cy_ri_ jen, vej, oj vej.

133. Dos fercnte jor hot zix ongehojbn

♩=69–76

Dus fer_cn_te jur hot zex un_ge_hoj_bn, oj, oj,

oj, oj, oj, oj, oj, dus e fer_cn_te jur hot zix

un_ge_hoj_bn, in za_pas hot men mix ge_ ne_men, oj

vej, oj, ra ra ra ram. In za_pas hot men mix ge_

ne_ men oj, vej vej. 2. Oj, vej, ndi Kar_pa_tn zo_nen

mir ge_lo_ fn, oj vej veje, veje, vej, oj, yn di Kar_

pa_tn zo_nen mir ge_ lo_ fn, brojt myt vo_ ser ho_bn

134. Ojf di felder, grine felder

♩= 84

3.Ojf di fel - der gri - - ne fe - el-der, oj a

ta-la, la-la la, oj, of di fel-der, of di

gri - neje fele - der dor-tn lygt far - vor - fn a

jin - gere zele - ner, oj, ta, ta la la la la, dort

lygt far-vor-fn a jine - gere zele-ner, ta la ta la ta la

lam. 4.Yn zajn lajb yz ime ceje - ry - en,

ta la ta la la la lam y - yn zajn lajb yz zex

im ceje - ryje - sn, se tit dox fyn zajn lajb e dus

bly - jet up - e - gi - je - sn, na ta la la la la

tam, Oj, se tit dox fyn zajn lajb dus blyjet up - e -

gi - je - ji - sn, ta la la la la la lam.

5. Oj, di foj - gl, švar - e - cer - e foj - e - gl, e ta la

ta la la la lam, oj, oj, di foj - gl, di

ta - je - rer foje - gl, na dir maj - ne hen - te - lax yn

gi' mir daj - ne oje - gn, aj ta ta la la la

tam oj e, na dir maj - ne hen - te - lax yn

gi' mir daj - ne oje - gn, ta la la la la la tam.

6. Ven kon ve _ rn dy zomd ce _ ry _ nen, ta la la la la la

tam, oje, ven kon ve _ rn dy zomd ceje _ ry _ nen,

dens mult vet majn mon _ fy _ nem keje _ ver e ky _ men, oj

ta ta la ta la _ la, oj e, dens mult vet majn

mon fy _ nem keje _ vere ki _ men, ta la la la la la lam.

135. Oj, dos fercnte jor hot zix ongehojbn

♩= 126

Oj dus fer _ ce _ te jure jot zix un _ ge _ hoje _ bn, oj e veje vej yz

mir, (1 oj, dus fer _ ce _ te jur hot zix un _ ge _ hoje _ bn, oj, far e a

zele _ ner hot men mix ge neje men, oj, vej, veje, veje, (2 vej, oj,

far a zel e _ ner _ hot men mix ge _ ne _ men e, oj, vej, vej.

Var. 1) 2)

136. Dos fercnte jor iz ongekumen

♩=72

Dus fer_ce_te jur yz un_e_ge_ki_men, vej_je,

♩=96

vej, duse fer ce te jur yz un_e_ge_ki_ji_men,

hot mene dem za_pas far_neje_mene ve_ej, vej, a_zej

♩=88

hot men dem za_pas far_neje_mene, vej, vej.

137. Dos fercnte jor iz ongekumen

♩=116

Dos fer_cn_te jor iz on_ge_ku_men oj vej,

dos fer_cn_te jor iz on_ge_ku_men, far

a soldat hot men mix cu_ge_nu_men, oj vej, far

a sol_dat hot men mix cu_ge_nu_men oj vej.

138. Dos fercnte jor iz ongekumen

(♩=104)

Dos fer-cn-te jor iz on-ge-ku-men, vej der ma-men, vej, far

a sol-dat hot men mix cu-ge-nu-men, vej der ma-men, vej.

139. In drojsn gejt a regn

(♩=116)

Jn droj-sn gejt a re-gn s'vet dox ve-rn a

blo-te, me hot dox mix cu-ge-nu-men, na-

zna-čet in pe-xo-te, me xo-te.

140. In drojsn gejt a regn

♩=126

Yn droj-sn gejt a re-gn, se vet dox zajn a

blo-te, me hot na-zna-čet majn ta-jer lej-bn

yn de-vja-te ro-te. Me ro-te. 2.Vi er yz a-

hin ge-ki-men, der-šro-kn yz er ge-vo-rn. A-

hejm, a-hejm hot zax im far-volt yn yz fyn

dor-tn u-ge-tro-tn, a-tro-tn. 3.Vi er

yz a-hejm ge-ki-men, hot kej-nem nyt ge-tro-fn, y

ject hejs ix šejn a trej-fer fyn po-li-cje an-

tlo-fn. 4.Vi po-li-cje hot zix nor der-vyst

fyn majn tun ky-men, a-rajn-ge-šykt hot men

Po-li-šu-kn, me zol mix zi-xn yn ge-fi-nen, a-

fi-nen. 5.Vi Po-li-šuk yz a-rajn-ge-gajn, a-

ru'- ge - ny - men dus hy - tl, yn vu' že ti - ste du,

1.
jin - ger - mon, vajz mir dajn vajs kvy - tl, yn

2.
kvy - tl. 6.Yn drej-sn yz er a-rojs-ge - gajen-gen:„yn

max nyt un kajn ge - ri - der;" a ru - bl yn hont a

1.
rajn-ge - štypt yn zol er zajn a gi-ter bri - der, a

2.
bri - der. 7. Ject byn ix a faj - ner menč, a

ba - le-bus's an ej - dem, az ix der-zej nor

1.
2.
Kra-sni-čen-ken an - tlejf ix af dem beje-dem, az beje - dem.

I Arbeter-lider.

1. Arbet, ekspluatacje un nojt.

1.

1. Šver un biter vi der tojt
Azoj i'dox nor dem arbetorers lebn,
|: Oj, az far dem trukenem štikele brojt
Muz er zajne kreftn avekgebn. :|

2. Oj, ale tog |: vinč ix mir dem tojt, :|
Beser volt ix nit geven gebojrn vern gor
Ejder cu lajdn aza bitern nojt.
Se mir fincter di teg, se mir biter di jor,
Oj, ale tog vinč ix mir dem tojt.

3. Oj, x'kum arajn inderfri un štel mix avek
|: bam baleboes af der tir, :|
Un smeje nox nit ojsrejdn a hojex vort.
|: Ix hob dox mojre, er zol nit opzogn mir,
Un zol nit cunemen a cvejtn af majn ort. :|

2.

Ix štej dox uf gancfri,
Ix zec mix cum genej,
In harcn iz fartruknt
Un x'vil a glezl tej.
Oj, vist un vej
Iz cu majne junge jorn,
Vos ix bin fun dr'hejm avekgeforn.

3.

1. Ajn šnej, mame, ajn šnej, muter,
|: Ajn šnej, mame, mit ajn regn... :|
|: Un majn mame hot mix ojsgexovet,
Oj, fun dem šnajders vegn. :|

2. Der šnajder šelt un bagrobt —
|: Un me muz dos ales cu lajdn, :|
|: Un majn mame hot mix ojsgexovet
Funem šnajders vegn. :|

3. Az ix kum halb zeks a zejger,
|: Oj, zogt der šnajder, s'iz gut, :|
|: Un az ix kum, oj, cen minut špeter
Capt er mir majn blut. :|

4. Oj vej, mame, oj vej, muter,
Ix gej durex [1]) in mark,
Ix vil zix epes kojfn,
|: Tut a kling der zvonok —
Muz men gixer lojfn. :|

[1]) Durx.

4.

1. A šnej, mame, a šnej muter,
|: A šnej, mame, mit a regn... :|
|: Oj, du host mix ojsgexovet
Fun dem šnajders vegn. :|

2. Oj, bam šnajder, oj, bam šnajder
|: Iz dox zejer biter, :|
|: Dem dritn tog a štikl brojt ojfesn
Abi ba dir, majn libe myter.[1]) :|

5.

1. Tog azojvi naxt un naxt azojvi tog
|: Un nejen, un nejen, un nejen... :|
|: Helf mir šojn, goteńu, majn šejner zol šojn kumen
Un fun der arbet zol ix avekgejn. :|

2. Noxamol genejt un videramol genejt,
|: Genejt un genejt un geštoxn... :|
|: Oj, du ziser goteńu, du vejst dox dem emes,
Az majne bejner zajnen mir cebroxn. :|

6.

1. In drojsn gist a regn, in drojsn gist a regn
|: Un se šit a šnej, a šnej... :|
|: Azoj zajnen avekgegangen ale majne junge jorn,
Zicndik štendik bam genej, bam genej. :|

2. Tog azojvi naxt, naxt azojvi tog,
|: Kesejder mit der nodl nor geštoxn... :|
|: Oj, du, got, du vejzt dox, oj, dem emes,
Az majne bejner zajnen mir cebroxn. :|

3. Cebroxn zajnen majne bejner, vejsn vejst nit kejner,
|: Nor ejn got alejn, alejn... :|
. . . .
. . . .

7.

1. Oj, bin ix mir a nejterke,
Di nodl af majn farmeg,
Ix darf zix šojn nit zorgn
Far morgedike teg.

2. Ix darf zix mer nit zorgn,
S'iz mir nit kajn nojt,
Ix kon zix mir fardinen
Af majn štikele brojt.

3. Fun šuxn un fun klejdn
Vejst der magazin,
Er vejst nit fun kajn lejbn
Dos gelt ahincutin.[2])

4. Nejn, nejn, mejdele,
Max-že glajx di not
Un dos šejne hemdele
Zol lign akurat.

[1]) muter.
[2]) ahincuton.

5. Az ix bin geven ba majne eltern
Bin ix geven celozt,
Hajnt kum ix cu zej
Bin ix ba zej a gost.[1])

8.

1. Ba di mašinen ajngebojgn
Zic ix, mameńu, dajn ejncik kind,
Oj, jeder bejndele cunojfgecojgn,
Fun der arbet ver ix šir nit blind.

2. Kajn iberike zaxn zix nit farginen,
Vajl di kopke kumt on zejer šver.
Un baderbaj hob ix mir inzinen,
Az mir helfn hot nit ver.

3. Ba undzere jidn iz zix ojx a mineg,
Az on kajn nadn maxt men nit kajn glik,
Nor mit majn lebn volt ix geven cufridn,
Oj vej, mame, an antik.

4. Vi s'kumt nor cu dem knasmol,
Me derlangt di tnojim in di hent,
Vi ix gib a kuk —
Un majn muter zict un kvelt.

5. Libe muter, tajerer foter,
Vos-že kvelt ir acind? —
Ci vejst ir den, ci hot ir šojn bavornt
Ajer ejnunejncik kind?

6. Vi se kumt nor nox der xasene,
Me vert a muter fun a kind,
Un der man — er fort avek,
Er fort avek on a „zaj gezynt".[2])

9.

1. Oj, in fabrik zic ix ajngebojgn
N'azoj zic ix an orem kind,
Oj, majne glider cunojfgecojgn,
Az fun majn arbet ver ix šir nit blind.

2. Cunojfgenumen, oj, ale kojxes
Avekgelejgt ojf a zajt,
Un majn mojex vert mir ojsgetruknt,
Az cu n'a šidex iz šojn nit vajt.

3. . . . .
Est er nadn, trinkt dos blyt,[3])
Oj, fun majn lebn vel ix zajn cufridn,
Ix vel nox hobn an antik.

10.

1. Oj, ba majn arbet tu ix zicn,
Oj, ongebojgn, ix orem kind.
|: Oj, jeder bejndele cunojfgecojgn,
Az fun majn arbet ver ix šir nit blind. :|

---

[1]) gast.
[2]) gezunt.
[3]) blut.

2. Oj, x'hob geklibn a kopke cu na kopke,
Vajl di kopke, zi kumt on šver.
|: Oj, vider hejb ix zix on cu barexenen,
Az cu kajn šidex iz šojn ojx nit vajt. :|

3. Oj vej, mame, oj vej, muter,
Dem vos ix hob lib — iz er šojn do.
|: Arojsgenumen hob ix majn prac'e,
Me šrajbt šojn tnojim in a guter šo. :|

4. Oj, vi m'hot di tnojim ongešribn
Azoj hot men mir cugetrogn cu di hent,—
|: Vi a štejn bin ix geblibn zicn
Un majn mame — zi vert cekvelt. :|

5. Oj vej, mame, un oj vej, muter,
Oj, vos-že verstu azoj cekvelt,
|: Ci hostu mix bavornt mit a gut mazl,
Ci hostu mix bavornt mit a guter velt? :|

6. Abi zi bakumt nor dem nomen mame,
Azoj vert zi on di kojxes mit dem gezunt.
|: Zi vert šojn on di kojxes,
Vos mejdlvajz iz geven. :|

11—12.

1. Ba majn mašindl (mašindele) [1]) tu ix zicn,
Ongebojgn, ix (ajn) orem kind,
|: Jedn (un jeder) bejndele cunojfgecojgn
Un (az) fun majn arbet ver ix šir nit blind. :|

2. Azoj di kopke hob ix cunojfgeklojbn,
Oj, avekgelejgt hob ix zi (es) ojf a zajt.
|: Oj, majn mojex vert mir cefaln
Un (az) cu kajn šidex iz šojn ojx nit vajt. :|

3. Vi a kopike cunojfgeklojbn,
Ix hob gemejnt, az es iz šojn do...
|: Vider hejb ix zix mir on baklern,
Me šrajbt šojn tnojim in a guter šo. :|

4. Me hot di tnojim nor ongešribn,
Majn mame zet, az zi vert cekvelt,
|: Zi hot šojn ir ejncik kind bavornt
Zi zol farmogn a štikl brojt. :|

5. Viazoj bakumt zi dem nomen mame,
Zi vert farbundn mit a klejn kind;
|: Viazoj bakumt er dem nomen tate—
Er fort avek on a „zaj-gezynt". [2]) :|

13 – 14.

1. A gance vox, a gance vox
Zic ix af majn (der) kol'ke,
Dem ejnem tog šabes
Farkem ix zix majn (di) pol'ke.

---

[1]) Klenere variantn, veln vi vajt meglex gebraxt vern in klamern.
[2]) gezunt

2. X'farkem zix mir majn pol'ke [1])
Un lejg mir ojs di hor,
Un gib (ix tu) a kuk in špigele —
Nito cu mir kajn por.

3. Ix gej arojs in drojsn,
Un ix gej arajn in štub—
Majn mame tut mix šeltn:
„Zolst hobn azojne (azelxe) veltn!"

4. Oj, cores, ńeprijatnost'
Se maxt ba mir nit ojs,
Abi me zogt mir: „Maničke,
No ńe b'espokojs'".[2])

15.

1. A gance vox horevet zi
Bam šnajder ojf der kol'ke.
Se kumt der frajtek farnaxt—
Vert zi fun der arbet vol'ne.
Zi vašt zix ojs dem kop,
Zi franzirt zix on dem čub,
Zi usp'ejet nit esn di lokšn mit der jux,
Az zi z'šojn in štub nito.

2. Zi xapt dos rojte šalexl
Far impet af ejn ojer.
Zi hot kajn cajt nit mit kejnem cu rejdn,
Vajl der šejner vart bam tojer.
Zi gejt mit im arum
Biz cvelf azejger afdernaxt
Un af morgn naznačet zi im
In tancklas af a zejger axt.

3. Mit cores un ńeprijatnost' iz zi štendik gevojnt,
Se maxt šojn ba ir nit ojs.
Dem erštn pečatek xapt zi ojs funem dvornik:
„Čevo ti mńe tak pozdno b'espokojiš".
Zi xapt arojs a pitakl
Un štupt dem dvornik ynter,[3])
Zi iz šojn garantirt
Cu gejn mitn šejnem a ganc vinter.

4. Dem cvejtn pečatek xapt zi ojs fun der muter
Ven zi kumt nor arajn in štub.
Ven zi kumt nor arajn in štub arajn
Hejbt di muter zi on cu šeltn:
„Oj, majn toxter, vestu lign in dr'erd,
Du vest firn azojne veltn.
Du gejst arum mitn šejnem
Biz cvelf a zejger banaxt.
Ix derken dox šojn in dir,
'St im naznačet af morgn afdernaxt".

5. Vi zi derzet a xasene
Ba ir xavertes a frajntl,
Ojf der xasene muz zi gejn,
Zi muz dox xapn a tencl,

[1]) Var. Farkem ix zix di pol'ke
[2]) Var. Abi majn kotik zogt mir:
„Ax, ty ńe b'espokojs'".
[3]) unter.

Der šejner iz raspor'aditel',
Un zi tanct noxn klang,
Un af morgn barajst er zi —
Kumt zi in a cerisenem pal'to.

16.

1. — Oj, ix hob šojn nit kajn kojex ba majn arbet ajncuzicn,
Un majn mame zogt, az zi zet dos nit arojs, oje vej...
|: Oj, du hob af mir raxemones un du ver far mir a xosn,
Oj, du nem mix fun der vister fabrike arojs. :|

2. — Oj, v'azoj zol ix dix fun der fabrike arojsnemen,
Az ix hob an eltere švester fun mir, oje vej,
|: Oj, az got vet mir helfn, az majn švester vet a kale vern,
Oje, xasene hobn, oje, vel ix far dir. :|

3. — Oj, a vistn sof, oje, zol dajn mame hobn,
Un af ire fis zol zi nit kenen gejn af der velt.
|: Oj, aza skore pomešč, vos er fort arum iber der gancer velt,
Er vet zi nemen on klejder, oj, un on a kopke gelt. :|

4. — Oj, vos hoste, l'ubele, cu šeltn majn mamen,
Du šelst majn mamen—iz glajx azojvi mir, oje vej,
|: Ot 'est zen, l'ubeńu, az der xarakter vet zix ba ir bajtn,
Vest nox zajn amol ba ir di ongelejgte šnir".[1]) :|

17.

1. — Ix hob šojn nit kajn kojex, oj, ba majn arbet cu zicn,
|: Oj, n'af majn ponem zet kejner nit arojs, :|
|: Oj, hob šojn raxmones un ver far mir a xosn,
Fun der vister arbet nem mix šojn arojs. :|

2. — Ix volt šojn far dir, oj, a xosn gevorn,
|: A xosn vern [verst dox] ništ alejn, :|
|: Oj, ix bin a jingele mit ejgene gedanken,
Az ix barexn, ci ix darf cum priziv štejn. :|

18.

1. Oj, undzere jorelex gejen undz avek
Mit hic un mit rojex, oj, oj.
|: Git nor a kuk, vi a jid fun zexcik jor,
Er hot šojn, oj, mejn fun undz kojex. :|

2. Azojvi a mil, vos zi arbet kesejder,
Hot zi ba got an opštand,— oj, oj.
|: Šabes farnaxt, vi me zet nox nit kajn štern,
Mir haltn šojn dos fajer in der hant. :|

3. Oj, zumer in di hicn un vinter in di keltn,
Oj, saj batog un saj banaxt — oj, oj.
|: Faršoltn zol vern derdoziker menč,
Vos er hot dos bekeraj ojsgetraxt! :|

[1]) šnur.

19.

Oj, undzere kojxes, oje, gejen undz ojs,
|: Az, ir nemen cu in hic un in rojex, :|
Afile der menč fun zibecik jor
Hot er nox kojex mer fun undz.
. . . .
. . . .

20.

1. Di baleboste gejt arajn, hop dunaj, dunaj,
Xevre, xevre, štil zol zajn, hop dunaj, dunaj.

2. Di baleboste štejt un kukt, hop dunaj, dunaj,
Xevre, xevre, arbet gut, hop dunaj, dunaj.

3. Di baleboste štejt in kix, hop dunaj, dunaj,
Xevre, xevre, varft mit štex, hop dunaj, dunaj.

4. Di baleboste štejt in zal, hop dunaj, dunaj,
S'vert in ir cezect di gal, hop dunaj, dunaj.

5. Di baleboste kojft sxojre, hop dunaj, dunaj,
S'zol ir zajn makes-bxojres, hop dunaj, dunaj.

6. Di baleboste štejt af der tir, hop dunaj, dunaj,
Xevre, xevre, a make ir, hop dunaj, dunaj.

7. Di baleboste štejt af der švel, hop dunaj, dunaj,
S'zol fun ir vern a tel, hop dunaj, dunaj.

8. Di baleboste gejt arojs, hop dunaj, dunaj,
Xevre, xevre, laxt zi ojs, hop dunaj, dunaj.

21.

Di madam Rabinovič gejt arajn mitn pl'ušenem sak, mitn fejenem kolner,
Mejnt, az zi di klige.
Di gance raboče zogt,
Az z'iz formal'ne mešige.[1])
Hul'e, kapcn, vos darfstu zorgn,
Vos darfstu zorgn, vos se vet zajn morgn,
Hul'e, kapcn, dir felt ales,
Hul'e, kapcn, frejlexer dales.

22.

1. Di mašines klapn, di reder, zej drejen zix,
In fabrike z'a raš mit a gevald,
|: Oj, vej, nemt zix cunojf, švester un brider,
Lomir ale bafrajen undzer land. :|

2. Dem arbetorers lebn iz a gemučet lebn,
Er horevet dox tog azojvi naxt.
|: Oj, er hot nit kajn kojex di bejner ojscuglajxn,
Di balebatim mučen im banaxt. :|

3. Her šojn uf cu vejnen, her šojn uf cu klogn,
Un max nit af der arbet kajn trer.
|: Oj, se vet bald arajnkumen an Adeser sojxer
Un nemt di arbet kajn Ades avek. :|

---

[1]) Mešuge.

4. Loz er šojn kumen, loz er šojn nemen
Di arbet kajn Ades avek.
|: Oj, mir hobn zix derlebt, mir veln zix derlebn,
Mir arbetn fun zibn biz zeks. :|

5. Gejt arajn der balebos, gejt arajn der balebos —
Un zogt, az mir zajnen gerext.
|: Oj, er zogt mir hobn bixelex, mir zajnen cicilistelex,
Mir rejdn af Mikolken šlexts. :|

6. Kak on zav'edysči, kak on pravl'ajušči,
Kak on raskošno zivjot —
|: Oj, čaj vypivajet, gazetki vyščitajet,
Vs'o na podlom s'erdce golova. :|

23.

1. In drojsn iz fincter, in drojsn iz xmarne,
Un se vet bald gejn a šnej, a šnej...
|: Azoj zajnen avekgegangen ale majne junge jorn
Zicndik štendik bam genej, bam genej... :|

2. Hodi šojn cu vejnen, hodi šojn cu klogn,
Du vest maxn af dajn arbet a flek, a flek...
|: Ot, bald vet arajngejn der majster, der merder
Un trajbt undz ale fun danen avek. :|

3. Di mašinen gejen un di reder drejen,
Un in cimer iz hejs, iz hejs...
|: Azoj zajnen avekgegangen undzere junge jorn
Mitn blutikn švejs... :|

4. Zajne kinder gul'ajen, zei lejenen dort gazetn,
Zej zogn — šokolad iz zis, iz zis...
|: Zoln zej farzuxn dem tam fun der arbet
Cu ojsštejn a tog af di fis, di fis... :|

5. Viazoj zoln mir nit mekane zajn dem balebos alejn,
Viazoj er lebt zix ojs barut zajne jor.—
|: Er zict in traktir un trinkt a flešl bir
Un jorn ale arbetn af im, af im... :|

6. Kak-že ńe zavidovat' našemu xoz'ainu,
Kak on roskošno zivjot, živjot.
|: Čaj vypivajet, gazetu on čitajet,
A nam rabočim otdyx ńe dajot. :|

24.

1. Viazoj zol ix nit mekane zajn dem majsters lebn,
Er lebt zix šoin, ze ix, vi ajn graf.
|: Er trinkt di gute vajnen, er rojxert di cigarges
Un ejgt dos alc afn arbeturer arof. :|

2. Viazoj zol mir gor ajngejn di klejder, majn gul'ajen,
X'lebn, az se gejt mir gornit ajn.
|: Az ix tu zix dermonen, az morgn zeks dem zejger
Badarf ix šojn in masterskaje zajn. :|

3. Di mašines klapn, di ajzns, zej čaden,
In štub iz ajn rojx un s'iz hejs.
|: Der kop vert ojsgedart, di ojgn vern tunkl
Nor fun horevanje un fun švejs. :|

4. Her šojn uf cu vejnen, fargisn mit di trern,
Du maxst dox af der arbet a flek.
|: Ot bald vet arajnkumen der majster, der merder,
Er trajbt dix fun dajn arbet avek. :|

5. Me hot dox undz untergešribn di bixlex,
Me hot undz zajavet raščot.
|: Me hot nox af undz ojsgetraxt — mir zajnen socjalistn,
Mir viln nit кajn kejser un glojbn nit in got. :|

2. Štrajk-lider.

25.

1. Ir, balebatim, ir merder,
Vos capt ir fun dem arbeturer dos blut?
Ir mejnt, az di milxome vet ajx glikn,
Ir mejnt, se vet ajx tomid zajn gut?

2. Se zol afile dunern un blicn,
Se meg afile untergejn di velt —
|: Axt šo in tog veln mir zicn
Dos iberike vet ajx kostn gelt. :|

3. Mir hobn ale jorn gehorevet,
Biz mir hobn di svobode derlebt,
Un ycter — iz dox ongekumen Petl'urovces
Un viln di svobode curik.

4. Nor mir veln gejn biz dem blyt,[1])
Mir nemen di svobode curik.
Mir veln gejn biz dem blyt
Mirn nemen di svobode curik.

26.

1. Arbet der šnajder a gance vox
Fardint er a giln mit a lox.
|: Ot azoj nejt a šnajder,
Ot azoj klopt er cu. :|

2. Farajorn, nit hajnt gedaxt,
Hobn mir gearbet a gance naxt.
|: Ot azoj nejt a šnajder,
Ot azoj klopt er cu. :|

3. Undzer struc'ke [2]) hot ongemaxt,
Mir arbetn šojn mer nit fun axt biz axt.
|: Ot azoj nejt a šnajder,
Ot azoj klopt er cu. :|

27.

1. Musje Maxovski, vos capt ir mir majn blyt,[1])
Ale menčn lozt ir arbetn, mir ejnem, oj, nit.
Mir veln ajx bafeln [. . . . .]
Mir veln ajx ojsbrenen mit olin ajere ojgn.

---

[1]) blut.
[2]) instrukcie fun komitet? obstrukcie?

2. Azoj hot er zix ongehejbn kačen vi a fajl fun bojgn.
„Oj, gevald, menčn, ix hob šojn nit kajn ojgn".
Azoj hobn zix ongerufn ale mitamul:
„Ades iz dox ajn grojse štot, vi s'iz do ajn gošpitul".

28.

1. Lipson iz a balebos
M'et im far der noz nit firn.
Zej viln ajn nabavke,
Zej veln zi ojsfirn.
Zej viln ajn nabavke,
Zej hobn es di vert;
— „Un az ir vilt nit gebn—
Vet ir maxn šlext".

2. — „Oj, šlexte mejdlex
Un vejst ajx der rix,[1])
Ir vilt a nabavke,
Ir zogt—s'iz tajer šix.
Ir vilt a nabavke
Ir hot zi nit di vert".
— „Un az ir vilt nit gebn—
Vet ir maxn šlext".

3. — „Oj, Avrom Dovid,
Zej viln a nabavke,
Zej viln a nabavke,
Zej maxn zabastovke.
Zej viln a nabavke,
Zej šrajen af di cejn,
Un tu zej entfern:
„Ix vel nit gebn, nejn!".

4. Rabinovič mit Lipsonen
Hobn zix gemaxt ejn hant,
Zej hobn ufgeklept
Objavl'en'es af der vant:
—„Drajsik kopkes ojf dem tojznt
Gib ix dem narod,
Un az zej veln nit nemen,
'eln zej gejn af „čorne xod".

5. Papirosnices, kardonščikes
Hobn zix gemaxt ejn hant,
Zej hobn ufgeklept
Objavl'en'es af der vant:
„Fercik rubl dem xojdeš
Vil der narod
Un az ir vet nit gebn,
Veln mir gejn „paradne xod".

6. Lipson iz dox durxgegan,
Dos kvitl ibergelejent,
Er hot ibergelejent,
Er hot okoršt nit gevejnt.
Fun zint er iz balebos,
Gehert hot er dos nit,
Di paršive mejdlex,
Zej capn im dos blyt.[2])

---

[1]) ruex.
[2]) blut.

29.

1. — „A gut morgn ajx, Rabinovič“. — „A gut jor ajx, Josl Lipson,
Vos hert zix ba ajx in fabrik?“.
|: — „Ba mir in fabrik iz ajn bure mit ajn stačke,
Di arbeter zuxn ba mir glik. :|

2. Oj, arbetn vos vejniker un sxires vos mer,—
Dos 'et men ba mir nit ojsfirn.
|: Ot 'il ix arajnfirn policje mit žandarmeske
Vet men ajx šojn ale arestirn. :|“

3. Policje mit žandarmeske drejen zix arum:
„Mit di arbeter kon men gornit maxn.
|: Git zej šojn op, oj, ales, vos zej trebeven—
Mejn kajn zabastovkes nit maxn.“ :|

4. — „Oj, ales, vos zej fodern, vel ix zej ništ gebn,
Dos veln zej ba mir nit ojsfirn.
|: Ix vel majn fabrik kajn zagranice arojsfirn,
Un zej vet men do ale arestirn“. :|

30.

— „A gut morgn dir, Mojške“. — „A gut jor, Josl Lipson,
Vos hert zix epes ba dir in fabrik?“
— „Ba mir in fabrik iz a l'arem mit a stačke,
Di arbeter zuxn ba mir glik.
. . . .
. . . .

31.

1. — „A gut morgn dir, Avremele“.— „A gut jor dir, Mejer,
Vos hert zix ba dir in fabrik?“
— „Ba mir in fabrik iz a bunt mit a stačke,
Arbeturer zixn ba mir glik.

2. Arbetn vos vejniker un gelt vos merer,
Zej veln dox ba mir nit ojsfirn.
On gejt dox bald arajn der žandarmeske polkovnik,
Vet er zej ale arestirn“.

3. Azojvi der žandarmeske iz arajngekumen:
„Mit kajn raboče kenen mir gornit maxn.
Ir git zej di nabavke un axt šo in tog arbetn
Veln zej kajn stačkes nit maxn“.

4. |: Daloj di kulakn un nagajkes un kozaken,
Di trebevan'e veln mir ojsfirn. :|

32.

1. Af Maloarnautske un Puškinske, ba Popovn in fabrik—
Hot zix ongehojbn zejer a grojser bunt.
Der bunt iz gevorn iber a nabavke:
— „Tomer vet ir undz nit gebn—veln mir maxn a zabastovke.

2. Cen kopkes afn tojznt iz dox nit kajn sax,
Git undz di nabavke, anit gejen mir af glax.[1])
Git undz di nabavke vet ir maxn beser,
Tomer vet ir undz nit gebn—git undz op di peser“.

[1]) glajx

3. Gordovyje, nadzirat'eli na fabriku prišli,
Podn'ali nagajki i kriknuli: „židy!
S'adt'e na rabotu, ja vam govor'u,
Jesli vy n'e s'ad'et'e—v t'urmu posažu".

33.

1. Der bunt iz gevorn
Iber a nabavke,
M'hot nit gevolt gebn
Iz gevorn a zabastovke.

2. Ba Landesmanen in fabrike
Iz gevorn a gerider,
Dort hobn zix cebuntevet
Di švester un brider.
Zej hobn zix cebuntevet,
Se gevorn a gešrej,
S'arajngegangen policije —
„Policije daloj!"

3. Policije z'arajngegan
Hot men gegebn a gešrej:
„Zaberit'e vot eti buntovščiki
Tol'ko poskor'ei!"
— „Hert nor ojs, Kromberg,
Ir vet es nit ojsfirn,
Undzere raboče
Vet men nit arestirn".

4. Azoj hobn mir zix ojsgezect
Ale ojf di tišn,
Azoj hot men gegebn
Fiškinen cu visn.
Fiškin iz arajngekumen:
— „Vos tut ir do štejn?
Ver se vil nabavkes—
Meg zix gejn a hejm".

5. Fiškin hot gemejnt,
Az er vet maxn beser.
Mir hobn gegebn a gešrej:
„Git undz op di peser!".
„Oj, musje Fiškin,
Ix kon es nit farštejn—
Opcugebn di peser
Dos kon ix nit alejn".

6. Azoj hobn mir zix ojsgezect
Ale af di tišn,
Azoj hot men gegebn
Landesmanen cu visn.
Landesman iz arajngekumen:
— „Kinder, vos iz dos?
Ix bin der grojser Landesman,
Ix firt mix ba der noz".

7. Ruft zix on Fiškin:—
„Vos iz hajnt far a velt?
M'hot eršt gelozt di fabrike,
M'hot zi šojn, oj, geštelt".
— „Hert nor ojs, Fiškin,
Ir mejnt mir hobn fargesn
Vi lang hot men ajx getrogn
In ostrog arajn dos esn".

8. — „Oj, hert nor ojs, kinder,
Ir vet dos nit ojsfirn,
Biz tojznt kerblex vet mix kostn—
Me vet ajx arestirn.
Ejn šo esn
Gib ix ajx nabavke“.
— „On der šo esn
Vet nox zajn a zabastovke“.

9. Me hot dox undz šojn untergešribn,
Undzere bixlex,
Me hot undz šojn zajavet,
Me git undz šojn raščot.
Me hot undz nox ongešribn
Mir zajnen socjalistn,
Mir viln nit kajn kejser,
Mir glojbn ništ in got.

Cugobn.

Meščaniše un parodistiše gasn-lider un kupl'etn af der štrajk-teme (1903—1906). [1])

34.

1. In ale gasn vi me gejt
Hert men zabastovkes,
Jinglex, mejdlex, kind un kejt
Šmisn fun pribavkes.
Vi me gejt hert men: „brider,
Lomir lebn fraj!
Genug šojn, kinder, borgn, lajen,
Arbetn getraj.
Genug dem šlextn buržer,
Er capt undz vi ajn pjavke.
Nor pošet, brider, on fantaz'e.
Maxt a zabastovke!“

Ti di ra la la la la la...

2. A šnajder-mejdl ojsgeblejxt,
Zi kumt a hejm nit cufridn,
Zi šrajt: „genug šojn zajn a knext
Fufcn šo cum jidn“.
Vi lang iz zi geven
A proste gevejntlexe modistke,
Acind gejt zi di hor cefloxtn
A piskl vi an artistke.
Zi šit mit verter gor on šir
A gance filozofke—
Zi šrajt: „di arbet lejgt avek
Un maxt a zabastovke!“

Ti di ra la la la la la...

[1]) Didozike antiproletariše karikaturiše „štrajk-lider“ zajnen interesant dermit, vos zej vajzn af a naketn ojfn di filisteriše, bahaltn-fajntlexe un derbaj fort ertervajz cupasleriše baciung fun klejnbirgertum cu di kamfn fun proletariat in der cajt fun der eršter rusišer revol'ucie. Mir hobn do far zix a bojletn bajšpil af voser ojfn di reakcionere klejnbirgerlexe ideologie bamit zix arajndringen un virkn afn arbeter mit der hilf fun folklor.

3. A Jungerman, a inteligent,
Er redt zix vejnik gešlifn,
Cum šrajbn hot er cvej gildene hent
Un lipelex af šrojfn.
Kinstlex redt er rusiš gut—
Jidiš nit kajn vort,
Oj, lange hor mit švarce vonces
A kapcn perve sort.
Er git zix a štel far ajn kasir,
Er maxt a samandirovke (?)
Farnemt di kase biz dem šir
Un maxt a zabastovke.

Ti di ra la la la la...

4. Dort lojft a muter un šrajt gvald,
Ir toxter iz mešuge,
Zi hot cuton mit klek-papir,[1])
Epes aza kluge.
Zi hot xavejrim, vejst zej d'rix [2])
Xmurne lajt in briln,
Lange hor mit vajse šix,
Tut gor dem kop dyln.
Ox un vej, majn toxter,
Zi iz gevorn grobe, davke.
Zi krejnkt šojn bald drajfertl jor
Nox zejer zabastovke.

Ti di ra la la la la...

5. Dort šrajt a dame cu ir man
Zi darf hobn gelt af klejder.
Se vet kumen di goldene cajt
Cu forn in di vareme bejder.[3])
Er iz dox ir trejf paskudne,
Zi ruft im on: „doxl'ače,
Du zolst afile dem tojt bakumen
Darf ix hobn a dače.
Du zolst afile špringen capom,
Darf ix hobn majovke,
Ojsfirn vel ix minastam
Fun undzer zabastovke".

Ti di ra la la la la...

6. [. . . . .]
Ix zing, vos ix ken,
Ix horeve štendik mit majn kojex,
Ix zing ajx mit a bren.
Ix zing ajx lider fun der velt,
Kedej es zol ajx gefeln.
Ix zing ajx lider fun der velt,
Ix zing ajx azoj lovke,
Fargest nit, brider, ix darf hobn gelt—
S'iz nox der zabastovke.

Ti di ra la la la la...

[1]) revol'ucionere literatur, gedrukt af papiros-papir (bibule).
[2]) der ruex.
[3]) beder.

35.

1. In ale gasn vi me gejt
Hert men zabastovkes,
Jinglex, mejdlex, kind un kejt,
Me redt šojn fun pribavkes.
In ale gasn tut men šrajen:
„Brider, lomir lebn fraj!
Guneg šojn, brider, borgn un lajen:
Un horeven getraj.
Az der šlexter borže,[1])
Er zejgt undz vi ajn pjavke,
Genug šojn, brider, on fantaz'e,
Maxn zabastovke"!

2. Ajn šnajder-mejdl ongeblejxt,
Zi kumt ahejm cufridn,
Zi redt di verter gor on šrek
Fercn šo cu redn.
Vi lang iz zi gevezn
A proste gevise modistke,
Ject gejt zi di hor celozt,
Ajn piskl—anarxistke.
Zi redt di verter gor on šrek
Fun der nasovke.[2])
„Fun ajer arbet maxt an ek,
In ejn kol zabastovke!"

3. Šrajt ajn dame, vej iz ir,
Ir toxter iz mešuge
Zi hot cuton mit pek-papir
Un iz dermit ajn kluge—
Tovariščes, oj, šir a šir,
Lojter loj mit briln,
Kumen zej šojn dyln.
„Oj vej, majn toxter,
Du bist šojn greblex, davke,
Stradajest šojn draj fertl jor
Culib der zabastovke".

36.

1. Vi me gejt un vi me štejt,
Oj, hert men zabastovke,
Alte menčn, kind un kejt,
Zej viln ajn nabavke.
Alte menčn, kind un kejt,
Zej viln lebn fraj.
Genug cu borgn un cu lajen
Un arbetn getraj.

2. Dort krigt zix a man mit zajn vajb,
Zi šrajt af im: „dyxl'ače!
Du megst afile dem tojt bakumen,
Šrajt zi, ix vil a dače.
Ajn dače, dače vil ix
Cudercu popravke".
Zi krejnkt šojn, oj, draj fertl jor
Fun der eršter zabastovke.

---

[1]) buržuj.
[2]) masovke?

3. Ejner zogt: „lejg avek,
Lejg avek di arbet".
Der cvejter zogt: „lejg avek,
Anit verstu geharget".
Der driter zogt: „lejg avek,
Vos arbetstu far ale?
N'lejg avek dain arbet
Un gej šojn cu dajn kale".

37.

1. In ale gasn, vu me gejt,
Hert men zabastovkes,
Jinglex, mejdlex, kind un kejt,
Zej redn fun parbavkes.[1]
Genug šojn, oj, cu borgn, cu lajen,
Hobn lebn fraj,
|: Un di arbet varft avek
Un arbetn getraj. :|
Genug šojn, oj, dem šlextn buržuj
Ajx cu zejgn vi a pjavke.
On fantaz'e, brider,
Un maxt a zabastovke.

2. A mejdl kumt fun di arbet
Tojt cu flien,
Zi šrajt: „oj, genug cu zajn a knext
Un fercn šo zix mien!"
Vi lang iz zi geven gor prost
Un gevust nor di modistke,—
Hajnt gejt zi, oj, di hor celozt,
A piskele vi ajn artistke.
Šisn šist zi, oj, mit verter,
A gance filozofke,
Zi šrajt: „di arbet varft avek
Un maxt a zabastovke!"

3. A jungerman a tiligent
Vincik vos gešlifn,
Cum šrajbn hot er gildene hent
Un lipelex af šrojfn.
Rusiš redt er on a šir,—
Jidiš nit kajn vort,
Švarce ojgn, blondike uses,
A kapcn perve sort.
Me nemt im cu in vald far kasirer,
Er maxt a sortirovke,
Er lejdikt ojs di kase biz a firer
Un maxt a zabastovke.

4. Ajn muter šrajt: „vej iz mir,
Majn toxter iz mešige,[2]
Zi hot cuton mit pek papir,
Epes mit a knige".
Ajn muter zogt: „Majn toxter iz
Gevorn greblex, dike.—
Zi krenkt šojn draj-fertl jor
Fun der zabastovke.

[1]) pribavkes.
[2]) mešuge.

5. A vajbl krigt zix, oj, mit ir man,
Zi darf hobn gelt af klejder,
Se kumt šojn di vareme cajt
Cu forn in di vareme bejder.[4])
Zidlt im mit paskudne rejd,
Zi ruft im on „doxl'ače",
Zi zogt: „du, zlidn'e, krenk inderhejm,—
Ix darf hobn a dače.
Megst afile tancn capom,
Muz ix hobn a javke [2])
Az ix vel nit ojsfirn—
'el ix maxn a zabastovke".

3. Kamf un korbones

38.

1. Vi mir hobn zix ale sobirajet
Sakavickes šul iz gevezn far undz šmol,
Un ver se hot gegebn policije cu visn—
Der zol lign in Kiev in gošpitol.

2. Vi der ur'adnik iz nor in šul arajngekumen,
Azoj hobn mir zix farnumen mit im krign.
Se bald in šul arajngekumen kazakn mit žindarn
Un me hot undz ongehojbn, oj, ale arestirn.

3. Vi me hot undz, oj, ale arestirt
Cvej azejger banaxt,
Ven der ziser šlof faršlefert jedn menčn
Hot men undz ale in a tureme faršpart.

4. Vi me hot undz nor kajn Vasil'kov arojsgešikt
Cvelf a zejger batog
Un cvišn undzere švester un brider
Iz gevorn a jomer mit a klog.

5. Vi me hot undz nor in učastek arajngefirt
Hot men gefloxtn fun šaškes a kejt.
Me hot nit cugelozt kajn muter cu kajn kind
Cu derlangen a štikele brejt.[3])

39.

1. Oj, vej, švester un brider,
|: Mir hobn zix ale emes lib. :|
|: Nor az policje, zi vet zix dervisn,
Az mir sobirajen zix ale in ejn štib... :|

2. A fule štub hobn mir zix ale sobirajet,
|: Mir zajnen gevezn ale mitamol, :|
|: Un ver se hot gegebn policije cuvisn,
Der zol fojln in Kiev in gošpitol. :|

3. Af morgn iz cu n'undz der pristev cugeforn,
|: Mir hobn zix mit im epes farkrigt, :|
|: Azoj iz ongelofn policje mit žindarn
Un me hot undz šojn ale arestirt. :|

---

[1]) beder.
[2]) majovke?
[3]) brojt.
[4]) štub.

4. Arestirt hot men undz ale.
|: S'iz geven arum cvej azejger banaxt, :|
|: Azoj hot men undz ale cunojfgenumen
Un me hot undz, oj, in ostrog faršpart. :|

5. Af morgn hot men undz gedarft kajn Vasil'kov arojsšikn,
|: Dos iz geven arum cvej azejger batog, :|
|: Azoj iz ongelofn di foters mit di muters
Un s'iz gevorn a jomer mit a klog. :|

6. Oj, hert šojn uf cu vejnen un cu klogn,
|: Falt ba zix af azojfil nit arop, :|
|: Af ajere kinder vet men ajx amol mekane zajn,
Vajl zej stradajen, nebex, farn gancn narod. :|

40.

1. Unter der Sofievke [1]) hert zix a gerider [2])
Se hobn zix sobirajet švester un brider,
Se hobn zix sobirajet a grojse kampan'e
Af der fraje un af sobran'e.

. . . .
. . . .

41.

1. A sobran'e hobn mir zix sobirajet
Un a špijun hot undz derzen.
Mit grojs parad hot men undz farnumen
Glajx cum spravnik, oj, a hejm.

2. Prikazan'es hobn mir u'gegebn,
U'gelozt hot men undz ahejm.
U'gelozt hot men undz ahejm
Dem elctn bruder fun undz nit.
Mir darfn zen far im gejn
Biz in der lecter kapli blyt.[3])

3. Nemt zix cunojf, oj, švester un brider,
Vel ix ajx gebn cu farštejn:
Az mir arbetn fun axt biz cen—
Horeven mir gor umzist.
Un az mir arbetn fun axt biz zeks,—
Vel ix ajx gebn cu farštejn.

4. Švester un brider, mir zingen lider,
Mir zingen lider fun zix alejn,
Mir zingen lider mit fil gerider, [2])
Az got vet hejsn, veln mir kumen ahejm.

42.

1. Dem najntn janvar ajn jomer mit a klog,
|: Me firt undzere brider fun birže in astrog. :|

2. Azojvi me hot zej nor ahin arajngebraxt,
|: Azoj hobn mir zix ale a nejder gemaxt. :|

3. Brider un švester, far kajn t'urmes zix nit opšrekn,
|: Arojs fun di t'urmes ale menčn cu dervekn. :|

---

[1]) Sofievke—a park in Uman'.
[2]) geruder
[3]) blut.

4. Arojs fun di turmes mit bombes un dinamit,
|: Farnixtn di tiranen, vos zojgn undzer blyt.[1])

5. Vos zojgn undzer blut, vi dem bestn vajn
Der kejser mit der pravit'el'stve zol in dr'erd arajn.
Un zej veln ahin arajn.

6. Ot demolt veln mir, arbeter, ufhojbn di kep,
Di velt vet vern banajt —
Demolt veln mir, arbeter, vern bafrajt.

43.

1. Šabes batog iz a jomer mit a klog,
|: me firt di raboče fun birže in ostrog. :|

2. Vi me hot zej nor in ostrog arajngebraxt,
|: azoj hot men bald a prytokol gemaxt. :|

3. Švester un brider, fun t'urmes nit opšrekn,
|: arojst fun der t'urme di briderlex dervekn. :|

4. Arojst fun der turme mit bombes, mit rabir,
|: nit švajgn di tiranen, zej zojgn undzer blyt.[1])

5. Ze zojgn undzer blut, zej trinken dem bestn vajn,
|: Mikolke mit pravit'el'stve zoln in dr'erd arajn. :|

6. Az Mikolke vet in dr'erd arop,
|: Veln undzere arbeter eršt ufhojbn di kop. :|

7. Vi m'hot ajn gešrej gegebn: „jidn un kristn",
|: Hobn mir geentfert: „daloj kapitalistn!" :|

8. Vi m'hot ajn gešrej getun: „l'evo, napravo!",
|: Hobn mir geentfert: „daloj samoderžave!" :|

44.

A variant cum Hirš Lekert-lid.

1. Vi Jisker iz fun štub arojsgegangen,
Gezogt hot er dem vajb: „a gute naxt",
|: Vi Jisker z'cum teater cugegangen
Dort hot er zajn lebn gut batraxt. :|

2. Vi Jisker z'in teater arajngegangen
Genumen hot er a bil'et in p'ervi r'ad,
|: Vi Jisker z'in teater arajngegangen
Dort hot er zajn cajt ojsgevart. :|

3. Vi der gubernater iz funem teater arojsgegangen
A gešrej hot er gegebn: „izvozčik, s'uda",
|: Jisker hot arojsgexapt dem revol'ver
Un hot im getrofn glajx in zajt. :|

4. Vi Jisker t'dem gubernater deršosn
Iz gevorn a raš mit a gerider,
|: S'hot zix ongerufn ejner cu dem cvejtn:
„Adu iz šojn farfaln undzer brider". :|

---

[1]) blut.

5. Vi m'hot Jiskern in policej arajngebraxt
Alejn in a cimerl faršpart,
|: Jisker zict dort ba dem kanecl
Un hot dort zajn lebn gut batraxt. :|

6. Vi der kaz'one rabiner iz cu Jiskern arajngegangen:
„Zog šojn op viden'u, majn kind"—
|: — „Avek, avek du jidišer tiraner,
Oj, tu šojn vos du vilst mit mir. :|

7. Šikt mir arajnrufn majn vajb Tajbele:
—„Lomir zix gezegenen mit dir.
|: Az se vet ba dir gebojrn vern a jingele—
A nomen zolstu gebn nox mir".

45.

1. Rojšxojdeš elel, mamen'u, ojfdernaxt,
Oj, lig ix mir un traxt,
Oj, azoj hot men ba Grinbergn di oblave gemaxt, oj vej.
Majn harc hot mir gezogt, oj mame, az hajnt iz šojn der lecter afdernaxt,
Oj, lig ix mir un traxt.

2. Oj, cvelf azejger, mamen'u, se iz šojn a halbe naxt,
Oj, lig ix mir un traxt.
Oj, tir un tojer, mamen'u, in dem ostrog farmaxt.
Majn harc tut mir zogn, mame, az hajnt iz šojn der lectet afdernaxt,
Oj, lig ix mir un traxt.

3. Oj, ejns azejger, mamen'u, nox a halbe naxt,
Oj, lig ix mir un traxt.
Oj, azoj hot men mir, mamen'u, di rešenje gebraxt.
Majn harc hot mir gezogt, mame, az hajnt iz šojn der lecter afdernaxt.

4. Cvej azejger, mamen'u, in der naxt,
Oj, lig ix mir un traxt.
Azoj hot men mir, muter majne, majn foter gebraxt.
„Oj, vej, kum aher, foter, cu mir, gezegenen lomir zix mit dir
Gezegenen lomir zix mit dir".

5. Oj, draj azejger, mamen'u, in der naxt,
Oj, lig ix mir, mamen'u, in der dinočke [1]) un traxt.
Oj, vej, majn harc hot mir gezogt, oj mame,
Az hajnt iz der lecter afdernaxt.

6. Oj, fir azejger, mamen'u, se šojn bald nox der naxt,
Oj, lig ix mir un traxt.
Azoj hot men mir, mamen'u, dem kaz'one rabiner gebraxt, oj vej,
— „Kum aher, majn kind, cu mir
Un vide lomir opzogn mit dir".

7. Oj, finf azejger, mamen'u, se šojn bald nox der naxt,
Oj, lig ix mir un traxt.
Oj, azoj hot men mir, muter majne, majn švester gebraxt.
Oj vej, kum aher, švester, cu mir
Un zen vestu zix mejn nit mit mir.

8. Oj, zeks azejger, mamen'u, se iz šojn nox der naxt,
Ix lig mir un traxt.
Oj, ot azoj hot men undz, muter majne, cu Adeser tlije gebraxt, oj, vej.
In Ades iz gevorn a jomer mit ajn klog—
Cvej brider ufgehangen in ejn tog.

[1]) odinočke — ejncl-kamer.

46.

1. Gnes'e z'fun ir arbet gegangen,
Zi hot nox fun ir umglik nit gevyst,[1])
Arojsgegajn der merder, der pristev
Un hot zi gešosn umzist.

2. Di gasn, vos m'hot zi in bol'nice getrogn,
Gevezn zajnen zej ful mit blut.
Az m'hot zi in bol'nice arajngetrogn
Hot zi nox gelebt cen minut.

3. Brider, mir torn nit švajgn
Far undzere xavertes blut,
Mir darfn dos blut undzers vašn
Mit bombes in jeder minut.

47.

1. Oj, mitvox iz p'erve maj,
Iz undzer xaver Išike gegangen zix bodn,
|: Nor plucling iz ongekumen a vistike telegram,
Az undzer xaver Išike iz dertrunken gevorn. :|

2. Un mir, tavariščes, mir hobn dos nor derhert,
Mith ponem zajnen mir gefaln cu der erd,
|: Nor mir, tavariščes, mir veln gejn ale glajx,
Mir viln baringlen dem pejterover tajx. :|

3. Vi mir hobn zix mit lodkes gelozt švimen,
Me hot dem xaver Išike nit gekont gefinen,
|: Nor Josl der filer hot a nec in vaser aropgelozt
Un dem xaver Išike far a fus arojsgenumen. :|

4. Vi me hot im funem tajx arojsgenumen
Iber ganc Pejterov hot men im gefirt.
|: Nor zajn kop kučern, vos hot ongehejbn cu blien,
Mitn vajsn lajlex zajn ponem cugedekt. :|

5. Oj, vi me hot im genumen firn,
Iz dox ongekumen der pristev un hot im nit gelozt cunemen.
|: „Oj, avek, du merder, du grojser xuligan!"
Mir hobn dem tavarišč Išiken in štub arajngenumen. :|

6. Vi me hot im in štub arajngenumen,
Azoj z'di muter bald xalošes geblibn,
|: Oj, mir, tavariščes, mir darfn vejnen un klogn,
Vos mir tuen bagrobn aza min gutn bruder. :|

7. Oj, a šo mit finf minut hot gedovert zajne klejder,
Un me tut dem xaver Šike fun der velt cunemen.
|: Nor di rojte fon, vos zi hejngt iber zajn kejver—
Mit der naser erd Šikes ponem cugedekt. :|

48.

1. Di bixer mit di sekretn
Hobn mir, xavejrim, ongevojrn.
|: Ot dos iz, xavejrim, nit azoj,
Ot gejt der gardevoj. :|

---

[1]) gevust.

2. Der gardevoj iz cu mir cugekumen
   Un hot ba mir di pokazan'e cunenumen.
   |: Nor zogn zog ix im, az nejn,
   Az ix bin af der sobran'e nit gevejn. :|

3. Er hot mix genumen cum šlogn,
   Ix zol im dem emes ojszogn.
   |: Nor az ix 'el im dem emes ojszogn,
   Vet er mix kajn Simbir avekjogn. :|

4. Er hot mix arajngezect in a fincterer t'urme,
   Vi batog iz nox erger vi banaxt.
   |: Me zect undz, xavejrim, in di t'urmes,
   In di finctere kamern faršpart. :|

5. Ci hob ix a menčn geran'et?
   Ci hob ix a menčn getojt?
   |: Farvos kumt mir in t'urme cu zicn?
   Farvos kumt mir af Arxangel'sk cu gejn? :|

49.

1. X'hob gekončet di axt klasn,
   Ix bin a jingele fun der gimnaz'e arojs,
   |: Ix hob farfirt, farfirt a grojse role,
   Švester un brider, ir halt zix ejns. :|

2. M'hot mix gexapt mit maine bixer,
   M'hot mix arajngezect in dem ostrog.
   |: Nemt zix cunojf, švester un brider,
   Ci iz den do af der velt a got. :|

3. M'hot mix farsud'et in a fincter xejder,
   Kajn tint un feder hob ix nit ba zix.
   |: Ix her ajn kol, ajn kol fun majne brider,
   Arojsgejn cu zej ken ix nit. :|

4. Ver-že strojet di šejne movern?—
   Di šejne movern strojet der arbets-man.
   |: Oj, tut a freg ver vojnt dortn?—
   Dortn vojnt dox der rajxer man. :|

5. Der oreman, vos er vojnt in keler,
   Nas un sirest' kapet fun zajne vent.
   |: Derum bakumt er revmatizm feler,
   Af zajne fis un af zajne hent. :|

6. Ver-že flanct dos di šejne vajngertner?—
   Di šejne vajngertner flanct der arbets-man.
   |: Oj, ver est uf di gute fruxtn? —
   Di gute fruxtn est der rajxer man. :|

50.

1. Me firt mix arajn in ajn finctern xejder,
   Kajn tint un pene iz dort nito.
   |: Ix her a raš, majne kejtn klingen,
   Ix vil ajx zingen ajn trojer-lid. :|

2. Ix hob opgelernt ajn blat gemore,
   Ix bin a jingl fun dem xejder arojs.
   |: Ix hob erklert a naje mode—
   Švester un brider, lozt nit op. :|

3. Ix fleg štendik zicn un zingen lider,
Ix fleg štendik zogn, az s'nito af der velt a got.
|: Far udzer emes, švester un brider, zicn mir,
Zicn mir ject in ostrog. :|

4. Men hot mix gexapt mit majne demokratiše bixer,
Men hot mix in ostrog arajngezect.
|: Hajnt zogt šojn ale, švester un brider,
Ci es iz do ajn got af der velt. :|

5. Di šejne mojern mit di hojxe palacn,
Es tut zej arbetn der arbets-man.
|: Nor tut ajn kuk, ver vojnt, oj, dortn?—
Nor der svoloč, der rajxer man. :|

6. Di grojse sodn [1]) mit di grojse gertner,
Es tut zej flancn der arbets-man.
|: Nor tut a kuk, ver špacirt, oj, dortn?—
Nor der svoloč, der rajxer man. :|

7. Der arbets-man ligt in keler,
Der sirest' nect im fun ale vent.
:| Fun derfun bakumt er ajn harmatizne [2]) fule
In di fis un in di hent. :|

51.

1. Ver tut strojen movern, palacn.
Un ver tut strojen? — Der arbets-man.
Oj, tut a kuk, oj, ver se vojnt in zej—
Se gornit er, nor der rajxer man.

2. Der arbets-man vojnt in a keler, in a nasn,
Vos di vaser rint, oj, fun di vent.
Derfun bakumt er ajn feler ajn grojsn,
Oj, in di fis un in di hent.

3. Ix hob opgelernt ajn blat gemore,
Ix bin, got cudanken, fun majn xejder arojs,
Ix hob farfirt a naje role
Oj, švester un brider, ir halt far ejns.

4. Hert šojn uf mit di kejtn cu klingen,
Un loz šojn zajn a bisl štil.
Lozt-že mir majn lid ojszingen—
Vet ir visn ver ix bin.

. Ci hob ix den a menčn geštoxn,
Ci hob ix den emecn fun der velt gebraxt,
Ci hob in den a šlos gebroxn,
Farvos kumt mir in ostrog faršpart?

6. Du, majn kind, az du vest elter vern,
Zolstu zajn mit menčn glajx.
Dencmolt vel ix majn lid ojszingen,
Vel ix zajn mit ale glajx.

7. Libe brider, az ix vel štarbn,
Cu majn levaje zolt ir gejn.
Di rojte fon mit ire farbn
Ba mir cukopns zol zi štejn.

---

[1]) seder.
[2]) revm atizm.

52.

1. Di hojxe movern, ver tut zej strojen,
Ver tut zej strojen? — Der arbets-man.
|: Un tut a kuk, ver tut dort vojnen? —
Alc nit er — der rajxer man. :|

2. Der oreman, er vojnt in keler
Un dos vaser rint fun di vent,
|: Derfun bakumt er, rematizm-feler
In zajne fis, in zajne hent. :|

3. Oj, libe brider, az ix vil štarbn—
Cu majn levaje zolt ir gejn.
|: Di rojte fone mit ire farbn
Ba mir cukopns zol zi štejn. :|

53.

Dort in vinkl in nasn keler
Hart af dr'erd, af a bisl štrej,[1])
Ligt ajn arbeter af a ling-feler,
Er ligt un krexct un šrajt: „oj vej!
Her nor ojs, majn kind, majne lecte rejd,
Her nor cu mit farštand.
Befor ix nem fun dir opšejd,
Her nor cu un gib mir di hant,
Az di zolst nit švajgn far majn lebn,
Vus ix gej cum štarbn jungerhejt,
Di zolst nor cejln un faršrajbn,
Di zolst nemen raxe far majn fricajtikn tejt.[2])

54.

Dort in vinkl, in keler
Hart ojf ba der erd, af a bintl štrej [1])
Ligt ajn arbeter mit ajn brust-feler,
Er ligt un šrajt un krexčet „oj!
Her ojs, majn kind, majne lecte rejd,
Her zej ojs mit grojs farštand,
Ejder ix nem fun dir opšejd,
Šver mir cu un gib mir dajn hant,
A'di vest nit švajgn dox far majn lebn
Vos ix gej cum štand azoj jungerhejt
Un in ordenung (?) štarbt er on a glojbn
Zolst nemen raxe far majn farcajtikn tejt.[2])

55. (56 var).

1. Di trit fun tiranen hobn zix gelozt hern
|: Arum cvej azejger banaxt. :|
Dencmolt iz ba undz a štern gefaln
Fun di, vos zej lojxtn banaxt.
Mir hobn nox nit ufgehert cu vejnen un cu klogn
|: Fun di, vos m'hot kajn Sibir avekgešikt, :|
Plucling, az mir hern a psure onzogn,
Az m'hot undzern a brider arestirt.
Ax, vi biter iz dos land,
Vos mir gejen cu dem štand
Far undzere getraje, oj, švester un brider.
Nor ver, ver, ver vejst
Mirn hobn dem trejst
Cu zen zix mit zej vider.

---

1) Štroj.
2) Tojt.

2. Azojvi me farnart a fojgele in a kl'etke,
|: Azoj t'men undzere brider farnumen, :|
In der fincterer t'urme, vi kajn šajn kumt nit cu,
Vi kain menč ken ahin nit kumen.
Dortn unter di grobe vent
|: Zict er dort švarc vi ajn kojl, :|
Dem kop ongešpart af di dare hent,
Er zifct, ax dos harc ken cugejn.
Oj, di fraje velt,
Zi iz far mir farštelt,
Ix kon af der gas nit arojs—
Cu helfn zej dort
Xoč mit ejn gut vort
Undzere brider, vos far hunger gejen zej ojs.

3. Der hejliker gajst, er lozt mix nit lebn
|: Afile do in karc, :|
Jedn tog kumt cu naje mašines
Far dem gajst iz di tiranstvo cu klein.
Ir megt mit mir ton
Azojvi mit a rusišn špion,
Ir megt mir fardarbn majne glider,
Nor ados, vos ix vejs,
Ados zog ix nit ojs,
Getraj vel ix farblajbn majne brider.

4. Nit der eršter, nit der lecter
Falt ahin arajn.
|: Zamlt kojxes ojf a revol'ucie
Un a held vestu zajn. :|

57.

1. In dem vajtn land Sibir
Vu der himl z'tomid fun di xmares švarc,
Dort alejn bin ix geven faršikt
Farn ejnem vort, far der fraj.
Mit der nagajke hot men mix gešlogn,
Az ix zol mer nit zogn:
„Da zdravstvujet svoboda, in dr'erd mit Nikolaj!"

2. Oj, in dem vajtn land Sibir,
Vu se kumt kejnmol di zun nit cu,
Dort alejn bin ix lang gevezn
Alc far dem vort, far der fraj.
Zumer in di hicn un vinter in di keltn,
Di tačke fleg ix šlepn
Alc far dem vort.

3. Ject iz gekumen di gliklexe cajt,
Icter vejs men saj fun novnt un fun vajt,
Az Rusnland iz lixtik, az Rusnland iz fraj,
Da zdravstvujet svoboda, in dr'erd iz Nikolaj!

58. (59 var).

1. In dem vajtn (in vajtn) kaltn Sibir,
Vu der himl xmare-švarc, (xmaret švarc)
Dort hob ix gelitn on a šir,
Af štiklex cebroxn majn harc.[1])

Var. [1]) Gebroxn af štiklex di oreme harc.

In der grester kelt,
Naket af dem (afn) feld,
Hot men undz getribn oto dort,
Gepajnikt undz, gešlogn,
Az mir zoln (ix zol) mejn (mer) nit zogn:
„Da zdravstvujet svoboda, internacjonal!“ [1])
Nor ject iz šojn (s'iz šojn) gekumen di gliklexe cajt,
Az mir hern fun novnt un fun vajt,
Az Rusland iz lixtik (gliklex),
In (az) Rusland iz fraj,
„Da zdravstvujet svoboda,
Arunter (daloj) Nikolaj!“.

2. In dem vajtn kaltn land Sibir,
Dort hob ix getrofn fil grojse lajt,
Zej zajnen fun fon'es korbones —
Di umšuldike opfers fun der šlexter cajt.
Di grojse filozofn
Hob ix dort alejn getrofn
In dem umgliklexn land,
Fil junge frojen un mener,
Vi Ruslands beste kener,
Lozt men zej nit frajhajt far dem ejnem vort:
„Da zdravstvujet svoboda, arunter Nikolaj!“.
Nor ject iz šojn gekumen di gliklexe cajt,
Az mir hern ale fun noent un fun vajt,
Az in Rusland iz lixtik,
Az in Rusland iz fraj,
Da zdravstvujet svoboda,
Arunter Nikolaj.

4. Revol'ucionere himnen un gezangen

60.

Vi hejlik iz di natur
Mit ire fraje firung
Emes un libe
Ir ciring, ir šmuk.

Mir lejgn ojfn harcn di rexte hant
Un švern mit dem sovest' ject,
Az fun tojt un fun lebn vi an ajzerne vant,
Ven der šverd fun emes blict.

Ven ejner fun undz iz cu švax gevis,
Den cu giftig iz der kapital
Azojvi fun dem šlang der bis.

Ven mit emes un libe gebundn
Undzer bund iz vi a mojer štejt fest
Un di libe iz yn harcn ongecundn,
Di libe fun frajhajt un menčlixes glik.

Di nekome fodert undzer blut,
Fun undzer blut vakst štendik zejer guts,
Guts un rajx cien zej fun undzere bejner,
Ax, un cum sof tret men undz vi di štejner.

---

[1]) „Da zdravstvujet svoboda, daloj Nikolaj!“.

Brider un švester nemt ajx far di hent,
Kumt cu dem fajer, vu der flaker brent,
Mir zajnen proletarjat, dos hejst: „raboči narod".
Di ajzerne kejtn lomir cerajsn,
Dem švern jox aruntercušmajsn,
Šrajt: „narod, vp'erjod, vp'erjod, vp'erjod!".

61.

1. A šejnem vajngortn hobn mir farflanct,
Šejne blumen rojt, roz un vajs,
Nor vilde xajes hobn es cetrotn,
Emes un libe hobn zej farbitn af kine, sine un šklaferaj.

Lomir lejgn afn harcn di rexte hant
Un bašvern zix mit sovest' ict,
Az durx tojt un lebn vi an ajzerne vant,
Ven dos šverd fun emes blict.

Un ven ejner fun undz iz cu švax gevis,
Den cu giftig iz der kapital
Vi fun dem šlang der bis.

Ven mit emes un libe gebundn
Undzer bund štejt, vi ajn mojer štejt ganc fest,
Fargejt di zun,— in undzer harc ongecundn,
Di zune fun frajhajt gejt of.

Di nekome fodert undzer blut,
Fun undzer gezunt vakst štendik zejer guts.
Guts un rajx cien zej fun undzere bejner
Dox tret men undz azojvi di štejner.

Derum, brider un švester, git zix ale di hent,
Un bašvert zix ba dem flaker, vu der fajer brent,
Mir zajnen der proletarjat, dos hejst der proster narod.
Di kejtn, di švere muzn mir cerajsn,
Dem jox, dem švern arunter cušmajsn,
To šrajt: „narod, vp'erjod!"

Brider, nomir zix ervaxn,
Fun tiraneraj an ende maxn,
Mir muzn cetretn di tiraneraj
Un maxn Rusland fraj.

62.

1 Dos eršte veln mir nemen nox regirn (?)
D'eksplatataters, vos zej zojgn undzer blut.—
Un undzere zabastovkes ojsfirn,
Bafrajen undzere minut, oj, oj, oj,
Bafrajen undzere minut.

2. Cu bafrajen oreme menčn,
Velxe lajdn fil hunger un nojt,
Di erd fun frajhajt zol zej benčn,
Se zol af zej šojn nit zajn kajn nojt, oj, oj, oj,
Se zol af zej nit zajn mer kajn nojt.

3. Nemt arojs di fonen fun di štiber,
Velxe štejen nox in finctern gecelt.
Nemt zix cunojf, ale švester un brider,
Cu bafrajen undzere velt, oj, oj, oj,
Bafrajen di oreme velt.

63.

1. Geit, brider, gejt,
Ajx fodern brejt [1])
Ba kejsorim un ba kn'azn un ba grafn,
Fodert menčlexe rext,
Me zol ajx nit bahandlen azoj šlext,
Fodert ales dos, vos mir hobn bašafn.
Štejt ojf, brider, mir vekn ajx!
Un forverts cum kamf un nit šrekt aix!
Un cum lebn,
Un cum štrebn
Un cu kemfn in a štrajk
Gejt un vert bafrajt,
Fun der najer cajt.

2. Der rov mitn pop,
Zej fardrejen undz di kop
Mit avejres, mit zejere religjonen.
Ot di micves mit di zind
Maxn dem arbeter blind,
Er zol nit zen, v'azoj me tut im barojbn.
Štejt ojf, brider u. az. v.

3. Der sicalist [2])
Iz ništ kajn jid un ništ kajn krist,
Nor a menč mit a rejnem gevisn.
Unter zajn rojte fon
I'nito kajn religjon
Nor cvej klasn: or'me un rajxe.
Štejt ojf, brider u. az. v.

64.

1. Vos viln di heršer, vos viln di lampirn,[3])
Zej capn fun dem arbeter dos lect bisl blut.
|: Un dan vet ir visn, vos se hejst eksplatirn,
Ajn besern lebn cu zuxn zix far ajx. :|

2. Dem arbeters kamf gejt vajter un vajter,
Štelt zix in kamf far dem arbeter klas.
|: Un dan vet ir visn, vos se hejst eksplatirn,
Ajn besern lebn cu zuxn zix far ajx. :|

65.

Brider, ejb got vil undz nit helfn,
Lomir zix bafrajen alejn.
Lomir zix cerajsn fun di kejtn
Un lomir alejn cuzamen gejn.
. . . .
. . . .

66.

1. Oj, ir nariše cionistn
Mit ajer narišn sejxl,
|: Ir megt dox gejn cu dem arbeter
Un lernen ba im sejxl. :|

1) brejt.
2) socialist.
3) vampirn.

2. Ir vilt undz firn kajn Jerušolajim,
   Mir zoln dort golodajen,
   |: Mir veln beser zajn in Rusnland,
   Mir veln zix bafrajen. :|

II. Lider vegn balmeloxes.

84.

1. Zict a šnajder a fis iber a fis, [1])
   Zingt a lidele cuker zis.

2. Štej ix mir ba der tir,
   Fort cu mir a skarbove fir.[2])

3. Freg ix ir: „vu- že forstu?“ —
   Zogt zi: „take cu dir“.

4. Fun dem presl, fun dem šerl,
   Tu ix on majn vajb a haldz perl.

85.

Ot azoj nejt a šnajder,
Ot azoj varft er štex.
Ot azoj nejt a šnajder,
Ot azoj varft er štex.
A šnajder nejt un nejt un nejt
Un hot kadoxes nit kajn brejt.[3])

86.

1. Der šnajder zict ba zajn genej,
   Fun ejn por hojzn maxt er cvej.
   Un in štub iz ba im faran fun alesding,
   Un in kešene git dox ojx a kling,—
   Er zingt ba jedn štox, xr, štox, fju, štox, a štox,
   Er zingt ba jedn štox.
   Di arbet, di arbet git er op,
   Jarl, dirl, dirl, dirl, dirl, dirl, dam,
   Un nit er falt ba zix arop, xr, rop, fju, rop, arop,
   Un nit er falt ba zix arop.

2. Simxastojre iz dox ojx.
   Dan nemt er a kap ibern kojx.[4])
   Un a gabe iz er ojx in šil.[5])
   Er nemt a kap inderštil.
   Un vi er kumt in šul arajn, xr, rajn, fju, rajn, arajn,
   Un vi er kumt in šul arajn:
   „A hakofe zol mir zajn!
   Jarl, dirl. dirl, dirl, dirl, dirl, dam,
   A'nit, iz a ruex in tatn arajn, xr, rajn, fju, rajn, arajn.
   A'nit iz a ruex in tatn arajn“.

---

[1]) fus, [2]) fur, [3]) brojt. [4]) kojex; [5]) šul;

87.

Mit a nodl, on a nodl
Nej ix mir bekoved godl,
Mit a nodl on a nodl
Nej ix mir bekoved godl.

1. Zicn zic ix mir a fis af a fis,[1])
Vajl majn arbet is cuker zis.
Mit a nodl u. az. v. . . .

2. Ix nej un nej a gance vox
Un nej mir ojs a parizer lox.
Mit a nodl u. az. v. . . .

3. Cien ci ix mir di fastrige
Un ix es mir di mamelige.
Mit a nodl a az. v. . . .

4. Šabes gej ix arojs vi in posek štejt
In di ejgene begodim, vos x'hob alejn genejt.
Mit a nodl u. az. v. . . .

88.

1. Hej, ir menčn ale, fun grojs biz klejn,
Oj, ver se hot fun dem umglik ništ gehert un ništ gezen,
Vel ix ajx, menčn, gebn ject cu derklern,
Un betn bet ix ajx, ir zolt di lid mit gedanken ojshern.

2. Oj di lid iz dox nox gor fun a jung kind,
Oj, vemen se hot nor getrofn an umglik gešvind,
N'zajn meloxe z'er gevezn ajn kalter
Un mit zajn libn nomen hot er gehejsn Alter.

3. A zagatovščik iz geven zajn meloxe,
Oj, un got hot im geton šrekn mit a šreklexer seruxe. (?)
Ot hajntiks jor hot nebex badarft štarbn
Un der vos lebt ejbik hot im fun sejfer hazixrojnes geton ojsšrajbn.

4. Štelt ajx for, menčn, vi šreklex s'iz geven fun im di kartine,
Oj, vi er hot zix avekgeštelt in fercetn janvar šnajdn a štik rezine,
Er hot zix nox nit gerixt af zajn umglik gor
Ot der, vos lebt ejbik, zol im azoj gix opšnajdn zajne junge jor.

5. Štelt ajx for, menčn, vi šreklex s'iz geven der umglik, bahite got fun greser,
Azoj hot zix cu im in bojx arajngetrofn der meser.
Ax, vi dos meser hot cu im in bojx arajngetrofn
Iz gevorn a raš mit ajn gepilder, az Alter der zagatovščik hot zix geštoxn,
Azoj iz gevorn ba jedern di hercer cebroxn.

6. Bis m'iz mit im in špitol arajngekumen
Hot zajn ganc blut af dem veg ojsgerunen.
In zajn mine hot men af im bald derzeen,
Az a rejne nešome tut fun der velt avekgejen.

7. Vi m'hot im nor in špitol arajngebraxt
Hobn im bald di greste doktojrim batraxt.
Me hot gegebn a gešrej:
„S'iz šojn a mes, kalt vi šnej".

---

[1]) fus.

89.

1. Oj, got, az er colt, colt er ejnem,
Oj, un got ax er colt, colt er er vejs šojn vemen.
|: Got az er colt, colt er mit a col —
Funem zagatovščikš cu redn i' šojn dos lecte mol. :|

2. Vi dos jingele, der zagatovščik iz inderfri cu der arbet gegangen,
Oj, azoj hot im got farštelt zajn šajn.
|: Azoj hot im got farštelt zajn šajn,
Un er hot zix getrofn mitn meser in harcn arajn. :|

3. Oj, azojvi er hot nor derzeen af zix dos blut,
Hot er gegebn a gešrej: „gute brider, s'iz mir epes nit gut,
Oj nemt že, gute brider, ir mitamol,
Oj, firt-že mix avek in dem jidišn špitol.
Azoj, az er hot gehejsn nemen a droškele mitamol,
Oje, firt šojn mix avek in jidišn špitol".

4. Oj, azojvi me hot dos zagatovščik-jingele in špitol arajngebraxt
Oj, azoj hot im dokter Zilberštejn bald batraxt.
Ruft zix on dokter Zilberštejn: „vos iz dos far a štot Ades,
Oj, firt im šojn in tojt-štibl, er i' šojn a mes".

5. Azej z'men gelofn der muter di psure zogn,
Zi iz mit a droškele cum tojt-štibl cugeforn.
Zi hot zix gehejsn vajzn fun ir zun a simen,
Oj, azoj hot men fun im di švarce dek aropgenumen.

6. — „Du, majn zun, bist ba mir geven hejlik un tajer,
Un got hot dix farbrent af aza min heleš fajer,
Acind vel ix haltn in ejn vejnen un klogn,
Biz vanen me vet undz bejde fun danen arojstrogn".

7. In drojsn iz geven a regn mit a marake,
Un af meščanske gas iz gevezn a drake.
Oj, gejen fil menčn fregn: „vos iz do geven?"
Zogt men zej, az di levaje fun zagatovščik iz geven šen.[1])

90.

Aj, efšer hot ir, menčn, gehert, oj vej, gezeen,
|: In Ades hot zix an umglik getrofn: :|
|: Oj, a jingerman, ajn xosn-boxerl bam mašin gezesn,
Di gaz hot im af tojt, oj, gešosn. :|
. . . .
. . . .

III. Štejger-un mispoxe-lider

91.

1. Vos den, majn kind, vilstu nox,
Efšer vilstu a šnajder-jung?—
Nejn, mame, biter,
A šnajder-jung iz biter.
A šnajder-jung, er nejt un nejt
Un hot kadoxes nit kajn brejt.[2])
Nejn, mame, biter,
A šnajder-jung iz biter.

---

[1]) šojn, [2]) brojt.

2. Iz vos den, majn kind, vilstu nox,
Efšer vilstu a šuster-jung?—
Nejn, mame, biter,
A šuster-jung iz biter.
A šuster-jung, er cit di dratve
Un er maxt di vajb a pomatre.
Nejn, mame, biter,
A šuster-jung iz biter.

3. Iz vos den, majn kind, vilstu nox,
Efšer vilstu a šmid-jung?—
Nejn, mame, biter,
A šmid-jung iz biter.
A šmid-jung, er klapt di kovadle
Un er ruft zajn vajb padle.
Nejn, mame, biter,
A šmid-jung iz biter.

92.

1. Vos-že vilstu, majn tajer kind?
Efšer gebn dir a šuster far ajn man?—
Nejn, tate, s'iz nit šejn.
A šuster-jung klapt di fleklex
Un dem vajb pačt er di beklex,
Nejn, tate, s'iz nit šejn.

2. To vos-že vilstu, majn tajer kind?
Efšer gebn dir a šnajder far ajn man?—
Nejn, tate, s'iz nit šejn.
A šnajder-jung nejt xalatn,
Dos vajb šelt er in tatns tatn,
Nejn, tate, s'iz nit šejn.

3. To vos-že vilstu, majn tajer kind?
Efšer gebn dir a stol'er far ajn man?—
Nejn, tate, s'iz nit šejn.
A stol'er-jung klapt dem kastn
Un dos vajb lozt er fastn.
Nejn, tate, s'iz šejn.

4. To vos-že vilstu, majn tajer kind?
Efšer gebn dir a beker far ajn man?—
Nejn, tate, s'iz nit šejn.
Ajn beker-jung bakt dos brojt
Un dem vajb maxt er dem tojt.
Nejn, tate, s'iz nit šejn.

5. To vos-že vilstu, najn tajer kind?
Efšer gebn dir a sojxer far ajn man?—
Jo, tate, dos iz gut.
A sojxer kojft di sxojre
Un dos vajb kušt er vi di tojre.
Jo, tate, dos iz gut.

93.

1. Ci vos-že gebn dir, majn kind?
Ci gebn dir a stol'er-jing [1]?—
Nejn, mameńu, nejn:
A stol'er-jing, er maxt a bet
Un gejt cu der xupe—traxt a get,
Nejn, mame, nejn.

[1] jung

2. Ci vos-że gebn dir, majn kind?
Ci gebn dir a šuster-jing [1])?
Nejn, mamen'u, nejn:
A šuster-jing — er maxt a por
Un rajst dos vajb far di hor,
Nejn, mame, nejn.

3. Ci vos-že gebn dir, majn kind?
Ci gebn dir a kovel'-jing?
Nejn, mamen'u, nejn:
A kovel'-jung, er klapt mitn hamer,
Er dertapt a mejdl — faršlist er in kamer,
Nejn, mame, nejn.

4. Ci vos-že gebn dir, majn kind?
Ci gebn dir a sl'eser-jing?
Nejn, mamen'u, nejn:
A sl'eser-jung er maxt a šlos
Un šlogt dos vajb inmitn gos [2])
Nejn, mame, nejn.

5. Ci vos-že gebn dir, majn kind?
Ci gebn dir a damske šnajder-jing?—
Nejn, mameńu, nejn:
Nejn, mameńu, er nejt a klejdl,
Er hot a vajb — un libt a mejdl.
Nejn, mame, nejn.

6. Ci vos-že gebn dir, majn kind?
Ci gebn dir a glezer-jing?—
Nejn, mamen'u, nejn:
A glezer-jung — er štelt di tafl'e,
Er hodevet dos vajb mit gole kartofl'e,
Nejn, mame, nejn.

7. Ci vos-že gebn dir, majn kind?
Ci gebn dir a psačke-jing [3])?
Jo, mame, jo:
A psačke-jung — er maxt di psačke
Un halt dos vajb vi a cacke.
Jo, mame, jo.

94.

1. Ci gebn dir, majn kind, a šnajder-jung, oj vej?—
Nejn, oj mameńu, nejn:
Oj, a šnajder-jingele nejt xalatn
Un šelt di vajbele n'tatns tatn,
Nejn, mamen'u, nejn.

2. Ci gebn dir, majn kind, a stol'er-jung, oj vej?—
Nejn, oj mamen'u, nejn:
A stol'er-jingele maxt a bet
Un git dem vajbele gix a get,
Nejn, mamen'u, nejn.

3. Ci gebn dir, majn kind, a kovel'-jung, oj vej? —
Nejn, oj mameńu, nejn:
A kovel'-jingele kovet ferd
Un lejgt di vajbele gix in dr'erd,
Nejn, mamen'u, nejn.

---

[1]) jung, [2]) gas.
[3]) psačke-jung — parketnik.

4. Ci gebn dir, majn kind, a cirul'nik-jung, oj vej?—
Nejn, oj mamen'u, nejn:
A cirul'nik-jingele šert a pol'ke
Un firt a vajbele azojvi a l'al'ke,
Nejn, mamen'u, nejn.

5. Ci gebn dir, majn kind, a balegole-jung, oj vej?—
Nejn, oj mamen'u, nejn:
A balegole-jingele cit di viškes
Un matet ojs bam vajb di kiškes,
Nejn, mamen'u, nejn.

6. Ci gebn dir, majn kind, a šuster-jung, oj vej? —
Nejn, oj mamen'u, nejn:
A šuster-jingele maxt a por
Un kirct dem vajb gix di jor,
Nejn, mamen'u, nejn.

95.

1. Vos-že vilstu, majn lib kind?
Ci gebn dir a šnajder-jing? — [1])
Nejn, mame, nejn, miter,[2]
A šnajder-jing iz dox zejer biter,
Er nejt un nejt
Un hot kadoxes nit kajn brejt.[3])

2. Vos-že vilstu, majn lib kind?
Ci gebn dir a kovel-jing? —
Nejn, mame, nejn, miter,
A kovel-jung iz zejer biter,
Er klapt di kovadle
Šlogt di vajb un ruft zi padle.

3. Vos-že vilstu, majn lib kind?
Ci gebn dir a teper-jing?
Nejn, mame, nejn, miter,
A teper-jung iz dox zejer biter.
Az er cebrext a top
Vert er in kas un git dem vajb in kop.

4. Vos-že vilstu, majn lib kind?
Ci gebn dir a melamed-jing? —
Nejn, mame, nejn, miter
A melamed-jung iz zejer biter,
Er zict un knelt un kvečt di bank
Un šelt di vajb un maxt zi krank.

5. Vos-že gebn dir, majn lib kind?
Ci gebn dir a klezmer-jung? —
Jo, mame, jo, miter,
A klezmer-jung iz nit biter,
Er špilt un kvelt,
Mejdlex tancn un gebn gelt.

96.

Šusterše vajber hobn gezogt,
|: Zej kenen di dratves nit maxn, :|
|: Beser cu nemen a šnajder a man
Un gejn in naje zaxn. :|
. . . .
. . . .

[1]) jung; [2]) muter; [3]) brojt.

97.

1. Git mix op di mame,
Git mix op der tate
In a fremdn land,
Un hot dox mir ongezogt,
Un hot dox mir un farzogt,
Ix zol zibn jor nit zajn.

2. Bin ix nit gevezn,
Bin ix nit gevezn
Ejn jor un cvej.
Iz dox mir gevorn,
Iz dox mir gevorn
Af majn harcn zejer vind un vej.

3. Ven ix volt hobn fligelex,
Ven ix volt hobn fligelex
Volt ix dox geflojgn
Vi a frajer fojgl,
Vi a frajer fojgl
A tog mit a naxt.

4. Un volt ix gekumen,
Un volt ix gekumen
Cu a nideriker bejmele,
Un volt zix gezungen,
Un volt zix gezungen
A raxmonesdik lidele.

5. Azojvi es iz dox biter,
Majn libe myter,[1])
A fojgele on a grinem groz.
Azoj iz dox mir biter,
Majn libe myter,
An elnte in a fremdn hojz.

6. Azojvi es iz dox biter,
Majn libe myter,
On vaser a fiš,
Azoj ix dox biter,
Majn libe myter,
An elnte ba a fremdn tiš.

7. Az du vest veln visn,
Az du vest veln visn
Zolstu lajtn fregn;
— Ci hot ir nit gezeen,
Ci hot ir nit gezeen
Majn libharcik kind?

8. — Mir hobn zi gezeen,
Mir hobn zi gezeen,
Ojfn mark iz zi gegangen,
Mit oremkajt bahangen,
Mit oremkajt bahangen,
Un hejse trern hobn zi baklangen.

9. Hot zi zix geton,
Hot zi zix geton
Far undz, oj, cu šemen,
Un hot gelozt
Ire hejse trern
Unter zix švimen.

---

[1]) muter.

93.

1. Gej ix gix,
Zogt zi: „drejst di šix“,
Gej ix pavol'e —
Zogt zi, az ix krix.

Oj vej, mame,
Vos-že zol ix ton,
Ix hob a šlexte šviger,
Zi hot mit mir cuton.

2. Gej ix nox flejš,
Zogt zi: „gole bejner“.
Gej ix kerik [1]) —
Bavarft zi mix mit štejner.
Oj vej, mame, u. az. v.

99.

1. Ejnem iz dox zejer gut,
Dem andern iz nox beser
|: Trinkt er tej mit ciker [2]) — :|
|: Un ix hob faršpilt majne junge jorn,
Iz dox mir fincter un biter. :|

2. Ejnem iz dox zejer gut,
Dem andern iz nox beser,
|: Est er gute maaxolim — :|
|: Un ix hob faršpilt majne junge jorn
Azojvi a šlof on a xolem. :|

3. Ejnem iz dox zejner gut,
Dem andern iz nox beser
|: Gejt er šejne klejder — :|
|: Un ix hob dox faršpilt majne junge jorn,
Azojvi in a finctern xejder. :|

4. Ejnem iz dox zejer gut,
Dem andern iz nox beser,
|: Flanct er zix a vajngortn — :|
|: Un ix hob dox faršpilt majne junge jorn
Azojvi a kart'ožnik in kortn. :|

100—101.

1. Got štroft ajn menčn
Far zajne zind,
Ejnem in ajn ormkajt
Dem cvejtn in ajn kind.

2. Got štroft ajn menčn
In a grojser nojt
Ejnem in ajn oremkajt
Dem cvejtn in ajn tojt.

3. Mix hot er geštroft
Mit ajn šreklexer štrof,
Er hot farvigt majn kind
In ajn ejbikn šlof.

[1]) curik, [2]) cuker.

4. In cores un lejdn
Bin ix štendik zat,
Fun der cajt on
Zint ix hob xasene gehat.

5. Doktojrim mit refues
Iz štendik ful majn štub,
Di gance velt vajzt mir ojs
Vi a finctere grub.

6. „Genug šojn ajx, majne eltern,
Vejnen un klogn,
Lojft-že gix in šul arajn
Un zol men tilim zogn.

7. Far a minjen menčn
A nomen culejgn,
Tomer vet ribojnešelojlem
Šenken dos lebn“ [1])

8. Vi me hot a nomen
Gugelejgt —
Azoj iz dem ribojnešelojlem
Di nešome cugegrejt.

9. Beser zolstu nemen
Fun majn kind [2]) an ejver
Ejder ix zol zeen
Dos ferte kind in kejver“.

10. „Genug šojn ajx, majne eltern
Cu vejnen nox mir,
Got vet ajx opgebn
An andere far mir.[3])

11. Es iz den a novene,
Az ba a muter štarbt a kind?
Farblajbt ale gliklex,
Gliklex un gezint.[4])

12. Genug šojn dir cu lign
Af dajn klor-vajser bet,
Ix hob šojn far dir cugegrejt
A fajnem kabinet.[5])

13. Dortn vestu lign
Ejner alejn,
Varf avek di falše velt
Un lomir gixer gejn.

---

[1]) Var. 6. Oj, hodit, eltern,
Vejnen un klogn,
Lejft in šul arajn
Un loz men tilim zogn.

7.' Far a minjen menčn
A nomen cuculejgn,
Tomer vet mir got borxi
Šejnken majn lebn.

[2]) fun mir?

[3]) Var. 10. Oj, hodit, eltern,
Vejnen nox mir,
Got 'et ajx šojn opgebn
A cvejte far mir.

[4]) gezunt.

[5]) Var. 12. Gej šojn, toxter,
Arop funem vajsn bet,
Se štejt far dir šojn ongegrejt
Der švarcer kabinet.

102.

1. Got štroft dem menčn
Nor far zajne zind,
Ejnem in parnose
Dem cvejtn in a kind.

2 : Ejnem in elndkajt,
Dem cvejtn mit a nojt,
Ejnem tut er štrofn štark
Mit a bitern tojt. :|
. . . .
. . . .

103.

1. Der lomp vert farlošn,
Ix ho' nox gor kajn guts nit genošn,
Se gejt avek a junger menč fun der velt.
Vos veln ton zajne kinderlex,
Di jidiše jesojmimlex,
Ver vet zej gebn a kopke gelt.

2. Du bist gekumen cu mir,
Du bist gekumen nemen di nešome ba mir,
Loz mix nox lebn ajn halbe šo.
Oj, du štejst dox lebn majn bet
Un di trebevest ba mir ajn get,
Loz mix nox lebn cen minut.
Lomix zix gezegenen
Mit majn froj un klejne kinderlex
Un got vejst ci vel ix nox zajn do.

3. — Gezegn zix, gezegn zix,
Gezegn zix vos gixer,
Di naxt iz šojn etvos, oj, klejn.
Afn himl iz ojsgerufn
Un in tojtn bux faršribn,
S'vet dir nit helfn kejnšum gevejn.

4. Gib nor a kuk, oj, mame,
Gib nor a kuk, oj, duše,
Der tate ligt šojn etvos ojf tojt,
Ot hajnt darft ir vejnen,
Ir, jidiše jesojmelex,
Ver vet ajx gebn a štikl brojt?

104

1. Der lomp vert farlošn,
Oj, ix hob nox kajn guts nit genosn,
Oj, ix gej šojn azoj jung fun der velt,
Oj, vu-že veln ahinkumen
Majne elente jesojmelex,
Oj, ver-že vet jaršenen majn guts.]

2. Oj, du štejst lem [1]) der tir
Un du nemst ba mir dir nešome,
Oj, mit majn vajb un kinder hostu mix geget.
Oj, vu-že veln ahinkumen
Majne elnte jesojmelex,
Oj, ver-že vet jaršenen majn guts.

[1]) lebn.

105.

1. Ci hot ir gehert, ci hot ir gezeen,
Vos in Bender hot zix farlofn,
Dem umglik, dem grojsn hot ir, menčn, gemuzt hern,
Oj, vos ba Avremcis šver, oj, se hot zix getrofn.

2. Oj, er hot gehat a jingl fun ejnuncvancik jor,
Vos er hot funem žereb ungehojbn dejnken.
Dem erštn tog švues af a lodke geforn,
Oj, iz in vaser arajngefaln un hot zix getrejnken.

3. Vi er hot zix nor ongehejbn trinken
Hot er ongehejbn cu maxn mit di hent:
„Ratevet mir, tavariščes, oj, arojs fun dem vaser,
Vajl ix bin šojn ba dem malxemoves in di hent“.

4. Oj, vi er iz nor dertrinken gevorn
Iz er gelegn unter dem vaser a šo.
Oj, azoj iz men dox gelofn zogn di eltern di psure:
„Oj, gejt šojn, gejt šojn, Avreml iz šojn nito“.

5. Vi zej hobn dos nor derhert,
Me [. . . . .] gvald;
Ratevet mir, menčn, majn kind fun dem vaser,
Ratevet im gix un bald“.

6. Vi me hot nor Avremelen fun dem vaser arojsgenumen
Iz im geven der kop štark ceślogn,
Oj, tavariščes hobn im bald genumen n'a klor-vajsn lajlex arajngelejgt
Un af a droške zajnen zej mit im ahejm geforn.

7. Vi zajnt ir gevezn, Avremls tavariščes,
Mir hobn zix gor af dem grojsn umglik nit gerixt.
Eršt hot ir inejnem mit Avremlen gul'ajet,
Oj, un acind trogt ir im ojf dem tojt avek.

8. Donerštik farnaxt hot zix Avremlen a xolem gexolemt,
Er hot im dercejlt un me hot im ojsgelaxt.
Oj, er hot zix, nebex, l'ubele, fun zajn grojsn umglik nit gevust,
Un zajn xolem hot im cu zajn tojt gebraxt.

106.

1. Tojznter menčn špacirn gegangen,
Gegangen zajnen zej ale glajx,
|: Un mit der vajle derhert men a raš,
Az a menč iz arajn in tajx. :|

2. Vi er iz arajn in tajx, di zun iz arop mitamol.
Azoj hot men gemaxt a plan.
|: Tojznter menčn far micves gelofn
Cu rateven a jungečkn man. :|

3. Vi me hot im fun tajx arojsgenumen,
Di fis zajnen geven cebisn.
|: Vi me hot im afn tare-bet gelejgt,
Azoj hot men di tnojim cerisn. :|

4. Vejnt, ale menčn, vejnt un klogt,
Nemt zix arop ajn raje.
|: Ix hob gemejnt cu der xupe gejn —
Cum sof darf ix gejn cu der levaje. :|

107—108.

1. Šimke (Simxe) xazer iz kajn Stambul geforn,
Er hot gevolt (gemejnt) farbesern di jorn,
Er hot gevolt (gemejnt) dos lebn maxn beser —
Hot men im arajngerukt a zagranični meser.

2. Mistome iz dos im azoj geven bašert,
Er zol lign tif bagrobn in Stambuler erd.
Er hot gevolt zajn glajx cu di geter,
Hot men im af morgn gelejent in di bleter.

IV. Priziv-un milxome-lider

109

1. In tojznt axt hundert najn un najnciktn jor
Demolt iz gevezn a grojser nabor,
|: Fun vejnen, fun klogn bin ix šojn mat,
M'hot mir opgezogt di l'gote, x'bin a fartiker soldat. :|

2. Me firt mix arajn in der prisutstve,
Me štelt mix anider neben dem stanok,
|: Oj, šteln štelt men mix azoj fajn un azoj glat,
„Priňate", hot men a gešrej geton, un „molod'ec, saldat". :|

3. Ix lejg mix anider af der kojke un ix hejb zix on cu baklern,
Vos far a taxles ken do fun mir vern.
|: Oj, iz mir fincter un cudercu nox biter,
Az ix darf zix šojn gezegenen mit majne foter un myter. [1] :|

4. Zaj-že mir gezunt, majn getraje myter,
Dir iz dox fincter un mir iz dox biter.
|: Zaj-že mir gezunt, majn getrajer foter,
[. . . . .]

5. Zaj-že mir gezunt, majn getraje kale,
Nox dir vel ix bejnken merer vi nox ale,
|: Vajl du tust inderhejm farblajbn,
Betn bet ix dix, tajere, a brivele cu šrajbn. :|

110.

1. In tojznt axt hundert najn un najnciktn jor
Iz dox geven a grojser nabor,
M'ot dox gegebn a sax gelt minastam
Un me hot nit gebrakevet kajn p'ervi razr'ad.
. . . .
. . . .

111.

1. Ov horaxmim šojxejn bamrojmim,
Got iz a foter iber ale jesojmim.
[. . . . .]
Got iz a foter iber ale jesojmim.

---

[1]) muter.

2. Beser cu zingen adejnejlem
Ejder cu kušn dem kejsers cejlem
. . . .
Ejder cu kušn dem kejsers cejlem.
. . . .
. . . .

112.

1. In Odes bin ix gebojrn,
Ix hob farbraxt majne ale junge jorn.
Ajn brivele, oj, iz mir ongekumen,
Az ix darf šojn cum priziv, oj, forn.
Majne eltern klogn,
Zej vejnen, zej klogn,
Zej lozn mix nit . . . . .
. . . .
. . . .

113.

1. Oj, najn xadošim hot mix majn mame getrogn
Ejder zi hot mix gehat,
Fil tajxn mit trern hot majn mame fargosn,
Az ix zol nit zajn kajn soldat.

2. Jeder boxer cu ejn un cvancik jor,
Er hejbt nor on vos cu blien,
Saj orem, saj rajx
Cum žereb ale glajx.

3. Azojvi se kumt, oj, frajtik cu naxts
Lig ix mir ojf majn kojke un traxt.
X'volt beser gegangen cu kaboles hašabes
Ejder der podfebel' a pov'erke gemaxt.

4. Azojvi se kumt šabes inderfri
Git men a gešrej: „učeńe vyxodi"
Ci hob ix epes gegesn, ci hob ix epes getrinken?
Ix xap nox a pač cyderci.

5. Azojvi se kumt unter a milxome
Git men a klap mitn baraban.
Me gejt mir balejtn,
Azojvi nox a tejtn [1])
Adje, majn lebn, adje, majn velt.

114.

1. Gej ix arop afn erštn trep, afn erštn trep,
Zicn di giluxim mit o'gegolte kep.

2. Gejt cu cu mir epes ejner a jat, epes ejner a jat,
Git a klap in plejce n'zogt: „na službu prińat".
. . . .
. . . .

---

[1]) tojtn.

115.

1. Vemen veln mir dinen, brider?
Vemen veln mir dinen brider? —
Dem rusišn kejser brider,
Dem rusišn kejser brider.
|: Dem rusišn kejser dinen iz nit gut,
Vajl er tut zix bodn in undzer blut. :|

2. Vu-že veln mir zajn, brider?
Vu-že veln mir zajn, brider? —
In di kalte kazarmes, brider,
In di kalte kazarmes, brider.
|: In di kalte kazarmes dinen iz nit gut,
Vajl er tut zix bodn in undzer blut. :|

3. Af vos-že veln mir šlofn, brider?
Af vos-že veln mir šlofn, brider? —
Af di hojle kojkes, brider,
Af di hojle kojkes, brider!
|: Af di hojle kojkes šlofn iz nit gut.
Vajl er tut zix bodn in undzer blut. :|

4. Vos-že veln mir esn, brider?
Vos-že veln mir esn, brider? —
Boršč mit brojt, brider,
Boršč mit brojt, brider.
|: Boršč mit brojt, brider, iz dox nit gut,
Vajl er tut zix bodn in undzer blut. :|

5. Vos-že veln mir ton, brider?
Vos-že veln mir ton, brider? —
Dem rotner di štivl čist'en, brider,
Dem rotner di štivl čist'en, brider.
|: Dem rotner di štivl čist'en iz nit gut,
Vajl er tut zix bodn in undzer blut. :|

116

1. Kajn esn un kajn trinken, mame, nemt mix nit,
Ix gej arum štendik, štendik vejnendik.
Ix freg nor ba dir, tajerer got,
Farvos zol zajn majn xosn a soldat.

2. Ix vel zix cušteln a lejterl
Un ix vel arojfkrixn cu got.
Ix vel im nor fregn ejne cvej-draj verter,
Farvos zol zajn majn xosn a soldat.

3. Zol zix nor ojfxapn a šturem vint
Avektrogn zol es mix cu dir.
Ix zol nox zen dajn šejnem kop hor,
Ver šmuest zix nox cukušn mit dir.

4. Oj, du tajerer got,
Viazoj vel ix es konen cuzeen.
Der kejser vet cunemen majn tajern brul'ant
Un ix vel darfn fundervajtn štejn.

117—118.

1. A lejterl cum himl vel ix šteln,
Un vel arojfkrixn [1]) cu got.
Ejne cvej verter vel ix ba im fregn,
Farvos darf zajn majn liber [2]) a soldat, oj, oj, oj.

2. Kajn lejterl cum himl vest nit šteln,
A soldat vel ix blajbn saj vi saj,
Nor, ńeuželi biztu aza min mejdl,
Du zolst af mir nit vartn a jor draj, oj, oj, oj.

3. Draj jor vel ix ojf dir vartn,
Afile cen iz ojx kedaj.
Nor du alejn, du vejst dem gancn emes,
Viazoj s'iz šver cu nejen šnajderaj, oj, oj, oj.

119.

1. Forn forstu fun mir avek,
Tajer lebn majns,
Oj, forn forstu zix cum priziv šteln
|: Oj, helf-že mir šojn, goteńu,
Zolst arojs fun kejsers hent, :|
Un der gancer prisutstve zolstu nit gefeln. :|

2. Vos-že hostu mir azojns opgeton,
Tajer lebn majns,
Vos majn harc cit azoj cu dir, cu dir.—
|: —Ix hob dir gornit opgeton,
Tajer lebn majns,
Ix hob zix pošet ajngelibt in dir. :|

3. Ix vinčeve nit kejnem,
Afile nit kajn sojne
Cu zicn afile mejdlvajz cu nejen.
|: Oj, hostu mir, oj hostu mir
Oj, majn kop fardrejt
Un jung fun der velt iber dir vel ix muzn gejn. :|

4. Forn forstu fun mir avek,
Tajer lebn majns,
Fil tajxn trern vel ix tun gisn,
|: Oj, helf-že mir šojn, goteńu,
Zolst arojs fun kejsers hent,
Mir zoln šojn konen fun a xasene šmisn [3]). :|

5. Az got hot mir geholfn, az du bist
Arojs fun kejsers hent,
Mir hobn ongehejbn fun a xasene cu rejdn.
|: Se hobn dajne eltern
Cvišn undz a šejd gemaxt
Un mir hostu faršaft cores un lejdn. :|

120.

Oj, vos hostu gehat cu mir,
Un vos hostu gevolt fun mir
Un vos hostu gehat cu majne junge jorn.

---

[1]) var. Un arojfgejn vel ix cu got.
[2]) „ Majn šejner.
[3]) šmuesn.

Farvos hostu mir frier nit gezogt,
Az du darfst zajn a soldat.—
|: Ix volt šojn lang a kale gevorn
Un efšer take xasene gehat. :|

121 (122—123).

1. Fun der štub bin ix arojsgegangen
Un in drojsn iz ajn jomer mit ajn klog.
N'majne ojern hobn geton vertlex klingen,
A moblizacje hot men objavet hajnt fartog.
Oj, s'iz in mir farkilt gevorn majne glider,
Der švejs hot mir geton rinen,
|: Ado ruft men zix cenojf majne alte brider
gejn vider cu dinen. :|

2. Azojvi mir zajnen cum vojinske gekumen
Hot men undz gehejsn štejn ba der tir.
Vi ajn jungn soldat hot men mix cugenumen
Un di prisutstvje iz geven punkt vi frier.
N'oder majne glider zajnen švax un krank
Un di jorn zajnen ojx nit derbaj.
|: Cu lign in kazarme af der hojler bank
Dinen muz men dox getraj. :|

3. Me kumt mix in kazarme arajnrufn,
Un ix tor zix nit antvegn zogn „nejn".
Me git mir a biks af cu šisn
N'a papaxa mit lange hor af majn kop cu gejn.
Oj, ados, zogt men mir, vet zajn dajn bahiter,
Un dajn hojzgezund darfstu fargesn,
|: Farvos iz majn mazl ject azoj biter
Tajxn trern tu ix fargisn. :|

4. Ado tor ix nit zicn
Un ado tor ix nit štejn,
Majn harc vert in mir cerisn,—
Farvos kumt mir af der milxome cu gejn?
Oj, fun der štot, vos m'hot undz getribn
Mir torn zix nit gefinen in dem land,
|: Do vern mir fartribn,
Mit undzer blut vert fargosn di zamd. :|

5. Freg ix ba dir, goteñu, cu iz dos rext?
Ci ken dos a menč ibertrogn?
Entfer mir, ix bet dix, af der zax,
Farvos kumt mir funderhejm cu farjogn?
Oj, vej, brider, vejnt un klogt af hajntiker cajt,
Efšer vet zix got oprufn,
|: Me šikt undz avek af mizrex zajt,
Ver vejst vemen veln mir dort opzuxn.[1] :|

6. Oj, vej, menčn ale,
Ir zolt es gornit haltn far gring,
Me česejdt man un vajb, un xosn kale,
Fun vifl menčn vert a tel acind.
Jesojmim mit almones blajbn tojznt atog
Un kejner vil zix far zej gornit zorgn.
|: Zajt že ax cu cuern (?) cu der štrof —
Me lozt zej nit betn kajn nedoves morgn (?) :|

[1] Zingendik farn fonograf hot der zinger durxgelozt di cvejte helft fumen erštn kupl'et un ersṫe helft funem cvejtn kupl'et; glax nox der ferter šure hot er ongehojbn di darjcnte.

7. Der pojezd iz šojn cugekumen
Un di vagones zajnen fincter vi in ajn štal,
Majn harc vert in mir cerisn
Fun di gešrejen fun di kinder af ejn kol.
Zej šrajen zix, zej rajsn zix: „Blajbt iber do mit undz!
Ver-že vet undz helfn in undzer nojt,
|: Kajn erd kajn ejgene iz ojx ništo ba undz —
Farvos cu kojfn a štikele brojt". :|

8. Kajn Xarbin zajnen mir ongekumen
Un der raš iz geven zejer grojs,
An eltster iz cu undz cugekumen,
Fun di vagones zajnen mir ale arojs.
Er hot undz ibergecejlt, vifl mir zajnen do
Un vi di maxne iz grojs,
|: Er hot undz ongevizn di pozicje, vos iz do.
Un patrones tejlt men undz arojs. :|

124.

1. Oj, vej, in tojznt najn hundert un fufcetn jor
Z'arojs, oj, a najer prikaz, oj, prikaz.
|: Oj, jeder foter tut firn zajn kind
Azovi a šojxet di rind. :|

2. Oj, vej, frajtik, frajtik, frajtik cunaxts,
Oj, undzere lipelex zajnen undz faršmaxt, oj, faršmaxt.
|: Mir voltn gegangen cun a jidn af šabes,
Oj, hot men nox di poverke nit gemaxt, gemaxt. :|

3. Oj, vej, šabes, oj, šabes, oj, šabes gancfri:
„Na skačka vyxodi, vyxodi!"
|: Ci hobn mir gegesn, ci hobn mir getrunken?
A pač ober xapt men cyderci.[1]) :|

4. Oj vej, brider, mir zajnen farfaln,
Mir zajnen in merderše hent, oje vej,
|: Mir hobn genumen jidiše texter
Un hobn zej faršpilt zejer velt. :|

125.

1. In tojznt najn hundert un fufcetn jor
Iz arojs a prikaz,
|: Az jeder foter zol firn zajn kind
Vi cum šojxet a hin.[2]) :|

2. Oj, vos ken er undz helfn, vos ken er undz ton,
Mir zajnen in merderše hent,
|: Oj vej, brider, mir zajnen soldatn,
Mir hobn faršpilt undzer velt. :|

3. Axt xadošim hot mix majn mame getrogn,
In najntn hot zi mix gehat,
|: Ict, az ix bin alt gevorn ejn un cvancik jor
Darf ix šojn zajn a soldat. :|

---

[1]) vi undz duxt hot der zinger cufelik gebitn di ordenung fun di strofes in dem kuplet. Lojt der melodie pasn di ferste fir šures beser far der cvejter tejl.
[1]) cudercu.
[2]) hun.

4. Me firt mix in pritutstvie „god'en, prińat,—
Ty bud'eš xorošyj soldat".
Mir lign in di okopes,
Se sviščen di pul'es,
Se flien granatn,
Mir faln vi snopes.

5. Vos konen mir helfn, vos konen mir maxn,
Mir zajnen in merderše hent,
|: Mir hobn genumen jidiše texter
Un hobn farvist zejer velt. :|

126.

1. Az ix bin a klejn jingele gevezn
|: Gevezn bin ix, mame, novenad, :|
|: Un cajt, mame, me hot mix opgegebn,
Kajn gutn tog hov ix nit gehat. :|

2. Vi mir zajnen cu german'en ongekumen,
|: Di germances, zej štejen far undz grejt, :|
|: Di eršte pul'e hot dos mix getrofn,
Az fun majne fis hot dos mix gelejgt. :|

3. Vi me hot mix in lazaret arajngenumen
|: Di doktojrim, zej drejen zix arum mir, :|
|: In a tajx blut lig ix ajngezotn,
Di pul'es, me šlept zej fun mir, :|

4. A brivele šrajb ix cu majn mamen,
|: Šrajbn, šrajb ix nor fun majn gezynt,[1]) :|
|: Az di rexte hant hot men mir aropgenumen
Un af majne ojgn bin ix šojn blind. :|

5. A brivele šrajb ix cu main kale.
|: Šrajbn šrajb ix ir nor fun mir alejn, :|
|: Az di tnojim zol zi šojn cerajsn
Un mit a cvejt jingele cu der xupe gejn. :|

6. Ix hob zix gul'ajet mit tavariščes,
|: Ci hot es gehat a tam — — :|
|: Vi-že nemt men šojn dem lectn bruder,
Er zol mir šteln a com. :|

127.

1. Ix gedenk, ix bin a klejnes kind gevezn,
|: Gevezn bin ix ba majne eltern tajer, :|
|: Oj, ject bin ix alt gevorn ejn un cvancik jor,
Azoj šikt men mix in dem grestn fajer. :|

2. Ject lig ix in der bol'nice gerańet,
|: Cvej sanitarn, zej štejen arum mir. :|
|: Oj, di pul'es, dušeńu, šlept men šojn fun mir
. . . . :|
. . . .
. . . .

№ 128.

1. Az vej dem tatn un az vej der mamen,
Vos zej hobn a zum a zapasnoj.
|: Me tut im on di soldatske klejder
Un me šikt im, oj, vej, glajx in boj. :|

[1]) gezunt.

2. Oj, vi mir zajnen cum pojezd gekumen,
Af der ploščadke bin ix geblibn štejn.
|: Oj, vi der pojezd hot ojsgesviščet,
Oj, ojsgebroxn hot zi ajn grojs gevejn. :|

3. Oj, vejn nit, mame, oj, vejn nit, muter,
Az got vet helfn vel ix kumen, oj, curik.
|: Du zolst mir, oj vej, majn štub ophitn,
Du zolst mir ophitn majn vajb un kind. :|

4. Oj, vi mir zajnen af der eršter pozicje gekumen,
Oj, blas bin ix gevorn vi a blaj,
|: Oj, zeks teg in di okopes lign
Un esn dem dritn tog ajn štikele brojt. :|

5. Oj, vi mir zajnen cu der eršter pozicje gekumen,
Oj, tojb bin ix gevorn vi di vant.
|: Di eršte pul'e hot mix getrofn,
Aropgenumen hot mir di rexte hant. :|

6. Azojvi me hot mir di rexte hant aropgenumen —
Geblibn lign bin ix lem a breg.
|: Di sanitarn zajnen ongelofn
Un mix cugenumen iñ lazaret. :|

7. Vi ix bin nor in lazaret gekumen,
A brivele tu ix cu dir šrajbn acind.
|: Šrajbn šrajb ix dir, majn tajere muter,—
Aropgenumen hot men mir di rexte hant. :|

8. Nor vejn nit, mame, vejn nit muter,
Konst nox mejnen, az ix lig alejn.
|: Ale tog brejngt men naje briderlex,
Es vert a jomer mit a gevejn. :|

129.

1. Dem erštn tog fun der mobilizacje
Z'gevorn a jomer un a gevejn.
|: Dem erštn tog fun der mobilizacje
Zajnen ale gešeftn geblibn štejn. :|

2. Az vej z'dem tatn, n'az vej z'der mamen,
Vos zej hobn a zun a zapasnoj.
|: Me tut im on di soldatske klejder
Un me šikt im avek glajx in boj. :|

. . . .
. . . .

130.

1. Ix tu dir a brivele šrajbn,
Un šrajbn šrajb ix dir, mame, fun majn gezynt.[1]
|: Oj, a hant hot men mir aropgenumen
N'af majne ojgn bin ix, mameñu, blind. :|

2. Ix lig mir in bol'ince gerañet,
Un di doktojrim štejen arum mir
|: Un dos harc vert mit blut opgegosn
Un di getraje muter iz nito lebn mir. :|

. . . .
. . . .

[1]) gezunt.

131.

1. Šrajbn šrajb ix a briv cu majne eltern,
Oj, šrajbn šrajb ix fun majn gezynt,[1])
|: Di rexte hant hot men mir opgešosn,
Ojf majne ojgn bin ix, mame, blind. :|

132.

1. Dos fercnte jor iz ongekumen, vej, oj vej,
Dos fercnte jor iz ongekumen,
|: Far a soldat hot men mix cugenumen, vej, oj vej. :|

2. Draj teg bin ix in sirest' gelegn, vej, oj vej,
Draj teg bin ix in sirest' gelegn,
|: Ix hob gevolt majn lebn gern, vej, oj vej. :|

3. Ix bin ojfn šlaxt-feld arofgekumen, vej, oj vej,
Ix bin ojfn šlaxt-feld arofgekumen,
|: Hob ix getrofn majn tavarišč in blut švimen, vej, oj vej. :|

4. Af di grine felder, velder, vej, oj vej,
Af di grine felder, velder,
|: Dort ligt farlejgt dos feld mit zelner, vej, oj vej. :|

5. Dort ligt a zelner on a cure, vej, oj vej,
Dort ligt a zelner on a cure,
|: On a kastn un on a kvure, vej, oj vej. :|

6. Dort ligt a zelner, der kerper iz im cerisn, vej, oj vej,
Dort ligt a zelner, der kerper iz im cerisn,
|: Fun zajn harcn tut blut gisn, vej, oj vej. :|

7. Kumt a fojgl oncuflien, vej, oj vej,
Kumt a fojgl oncuflien,
|: Štelt zix afn zelner opcurien, vej, oj vej. :|

8. Štej nit, fojgl, fli gešvind, vej, oj vej,
Štej nit, fojgl, fli gešvind,
|: Un zog majn mamen, az ix bin gezynt, vej, oj vej. :|

9. Nor fun majn tojt zolstu ir nit zogn, vej, oj vej,
Nor fun majn tojt zolstu ir nit zogn,
|: Vajl zi vet dox vejnen un klogn, vej, oj vej. :|

10. Vi der fojgl iz in štub arajngekumen, vej, oj vej,
Vi der fojgl iz in štub arajngekumen,
|: Hot er getrofn di muter štejn un vejnen, vej, oj vej. :|

11. Vos-že vejnstu, getraje muter, vej, oj vej,
Vos-že vejnstu, getraje muter,
|: Im iz fincter un dir iz biter, vej, oj vej. :|

12. Viazoj zol ix mit vejnen un klogn, vej, oj vej,
Viazoj zol ix mit vejnen un klogn,
|: Az me hot majn kind farjogn, vej, oj vej. :|

13. Ix bin geblibn an almone cudercu nox blind, vej, oj vej,
Ix bin geblibn an almone cudercu nox blind,
|: M'hot fartribn majn ejnunejncik kind, vej, oj vej. :|

14. „Ven di zamd vet antrunen vern, vej, oj vej,
Ven di zamd vet antrunen vern,
|: Dencmolt vet zix cu dir dajn kind umkern, vej, oj vej. :|

[1]) gezunt.

15. „Un di zamd iz šojn antrunen, vej, oj vej,
Un di zamd iz šojn antrunen,
|: Un majn kind vet a hejm nit kumen, vej, oj vej. :|

16. On a kastn, on a mite, vej, oj vej,
On a kastn, on a mite,
|: On a foter un on a myter,[1]) vej, oj vej :|

17. Nor dos ferdl, dos getraje, vej, oj vej,
Nor dos ferdl, dos getraje,
|: Vet bašejnen di gance levaje, vej, oj vej. :|

133—134.

1. Dos fercnte jor hot zix ongehejbn
Oj, oj, oj, oj, oj, oj, oj,
Dos fercnte jor hot zix ongehejbn
In zapas hot men mix genumen,
Oj, vej, oj ra ra ra ram,
In zapas hot men mix genumen, oj vej, vej.

2. Oj vej, n'di Karpatn zajnen mir gelofn
Oj veje, veje, vej,
Oj, in di Karpatn zajnen mir gelofn,
Brojt mit vaser hobn mir gegesn,
Oj, vej, ta ra rira ram.
Brojt mit vaser hobn mir getrunken, oj vej, vej.

3. Ojf di felder, grine felder,
ta, la tala lala lam,
Oj, ojf di felder, ojf di grine felder,
Dortn ligt farvorfn a junger zelner,
Oj, ta, ta la la la la,
Dort ligt farvorfn a junger zelner,
Ta la la la la la lam.

4. Un zajn lajb iz im cerisn,
Ta la ta la la la lam,
Un zajn lajb iz zix im cerisn,
Se tut dox fun zajn lajb dos blut opgisn,
Na ta, la la la la tam,
Oj, se tut dox fun zajn lajb dos blut opgisn,
Ta la la la la la lam,

5. Oj, du fojgl, švarcer fojgl,
Ta la la la la la lam,
Oj, du fojgl, du tajerer fojgl,
Na dir majne hentelex un gib mir dajne ojgen,
Oj ta, ta la la la tam,
Oj, na dir majne hentelex un gib mir dajne ojgn,
Ta la la la la la tam.

6. Ven kon vern di zamd cerunen,
Ta la ta la la la tam,
Oje, ven ken vern di zamd cerunen,
Dencmolt vet majn man funem kejver kumen,
Oj, ta ta la ta la la,
Oje, dencmolt vet majn man funem kejver kumen,
Ta la la la la la lam.

. . . .
. . . .

[1]) muter.

139.

1. In drojsn gejt a regn,
S'vest dox vern a blote,
|: M'hot dox mix cugenumen,
Naznačet in pexote. :|

2. Vi ix bin nor af karpater berg aruf,
Azoj hot zix mir ahejm farglust,
|: Ahejm, ahejm t'zix mir farglust,
Ahejm bin ix antlofn. :|

3. Vi Mirońenko hot zix nor dervust,
Az Mejer iz a raber,
|: Arajngešikt hot er policej,
M'zol im dortn gefunen. :|

4. Vi policej iz nor arajn,
Aropgevorfn di hitl —
|: „Anu, du Mejer, du fajner menč,
Bavajz dos rabe kvitl". :|

5. Vi nor Mejerke hot dos derhert,
Kajn kap zix nit deršrokn,
|: Gexapt di fis af di plejces
Un durxn fencter antlofn. :|

6. Ax, du Mejer, du fajner menč,
Dercu dem rovs an ejdem,
|: Vi er zet policje gejn
Krixt er afn bejdem. :|

140.

1. In drojsn gejt a regn,
Se vet dox zajn a blote,
|: Me hot naznačet majn tajer lebn
In devjate rote. :|

2. Vi er iz ahin gekumen,
Deršrokn iz er gevorn,
|: Ahejm, ahejm hot zix im farvolt
Un iz fun dortn opgetrotn. :|

3. Vi er iz a hejm gekumen
Hot kejnem nit getrofn,
|: „Ject hejs ix šojn a trejfer,
Fun policje antlofn. :|

4. Vi policje hot zix nor dervust
Fun majn tun kumen
|: Arajngešikt hot men Polišukn,
Me zol mix zuxn un gefunen. :|

5. Vi Polišuk iz arajngegan,
Aropgenumen dos hitl:
|: „Un vos-že tuste do, jungerman,
Vajz mir dajn vajs kvitl". :|

6. In drojsn iz er arojsgegangen:
„Un max nit on kajn gerider".
|: A rubl in hant araingeštupt
Un zol er zajn a guter brider.[1] :|

[1] bruder.

7. Ject bin ix a fajner menč,
A balebos's an ejdem,
|: Az ix derze nor Krasničenken
Antlejf ix af dem bejdem. :|

---

un Rabinovič, vos zajnen dermont in didozike lider, zajnen geven di balebatim fun a tabak-fabrik in Skvire. Zej bejde zajnen geven grojse ekspluataters. Af Rabinovičes vajb hot men gemaxt a satiriš lid (ze Num. 21 in undzer zamlung).

Cu Num. 31. In der ferter strofe hot der zinger, vajzt ojs, fargesn dem vort-tekst fun cvej šures. Zingendik farn fonograf hot er ibergexazert cvej mol jene cvej šures fun dem ferz, vos er hot fargedenkt. Dos vort «fininspekter» iz do gevis arajngeštelt onštot an ander frierdik vort (policej? und. gl. ze bam. cum Num. 25).

Cu di Num. 29, 30, 31. Di eršte strofes fun didozike lider zajnen gebojt lojt Varšavskis lid «Nebn klajzl». Ze: «Judjše folkslieder mit noten fun M. M. Varšavski mit a forrede fun Šolojm-Alejxem», Varša, 1901, Nu. 7. z. 34. Ba Varšavski an ander melodie.

Cu di Num. 32—33. Var. fun der melodie ze LI, Num. 16, z. 34; LII Num. XXXIX, z. 72; var. fun dem vort-tekst ze LI Num. 16, 16a, 16b, zz. 32—37; Farglajx Bst Num. 1—2, zz. 88—89.

Cu di Num. 34, 35, 36, 37. Der avter funem lid iz zixer a zinger af xasenes, ovntn, ojx in gas. Dos iz cu zeen fun der lecter strofe in dem Num. 34, vi ojx fun dem stil un der forme funem lid. In di jorn 1903-1906 iz di teme vegn «zabastovkes» (štrajkn) geven azoj aktuel, az der gasnzinger, bifrat in di arbeter-kvartaln, hot zi nit gekont ojsmajdn. Er baarbet di teme af zajn štejger, er zuxt ojs in der štrajk-bavegung di komiše štrixn, vos konen gefeln faršejdene cuherer nit-arbeter, er git a groblexn kuplet vegn a dame, vos šrekt dem man mit a štrajk un az. v. Dos lid iz populer gevorn ojx in ejnike opgeštanene arbeter-krajzn un iz oft varjirt gevorn. ze ojbn bam. 1. z. 192

Cu Num. 41. Var. fun der melodie un funem vort-tekst ze LI, Num. 44, zz. 89—90. Leman dermont, az mit der zelber melodie fleg men zingen an ukrainiš revol'ucioner lid «Ой не горе нас рабочих» (dort, bam. cum Num. 44, z. 184).

Cu di Num. 42—43. Var. cu der erster strofe (on melodie) ze LI, Num. 47, z. 93.

Cu Num. 44. Var. fun der melodie un fun dem vort-tekst ze LI, Num. 23. Dortn zajnen ojx gebraxt nox variantn fun dem vort-tekst, ze Num. 23a, 23b, 23v, 23g, zz. 52—60; Bst, Num. 3. z. 129. Der variant in Bst baštejt fun cvej lider: 1) a lid vegn Hirš Lekert un 2) a lid «Cvelf azejger banaxt lig ix mir un traxt». In arxiv fun der etnografišer sekcie bam Institut far Jidišer Proletarišer Kul'tur (Kiev) gefint zix a lid vegn Bogrovn, vos hot in 1912 jor gešosn Stolipinen. Dosdozike lid (faršribn fun xaver Š. Kuperšmid in Belocerkve) unteršejdt zix fun dem Lekert-lid blojz dermit, vos onštot Lekertn figurirt dort Bogrov. Af dem ufkum fun demdozikn variant hot gevirkt a baštimte enlexkajt fun gevise umštendn. Lekert hot gešosn af Fon-Valn in cirk—Bogrov hot gesosn af Stolipinen in teatr. Saj Lekert saj Bogrov zajnen gehangen gevorn.

Di melodie cum Lekert-lid is ibergenumen fun a libe-lid, ze KhI Num. 7, z. 225.

Cu Num. 45. Var. fun der melodie un funem vort-tekst ze LI Num. 52, zz. 99—101. Me kon rexenen, az dosdozike lid iz ibergenumen fun dem ganovišn lider-repertuar. In var. funem lid in LI trefn mir afile gevise verter fun dem ganovim-žargon. Der lirizm fun ejnike ganovim-lider hot gevirkt, — derhojpt af politiše arestirte, — az ejnike lider zoln arajndringen in arbeter-repertuar.

Cu Num. 46. Mit derdoziker melodie fleg men zingen faršejdene vort-tekstn (ze di Num. 65 u 82 in undzer zamlung). Dos populerste lid mit derdoziker melodie iz Num. 82 in undzer zamlung («Brider, mir hobn gešlosn», verter fun M. Sorerives).

Cu Num. 47. Enlexe gešeenišn hobn arojsgerufn a gance reje lider. Ze vajter di Num. 105, 106.

Cu Num. 48. Var. fun der melodie ze Kp II, z. 32 (štejger-lid), LII, Num. XXIX, z. 59; KhI, Num. 24, z. 39 (libe-lid). In der fonoteke funem kabinet far muzik-folklor gefint zix a lid vegn Špoler pogrom (80-er jorn funem forikn jorhundert) mit derzelber melodie.

Cu Num. 49. Di strofes 4 un 5 zajnen genumen fun an arbeter-viglid (ze LI, Num. 55, 55a, zz. 104—105. Ba Lemanen an ander melodie). Didozike strofes singt men amol vi a bazunder lid. Ze vajter Num. 52.

Cu di Num. 50, 51, 52. Var. fun der melodie un fun dem vort-tekst ze LI, Num. 41, z. 80; LII, XXY, z. 168; Farglajx KhII, Num. 7, z. 104.

Cu Num. 51. Var. cu di strofes 4 un 5 ze LI, Num. 41, 41a, 41b, zz. 80—84. Di 7-e strofe iz a var. fun der eršter strofe in Edlštats lid «Majn cavoe». Ze: D. Edlštat «Lider fun nojt un kamf». M. 1930, z. 161. Ze vajter Num. 72, 73 in undzer zamlung.

Cu di Num. 53, 54. Var. fun der melodie un fun dem vort-tekst ze LI, Num. 58, z. 115.

Cu Num. 55. Dosdozike lid (vi ojx Num. 56) iz an iberarbetung fun E. Cunzers lid «Элегия на смерть Л. О. Леванды в словах и звуках для пения с аккомпанементом на фортепиано. Текст и ноты Л. Цунзера в гг. Минске». Вильна, 1888 (jidišer un rusišer tekst). Var. fun der melodie ze LI, Num. 43. Dortn ojx var. funem vort-tekst Num. 43, 43a, 43b, zz. 84—89. Var. fun der cvejter strofe ze Bst, Num. 34, z. 122. Di lecte strofe inem Num. 55 («nit der eršter, nit der lecter» etc.) un ir melodie iz genumen fun dem populern lid «Es lojfn, es jogn švarce volkns» (verter fun Nomberg).

Cu Num. 57. Dem erštn kuplet hot di zingern gezungen in d-moll. Funem cvejtn kuplet on hot zi ongehojbn hexern dem tonart un zi hot farendikt in es-moll. Dem dritn kuplet hot zi gezungen in e-moll.

Cu Num. 59. Der zinger hot gehert dos lid in Varše, 1918. Fargl. di melodies fun di Num. 57, 58 un 59 mit LII, Num. XLVII, z. 84.

Cu di Num. 60-61. Di zingers gedenken dosdozike lid fun 1895-96. — Zingendik farn fonograf (juni 1930) hot xaver Gor (Num. 61) fargesn di eršte strofe un hot ongehojbn zingen fun der cvejter. In a kurcer cajt arum hot undz an Odeser arbeter xaver Levin (a beršter) cugešikt dem fuln vort-tekst fun demdozikn lid. Cu der eršter strofe (ze Num. 61 fun di vort-tekstn) hot er cugešribn, az me zingt zi mit der melodie fun «Kol' slaven». Xaver Levin šrajbt (in a briv cu undz): «ix rexn, az es (dosdozike lid — *M. B.*) hot a grojsn historišn vert, vi ejne fun di eršte (jidiše — *M. B.*) revol'ucionere lider, vos me fleg zingen nox far der grindung fun «Bund»». Var. funem vort-tekst ze Litvak, «Vos geven», z. 233. Ze vegn demdozikn lid undzer arajnfir, z. 21.

Cu Num. 62. Var. fun der melodie un funem vort-tekst (strofes 2 un 3) ze LI, Num. 18, z. 43.

Cu Num. 63. Var. fun der melodie un funem vort-tekst ze LI, Num. 29, zz. 46—48. Di melodie iz gebojt af «Dubinuška» (Дубинушка).

Cu Num. 64. Var fun der melodie ze LI, Num. 19, zz. 44-45. Leman brengt dortn a fulern vort-tekst. Di šures 3 un 4 fun bejde strofes zajnen fardorbn. In der ictiker forme zajnen zej nit farštendlex.

Cu Num. 65. Di zingern gedenkt blojz didozike strofe. Dos iz a variant funem lid «Brider, mir hobn gešlosn» (verter fun M. Sorerives). Ze vajter № 82 in undzer zamlung.

Cu Num. 66. Var. fun der melodie un funem vort-tekst ze LI, Num. 32, z. 70. Andere var. funem vort-tekst — dortn, Num. 32a, 32b, zz. 70-72; Cšr, Num. 19, šp. 805.

Cu Num. 68. Der zinger hot gehert dos lid in Vilne, 1905.

Cu Num. 69. Xaver Z. Skudicki git iber, az mit derzelber melodie fleg men zingen in jidiše arbeter-klubn un arbetšuln in Žitomir (1921) dos lid «In fabrik» (verter fun D. Kasel).

Cu Num. 72. Der zinger hot gehert dos lid in Vilne, 1905.

Cu Num. 73. Der zinger hot gehert dos lid in Minsk in arbeter-klubn (1917).

Cu Num. 77. An enlexe melodie ze LI, Num 12, z. 38. Dos lid dort iz an iberarbetung fun Hejnes «Veber».

Cu Num. 78. Var. fun der melodie (mit an ander vort-tekst) ze LI, Num. 15a, z. 32. Dos iz a var. fun dem populern revol'ucionern lid «Замучен тяжелой неволей».

Cu Num. 81. Dem cvejtn kuplet hot di zingern ongehojbn in *d* (nit *g* vi es hejbt zix on der eršter kuplet). Azoj arum hobn mir: 1-er kuplet: g — d, cvejter: d — a.

Cu Num. 83. Var. funem vort-tekst (mit an ander melodie) ze LI, Num. 7, z. 17.

Cu Num. 84. Var. fun der eršter strofe ze GM, Num. 321, z. 278 (on melodie).

Cu Num. 86. Di zamler fun jidišn muzik-folklor hobn zix nit umgekukt af azelxe lider vi Num. 86, vu s'iz ništ «farjidišt» der muzikališer gust (лад). Dos lid iz xarakterističš far dem festn kustar, dem justn balebos. Der zinger hot gehert dos lid in Orše (Vajsrusland).

Cu Num. 87. Var. fun der melodie un funem vort-tekst ze Kp II, z. 112.

Cu Num. 88. Dos iz a var. (mit klejne enderungen) fun di eršte 8 strofes funem folgndikn lid: «Di lied fun dem geštoxenem zagatovčik, ferfast fun Lejb Levenzohn. Joco leojr al jedej Mejir Morduxovič, mojxer sforim be Odessa». Odesa, 1896. Der titl in rusis: «Песнь о случайно-зарезавшемся заготовщике 14-го июня, 1896 в Одессе»... Dizelbe teme funem Odeser zagatovščik trefn mir inem lid «Der gištoxener ben-joxid» ze: «Di ferlojrene kindbeturin mit dem gilozenem picele kind mit fir naje lider. Ferfaser Perec Volex Adessa. 1897». Vegn farfaser hot undz a blinder gasn-zinger mitgetejlt (in Kiev, fevral, 1932): Perec Volex hot gezungen in Odes in vajn-kelers, af ovntn, xasenes un d. gl. Volex fleg cuшejnstn zingen lider, vos er alejn hot farfast. Undzer blinder zinger hot zix bakent mit Volexn sof axciker jorn in Odes. Etlexe jor hot er gezungen cuzamen mit Volexn un azoj arum hot er zix ba im ojsgelernt a gevisn lider-repertuar. Dernox flegt er alejn arumforn iber faršejdene štet un zingen af di gasn un ba a gelegenhajt — ojx af ovntn, xasenes un d. gl. Lejder vejsn mir biz ict zejer vejnik vegn azojne profesionele zinger. A tejl vort-tekstn fun zejer lider-repertuar iz farefntlext, ober biz ict iz nox nit farefntlext kajn ejn melodie fun didozike lider. Xuc dem, vos derdoziker lider-repertuar hot a gevisn interes far zix, hot er in a geviser mos gevirkt afn muzik-folklor. Der folklor hot ibergenumen un ibergearbet a tejl fun demdozikn repertuar. Azoj, aštejger, iz faranen a gevise enlexkajt cvišn dem vort-tekst funem erštn lid in Volexs lider-bux un dem populern folklor-lid «Dos kind ligt in vigele». Di melodie fun demdozikn lid Volexs hot zix undz biz ict nit ajngegebn ufcunemen.

Cu Num. 89. Nox a lid vegn demzelbn zagotovščik. Der avter funem lid iz ojx gevis a gasn-zinger (ze bam. cu Num. 88).

Cu di Num. 91—95. Var. fun di vort-tekstn ze GM, Num. 244, 246, 249; KhII, Num. 5, z. 13; Kp II, zz. 106—108 (mit an ander melodie). Var. fun der melodie Num. 92 ze Kp I, z. 115.

Cu Num. 96. Fragment. Fulerer vort-tekst (on melodie) ze GM, Num. 312—313.

Cu Num. 97. Var. fun di strofes 5 un 6 ze GM, Num. 264, 265.

Cu Num. 102. Cu der cvejter helft fun der eršter strofe hot der zinger gehexert af a halbn ton (er hot ongehojbn in h - moll, ojsgelozt in c - moll).

Cu Num. 105. Var. fun der melodie ze KhI, Num. 8, z. 227. In KhI ojx vegn a dertrunkenem. Der vort-tekst in KhI iz nohent cum vort-tekst Num. 106, in undzer zamlung.

Cu Num. 109. Var. funem vort-tekst ze «Ba undz», Num. 9, z. 99; Cšr Num. 18. šp. 796; GM, Num. 341 (cu di strofes 4 un 5 in undzer zamlung) Num. 345.

Cu Num. 111. Var. funem vort-tekst ze GM, Num. 49, z. 51; «Ba undz» Num. 119, z. 100. Der zinger hot gehert dos lid inem štetl Bober (Vajsrusland) in 1875—1876.

Cu Num. 113. Var. funem vort-tekst ze GM, Num. 333, z. 284 (lecte strofe), Num. 347, z. 350; «Ba undz», Num. 3, z. 96.

Cu Num. 114. Var. funem vort-tekst ze GM, Num. 335 (3-te strofe), Num. 336 (2-te strofe), bamerkung 4 cum z. 285. Aza cuzing vi in demdozikn lid (mit faršejdene verter) bagegnt zix ganc oft Ze Num. 20 in undzer zamlung, ze ojx Kp II, z. 126.

Cu Num. 115. Var. funem fort-tekst ze Pinkes, Num. 10, šp. 393; «Ba undz» Num. 14, z. 101 (bejde on melodies).

Cu di Num. 121, 122, 123. Var. funem vort-tekst ze Bst, Num. 4, z. 87.

Cu Num. 124. Var. funem vort-tekst ze GM, Num. 341, z. 296; «Ba undz», Num. 9a, z. 99.

Cu Num. 125. Var. fun der melodie un funem vort-tekst ze KhII, Num. 9, zz. 191—192.

Cu Num. 126. Di zingern hot gehert dos lid in Tiraspol, 1924.

Cu Num. 128. Var. funem vort-tekst ze Bst, zz. 107—108 var. 1-ter un 2-ter (on melodie).

Cu Num. 129. Var. funem vort-tekst ze Lbl, z. 50; And. šp. 405—408 (mit an ander melodte). Der zinger hot nit ibergexazert šure 3 un 4 fun jeder kuplet.

Cu Num. 132—138. Var. funem vort-tekst ze LbI, zz. 48—49; LbII, zz. 105—106 (on melodie). Dem vort-tekst fun Num. 133—134 hobn mir farejnikt cuzamen, vajl di zingern fun Num. 134 hot ongehojbn cu zingen dos lid glajx nox Num. 133 un, lojt ire rejd, iz dos di forzecung fun Nnm. 133.

Cu Num. 139. Var. fun der melodie ze Kp I, z. 19 (mit an ander vort-tekst).

Cu Num. 140. Var. fun der melodie ze LII, Num. YIII, z. 144 (mit an ander vort-tekst). Farglajx di eršte strofe fun undzer lid mit di strofes 6 un 7 un LII un mit der strofe 5 inem var. YIII dortn.

Jedies vegn di zinger un vegn di lider

№	Nomen fun lid[1]	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart[2]	Val'c-Numer[3]	Notn-zajt	Tekst-zajt
1	Šver un biter vi der tojt	Kašucki Išie, 47 jor šnajder	Umań, 1930	g-moll	695/2	33	180
2	Ix štej dox uf gancfri	Arbamovič, Lejb	Medžibodž, 1912—1914	(a-moll)	455/1	34	„
3	Ajn šnej, mame	Kaštil'an, Zalmen, 33 jor, šnajder	Belocerkve, 1929	a-moll	38/3	„	„
4	A šnej, mame	Skudicki, Z. visnšaftlexer tuer	Kiev, 1928		Faršribn funem zinger	36	181
5	Tog azojvi naxt	Pesin, Raxil, 40 jor, šnajdern	Odes, 1930	d-moll	173/1	37	„
6	In drojsn gist a regn	Balšem, Ester, arbetern	Belocerkve, 1929	e-moll	87/2	38	„
7	Bin ix mir a nejterke	Kac, Mańe, arbetern	„	g-moll	101/2	39	„
8	Ba di mašinen	Fuks, Xaje, 24 jor, arbetern	Beršad, 1926		faršr. funem zinger	„	182
9	Oj, in fabrik zic ix ajngebojgn	Strašne, Xaje, 39 jor, šnajdern	Umań, 1930	h-moll	695/1	40	„
10	Oj, ba majn arbet tu ix zicn	Pavlovske, Tańe, 22 jor	Belocerkve, 1929	f-moll	74/2	41	183
11	Ba majn mašindl tu ix zicn	Kornfeld, Veli, 32 jor, nejtern	„	d-moll	96/1	„	„
12	Ba majn mašindele tu ix zicn	Gural'nik, Sime, 20 jor, arbetern	„	e-moll	96/2	42	„
13	A gance vox	Frager, Roxl, 22 jor, arbetern	„	e-moll	72/2	43	„

[1]) Als nomen fun lid hobn mir gebraxt di eršte šure oder halb-šure funem vort-tekst.
[2]) Mit original-tonart mejnen mir do dem tonart, in velxn der zinger hot gezungen dos gegebene lid farn fonograf.
[3]) Der val'c-numer bacit zix cu der fonoteke funem kabinet far muzik-folklor fun der etnografišer sekcie bam Institut far jidišer proletarišer kul'tur (Kiew).
[4]) Ze arajnfir. z. 28.

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-Numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
14	A gance vox	Grinberg, Xaje, ongeštelte	Belocerkve, 1929	h-moll	44/2	44	183
15	A gance vox horevet zi	Pesin, Raxil, 40 jor, šnajdern	Odes, 1930	e-moll	175/1	45	184
16	Oj, ix hob šojn nit kajn kojex	Perlštejn, Adel', 29 jor	„	b-moll	183/1	48	185
17	Ix hob šojn nit kajn kojex	Frojen-štime	? 1912—14	(g-moll)	358	50	„
18	Oj, undzere jorelex gejen undz avek	Starikov, Moti, 41 jor, beršter	Odes, 1930	h-moll	244/2	51	„
19	Oj, undzere kojxes, gejen undz ojs	Mener-štime	? 1912—14	(g-moll)	593/2	52	186
20	Di baleboste gejt arajn	Strokovski, D. šiler fun arbertšul	Kiev, 1928		faršr. funem zinger	„	„
21	Di madam Rabinovič gejt arajn	Bresler, L. 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	d-moll	715/1	53	„
22	Di mašines klapn	Kitajgorodske, Rive, 26 jor arbetern	Umań, 1930	d-moll	on numer	„	„
23	In drojsn iz fincter	Štejn, Fańe, arbetern	Belocerkve, 1929	d-moll	42/1	54	187
24	Viazoj zol ix nit mekane zajn	Pesin, Raxil, 40 jor, šnajdern	Odes, 1930	b-moll	174/2	55	„
25	Ir, balebatim, ir, merder	Bresler, L. 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	d-moll	710/1	57	188
26	Arbet der šnajder a gance vox	Judzon, D. 50 jor, feldšern,	Kiev, 1932	a-moll	717/2	58	„
27	Musju Maxovski, vos capt ir mir majn blut	Berštejn, Z.	Žitomir, 1912—14	(d-moll)	430/1	59	„
28	Lipson iz a balebos	Bresler, L., 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	d-moll	708/2	„	189
29	A gut morgn ajx, Rabinovič	„ „ „	„	d-moll	708/1	62	190

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-Numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
30	A gut morgn dir, Mojške	Strokovski, D., šiler fun arbetšul	Kiev, 1929		faršr. funem zinger	63	190
31	A gut morgn dir, Avremele	Jurik, Josif, 48 jor, šnajder	Umań, 1930	f-moll	696/2	64	„
32	Af maloarnautske un puškinske	Finkelštejn, Dobe, šilern fun arbetšul	Odes, 1930	cis-moll	190/1	65	„
33	Der bunt iz gevorn	Pesin, Raxil, 40 jor, šnajdern	„	h-moll	243/1	66	191
34	In ale gasn vi me gejt	Gutkine, Gitl, 28 jor	„	c-moll	217/2	68	192
35	In ale gasn vi me gejt	Kaštil'an, Zalmen, 33 jor, šnajder	Belocerkve, 1929	g-moll	102/3	71	194
36	Vi me gejt un vi me štejt	Langer, Avrom, 45 jor, šnajder	Umań, 1930	a-moll	705/2	73	„
37	In ale gasn vi me gejt	Temk, Isroel, 35 jor, blinder bandurist (?)	Šepetovke, 1912—1914	(g-moll)	401/1	75	195
38	Vi mir hobn zix ale sobirajet	Kaštil'an, Zalmen, 33 jor, šnajder	Belocerkve, 1929	g-moll	39/1	76	196
39	Oj vej, švester un brider	Bresler, L., 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	b-moll	712-713	77	„
40	Unter der Sofievke	Arbetern fun trikotaž-fabrik	Umań, 1930		faršr. funem zinger	80	197
41	A sobrańe hobn mir zix sobirajet	Bresler, L., 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	a-moll	699/2	„	„
42	Dem najntn janvar	Gurfinkl, X., 24 jor, šnajder	Šepetovke, 1912—1914	(e-moll)	353/2	82	„
43	Šabes batog iz a jomer mit a klog	Bresler, L., 29 jor, papirošnice	Skvire, 1931	es-moll	712/2	„	198
44	Vi Jisker iz fun štub arojsgegangen (var. fun Hirš Lekert-lid)	Frager, Roxl, 22 jor, arbetern	Belocerkve, 1929	a-moll	71/2	84	„
45	Rojšxojdeš elel, mameńu	Libercux, M.	Polone, 1912—1914	(cis-moll)	283/2	86	199

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
46	Genesje iz fun ir arbet gegangen	Volodarske, Etl, 35 jor	Ušomir, 1928		faršr. funem zinger	86	200
47	Oj, mitvox iz pervi maj	Bresler, L., 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	c-moll	711/1	87	„
48	Di bixer mit di sekretn	„ „ „	„	c-moll	711/2—712/1	90	„
49	X'hob gekončet di axt klasn	Jurik, Josif, 48 jor, šnajder	Umań, 1930	cis-moll	696/1	91	201
50	Me firt mix arajn in a fincter xejder	Kipnis, X., 39 jor	Ušomir, 1928		faršr. funem zinger	93	„
51	Ver tut strojen movern, palacn	Jošpe, Zorex, 17 jor, kiržner	Belocerkve, 1929	d-moll	81/1	94	202
52	Di hojxe movern, ver tut zej strojen	Kornfeld, Veli, 32 jor, nejtern	Belocerkve, 1929	es-moll	95	95	203
53	Dort in vinkl, in nasn keler	Lucnik, Lejb, šnajder	Rovne, 1912—1914	(e-moll)	289/4	96	„
54	Dort in vinkl in keler	Friman, V'ere, arbetern fun nej-fabrik	Kiev, 1930	es-moll	709/1	97	„
55	Di trit fun tiranen	Hoxberg, M., 45 jor, šnajder	Umań, 1930	e-moll	700	98	„
56	Di trit fun tiranen	Kopelman, L., šnajder	„	f-moll	703/1	101	„
57	In dem vajtn land Sibir	Tolčinske, Mańe, 21 jor	Odes, 1930	e-moll	193/1	102	204
58	In vajtn kaltn Sibir	Podol'ske, R.	Belocerkve, 1931		faršr. funem zinger	103	„
59	In vajtn kaltn Sibir	Nusnbojm, Š., 29 jor, arbeter	Kiev, 1932	d-moll	729	104	„
60	Vi hejlik iz di natur	Belski, A., 49 jor, arbeter fun šux-fabrik	„	g-dur, e-moll	723	105	205
61	Lomir lejgn afn harcn di rexte hant	Gor, 50 ior, beršter	Odes, 1930	es-dur, c-moll	204/1	107	206

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
62	Dos ershte veln mir nemen mox regirn	Pesin, Raxil, 40 jor, šnajdern	Odes, 1930	a-moll	174/1	108	206
63	Gejt, brider, gejt	Špiner, Zelde, nejtern	„	g-moll	229	109	207
64	Vos viln di heršer	Langer, Avrom, 45 jor, šnajder	Umań, 1930	b-moll	703/2	112	„
65	Brider, ejb got vet undz nit helfn	Stefanske, arbetern	Kiev, 1931	b-moll	715/2	113	„
66	Oj, ir nariše cionistn	Laxman, Herš, 30 jor, farber	„	a-moll	694/3	„	„
67	Der frajhajts-gajst, M. Vinčevski	Judicki, A., visnšaftlexer tuer	Kiev, 1932	e-moll	735/3	114	
68	Es rirt zix „	Lejbovič, X., bibliograf	„	d-dur	736/1	„	
69	Ix tu hern dajn štime „	Tabajnik, X., 38 jor, šnajder	Kiev, 1930	a-moll	706	115	
70	Draj švester „	„ „ „	„	a-moll	709/2	116	
71	A bezm un a ker „	? ?	?		faršr. funem zinger	„	
72	Majn cavoe D. Edlštat	Lejbovič, X., bibliograf	Kiev, 1932	d-moll	736/2	117	
73	Majn cavoe „	Judicki, A., visnšaftlexer tuer	„	e-moll	736/3	„	
74	Der ovnt-glok „	Lejbovič, X., bibliograf	„	c-moll	734/3	118	
75	Der ovnt-glok „	Spivak, E., visnšaftlexer tuer	„	g-moll	734/1	„	
76	Der ovnt-glok „	Judicki, A., visnšaftlexer tuer	„	c-moll	734/4	119	
77	Vaxt uf „	Grupe arbeter	Kiev, 1920		faršr. funem zinger	„	

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
78	In kamf D. Edlštat	Lučnik, Lejb, šnajder	Rovne, 1912—1914	(e-moll)	511/2	119	
79	Majn lecte hofenung „	Erlix, M.	Žitomir, 1912—1914	(e-moll)	456/1	120	
80	Cu di arbeter-frojen „	Levin, 50 jor, beršter	Odes, 1930	f-moll	212/1	„	
81	Nemt zix cunojf	Judzon, D., 50 jor, feldšern,	Kiev, 1932	g-dur	717/1	121	
82	Brider, mir hobn gešlosn	Mener-štim	Rovne, 1912—1914	(c-moll)	343/3	122	
83	Šlof, Olekse (Špot lid) Šolem-Alejxem	Langer, Avrom, 45 jor, šnajder	Umań, 1930	b-moll	705/1	„	
84	Zict a šnajder	Skudicki Z. visnšaftlexer tuer	Kiev, 1931		faršr. funem zinger	123	208
85	Ot azoj nejt a šnajder	Cvej mener-štimen	Volin (?) 1912	(f-moll)	148/2	„	„
86	Der šnajder zict ba zajn genej	Xasin, M., Lektor fun jid. pedagogišn texnikum	Kiev, 1927		faršr. funem zinger	„	„
87	Mit a nodl, on a nodl	Diamant, M., artist fun Moskver jidišn meluxišn teater	Kiev, 1932	es-moll	751/2	125	209
88	Hej, ir menčn ale	Hoxberg, M., 45 jor, šnajder	Umań, 1930		on numer	126	„
89	Oj, got az er colt	Perlštejn, Adel, 29 jor	Odes, 1930	g-moll	184	127	210
90	Aj, efšer hot ir, menčn gehert	Temk, Isroel, 35 jor, blinder bandurist (?)	Šepetovke, 1912—1914	(b-moll)	472/3	130	„
91	Vos den, majn kind, vilstu nox	Zuskin, B., artist fun Moskver jid. meluxišn teatr.	Kiev, 1929	g-moll	33/1	131	„
92	Vos-že vilstu, majn tajer kind	Xelfan, S., 33 jor, arbetern fun trikotaž-fabrik	Odes, 1930	g-moll	165/2	132	211
93	Ci vos-že gebn dir, majn kind	Fišman, H., 17 jor, stol'er	Polone, 1912—1914	(b-moll)	472/3	131	„

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
94	Ci gebn dir, majn kind, a šnajder-jung	Smol'ar, E.	Ušomir, 1928		faršr. funem zinger	134	212
95	Vos-že vilstu, majn lib kind	Braginske, R., šilern fun arbet-šul	Kiev, 1928		„ „	135	213
96	Šusterše vajber	Sirejske, R., 10 jor	Kremenec, 1912—1914	(d-moll)	359/1	„	„
97	Git mix op der tate	Braginske, R., šilern fun arbet-šul	Kiev, 1928		faršr. funem zinger	136	214
98	Oj, vej, mame, vos-že zol ix ton	Vajsburd, Brajne	Sobolivke, 1927		„ „	„	215
99	Ejnem iz dox zejer gut	Skudicki, Z., visnšaftlexer tuer	Kiev, 1927		„ „	137	„
100	Got štroft ajn menčn	Braginske, R., šilern fun arbet-šul	„		„ „	„	„
101	Got štroft a menčn	Rojtman, Gitl, 22 jor	Belocerkve, 1929	fis-moll	97/1	138	„
102	Got štroft dem menčn	Fradkis, Mixl, 38 jor, hendler	Proskurov, 1912—1914	(h-moll)	436/2	139	217
103	Der lomp vert farlošn	Konstantinovske, Roxl, 18 jor arbetern fun trikotaž-fabrik	Umań, 1930	d-moll	698/1	140	„
104	Der lomp vert farlošn	Fišman, H., 17 jor, stol'er	Polone, 1912—1914	(es-moll)	386/1	142	„
105	Ci hot ir gehert	Rešetnikove, Fańe, 35 jor, arbetern fun trikotaž-fabrik	Odes, 1930	b-moll	198/1	143	218
106	Tojznter menčn špacirn gegangen	Braginske, R., šilern fun arbet-šul	Kiev, 1928		faršr. funem zinger	146	„
107	Šimke xazer	Skudicki, Z. visnšaftlexer tuer	Kiev, 1926		„ „	„	219
108	Simxe xazer	Judzon, D., 50 jor, feldšern	Kiev, 1932		„ „	147	„
109	In 1899 jor	Ostrovske, Dobe, studentn	Odes, 1930	d-moll	213/1	148	„

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
110	In 1899 jor	Mener-štime	? 1912—1914	(a-moll)	579/3	149	219
111	Ov horaxmim	Dobin, Š., visnšaftlexer tuer	Kiev, 1929		faršr. funem zinger	„	„
112	In Odes bin ix gebojrn gevorn	Mener-štime	? 1912—1914	(a-moll)	557/2	150	220
113	Oj, najn xadošim	Fišman, H., 17 jor, stol'er	Polone, 1912—1914	(g-moll)	472/3	„	„
114	Gej ix arop afn erštn trep	Zuskin, B., artist fun Moskver jidišn meluxišn teater	Kiev, 1929	e-moll	32/1	151	„
115	Vemen veln mir dinen, brider	Ginzburg, Berl, 17 jor, buxhalter	Anopol, 1912—1914	(c-moll)	424/3	152	221
116	Kajn esn un kajn trinken, mame, nemt mix nit	Pesin, Raxil, 40 jor, šnajdern	Odes, 1930	c-moll	175/2	153	„
117	A lejterl, cum himl vel ix šteln	Lojcker, X., aspirant	Kiev, 1931		faršr. funem zinger	154	222
118	Oj, a lejterl cum himl vel ix šteln	Gitelman, X., studentn	Kiev, 1927		„ „	„	„
119	Forn forstu fun mir avek	Ostrovske, Dobe, studentn	Odes, 1930	e-moll	235/2	155	„
120	Oj, vos hostu gehat cu mir	Špigl, Roxl, 22 jor, arbetern	Belocerkve, 1929	b-moll	72/2	157	„
121	Fun der štub bin ix arojsgegangen	Boxer, Josif	Proskurov, 1912—1914	(d-moll)	445/2	„	223
122	Fun der štub zajnen mir aroisgegangen	Bresler, L., 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	f-moll	710/2	159	„
123	Fun der štub bin ix in gas arojsgegangen	Skidicki, Z., visnšaftlexer tuer	Kiev, 1928		faršr. funem zinger	160	„
124	Oj vej, in 1915 jor	London, Griše, 17 jor, šuster	Belocerkve, 1929	a-moll	66/2	161	224
125	In 1915 jor	Kligman, Rise	„	d-moll	45/1	162	„

№	Nomen fun lid	Ufgenumen fun	Vu un ven ufgenumen	Original-tonart	Val'c-numer	Notn-zajt	Tekst-zajt
126	Az ix bin a klejn jingele gevezn	Primis, B., 20 jor, arbetern fun trikotaž-fabrik	Odes, 1930	g-moll	167/2	163	225
127	Ix gedenk, ix bin a klejnes kind gevezn	Nusnbojm, Š., 29 jor, arbeter	Kiev, 1932	cis-moll	750/2	165	„
128	Az vej dem tatn	Forejter, Motl, 46 jor, rimer	Odes, 1930	d-moll	202/1	166	„
129	Dem erštn tog fun der mobilizacje	Šuxer, Geršn, arbeter	„	h-moll	188/2	168	226
130	Ix tu dir a brivele šrajbn	Perlštejn, Adel, 29 jor	„	a-moll	182/1	„	„
131	Šrajbn šrajb ix a briv cu majne eltern	Volodarske, E., 35 jor	Ušomir, 1928		faršr. funem zinger	169	227
132	Dos fercnte jor iz ongekumen	Bresler, L., 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	d-moll	714—716/1	170	„
133	Dos fercnte jor hot zix ongehojbn	Miljon, Abram, arbeter	Odes, 1930	f-moll	180/1	172	228
134	Ojf di felder, grine felder	Perlštejn, Adel, 29 jor	„	f-moll	180/2	173	„
135	Oj, dos fercnte jor hot zix ongehojbn	Ladiženski, Abram, 20 jor, arestirter fun Odeser turme	„	c-moll	689/1	175	„
136	Dos fercnte jor iz ongekumen	Krejnman, Roze, 24 jor	Umań, 1930	e-moll	702/1	176	„
137	Dos fercnte jor iz ongekumen	Gitelman, X., 24 jor, studentn fun jid. pedagog. texnikum	Kiev, 1927		faršr. funem zinger	„	„
138	Dos fercnte jor iz ongekumen	„ „	„		„ „	177	„
139	In drojsn gejt a regn	Skudicki, Z., visnšaftlexer tuer	„		„ „	„	229
140	In drojsn gejt a regn	Bresler, L., 29 jor, papirosnice	Skvire, 1931	a-moll	716/2	„	„

НА ЕВРЕЙСКОМ ЯЗЫКЕ

ИНСТИТИТУТ ЕВРЕЙСКОЙ ПРОЛЕТАРСКОЙ КУЛЬТУРЫ ВСЕУКРАИНСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК. ЭТНОГРАФИЧЕСКАЯ СЕКЦИЯ. КАБИНЕТ МУЗЫКАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРА.

М. БЕРЕГОВСКИЙ

ЕВРЕЙСКИЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ ФОЛЬКЛОР

Т. I

ПОД ОБЩЕЙ РЕДАКЦИЕЙ М. ВИНЕРА

78
Б – 48

Редактор Л. **Калтат** Тех. ред. Е. **Уварова**

Сдано в производство 23/I 1933 г. М. 368 г н Гиз 2134 Форм. бум. 91×129 1/32
Подписано к печати 19/I 1934 15 1/8 п. л. 49600 зн. в печ. л. Тираж 1000 экз.
Уполномочен. Главлита № В – 76311 Заказ № 357

Нот. отд. 1-й Образц. тип. Огиза РСФСР треста „Полиграфкнига". Москва Валов. 28.